

z deníku
pana

G

martin vršecký

Martin Vršecký
Z deníku pana G

odnaproti.cz

2025

Úvodní slovo

Bylo to 15. března 2021, tedy v době, kdy celý svět sevřela pandemie koronaviru s přesným názvem “Covid-19”. Pro její zmírnění byla zavedena celostátní opatření, která zcela zastavila společenský i kulturní život, restaurace i kavárny vyřadila z provozu, vyprázdnila učebny, posluchárny i knihovny. Nezpívalo se, nehrálo se, studium i velká část pracovních povinností se kvůli opatřením přemístila do virtuálního světa. Temno trvající bezmála dva roky.

Venku se v mlze líně převaloval pošmourný březen, byl jsem pološílený ze stereotypu, zcela zapuštěný sám do sebe. Zamýšlel jsem se nad věcmi, kterými jsme dosud žili a považovali je za samozřejmé. Uvažoval jsem nad sebou, mými vztahy, radostmi, ztrátami a „menšinovým životem“. Po dlouhých letech jsem pocítil potřebu zase psát o věcech, které mi dlouho zrály v hlavě.

Nejdříve jsem založil blog a pojmenoval jej „Z deníku pana G“. Písmeno „G“ je odkazem na jednu část ze skládačky LGBTQ. Začal jsem popisovat život uvnitř gay komunity i mimo ni vlastním pohledem. Svě vzpomínky a zkušenosti jsem použil jako nástroj, kterým jsem se pokusil autenticky a otevřeně sdílet se čtenáři život uvnitř jedné ze sexuálních menšin.

Texty byly zpočátku psány formou fejetonů, později tvořily deníkové zápisky a úvahy, aby nakonec vyústily v povídky. Zhruba v té době jsem poznal Františka Baďuru, neúnavného ochránce LGBTQ literatury. Toto zásadní seznámení vedlo k zařazení *pana G* do literární platformy Odnaproti a vyústilo v tuto knihu, která je souborem povídek a vybraných deníkových zápisků z let 2021 až 2023. Tento výběr textů ovšem není řazen chronologicky a neodráží tak časovou posloupnost, v níž vznikaly.

Děkuji Františkovi za tvůrčí přátelství a podporu, kterou autorům věnuje. Mé díky náleží také Petru Kolínskému za originální ilustrace a návrh titulní strany knihy a Rudolfu Vévodovi za předmluvu.

Vám čtenářům děkuji za váš vzácný čas, který strávíte nad následujícími stránkami.

Martin Vršecký

Barevné rozlišení klíčů aneb neklid

(Předmluva)

Historie české queer literatury, která trvá již téměř jedno a půl století, je spleť, a jak byla dlouho opomíjena literární vědou, jsou to teprve žijící generace, které se ji od 90. let minulého století pokoušejí rozplést a rekonstruovat. Autor této knihy Martin Vršecký (nar. 1988) ji nejen poznává spolu s dalšími, ale tímto knižním debutem se do ní zařazuje a programově se k ní hlásí. Mezery a nejasnosti v její genealogii jsou patrné již z proměn terminologie: Jiří Karásek ze Lvovic, její (spolu)zakladatel, psal o literatuře invertovaných, psané jimi a/ nebo o nich či pro ně, zásadní kolektivní monografie *Homosexualita v dějinách české kultury* z nakladatelství Academia přebírá tradiční medicínský název, zatímco emancipační aktivismus – v neutrálním významu tohoto slovního spojení – pracuje s termínem queer či se zkratkou LGBT(IQ+).

Vršecký nemá námitek a volí poslední ze zmíněných možností; přesto mám jistou potíž s označením sbírky jeho textů – povídek, deníkových záznamů a několika básní – jako gay literatury. Nezapomínejme, že tento pojem, převzatý z anglosaského prostředí, prve označoval lidi nebo skupiny veselé, často svůdně povrchní, místy lehkovážné, jejichž smyslem a náplní života je zábava a užívání si jeho darů, obvykle bez potřeby hlubší reflexe – a nic z tohoto popisu Martinovy prózy ani básně ke svému prospěchu a čtenářovu užitku nesplňují. Už po četbě prvních několika stran je zřejmé, že před sebou máme literáta, který bere svět kolem sebe a svoji roli v něm velmi vážně a jenž se stejnou vážností přistupuje k sobě samému – ke svým vnitřním stavům, osobnostnímu vývoji, mravním dilematům, která řeší, i k přemýšlení o svém životě a jeho jednotlivých fázích; těm, které prožil, jež prožívá, ale i k oněm, které teprve přijdou, a to vše buduje tak, že předkládaná sbírka má klenbu. Máme před sebou autora, který bere svůj život a své poslání vážně a je ve svém sebezpytu často až drásavý, který za svá slova a svoje vnímání světa neručí ničím menším než sebou samým. Je upřímný až na samu dřev a naplno přiznává neklid, a to nejen tvůrčí, který ho dovedl k psaní a vede jej i v této oblasti k seberozvoji a k hledání nových uměleckých cest a zkoušení nosnosti různých žánrů, ale i neklid, který je jeho životním údělem a jenž přes trápení, které působí, jej popohání vždy dál a výš. Neklid, který není nahodilostí, jednotlivinou, ale leitmotivem knihy a snad i autorovým údělem, alespoň v této životní fázi, jež se učí přijímat, byť s onou halasovskou “hněvivou láskou”. Nemáme před sebou moralistu, ale člověka, pro kterého je morálka velmi důležitá a jenž ji z různých stran zkoumá, přemýšlí o ní a vystavuje ji různým zatěžkávacím zkouškám.

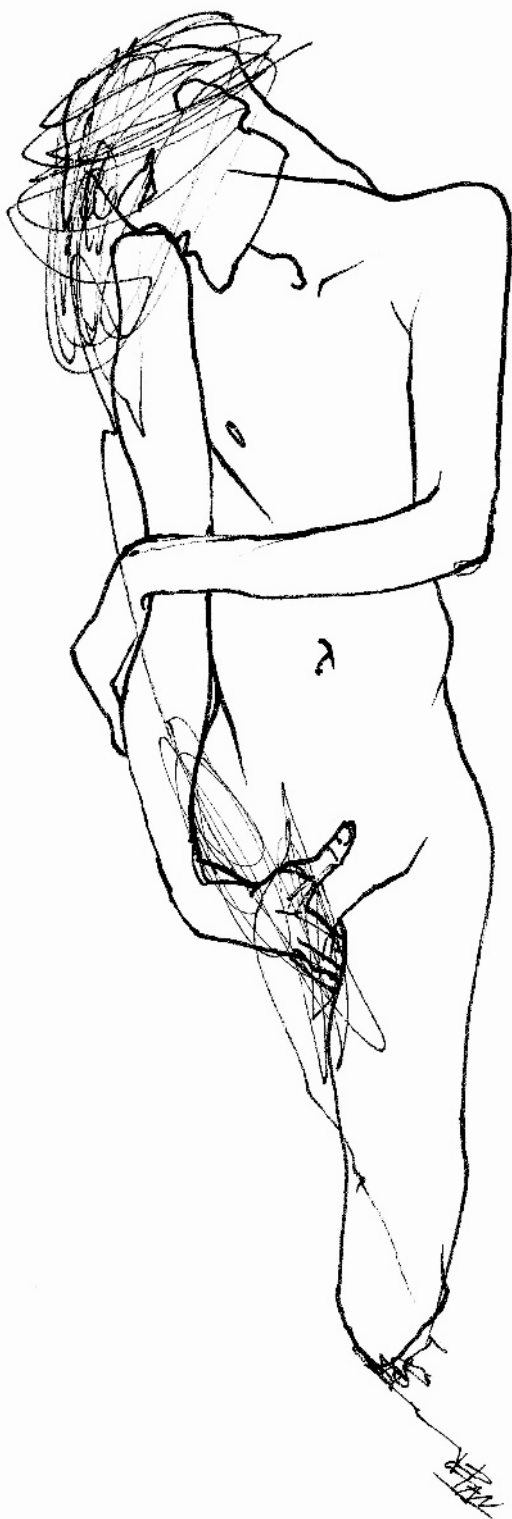
To vše ale neznamená, že by se v sebezpytování utápěl a ztrácel. Nikdy nepropadá do takových hlubin duše, aby přerušil kontakt s okolním světem (jako se to stalo Jiřímu Pastýři na počátku 90. let v dvousvazkové próze *Smutek sebesám*, kolem něhož i klíčová zkušenost mojí generace, sametová revoluce roku 1989, procupitala nezaznamenaná) a podivně se v nich uzamykal. Naopak, je autorem angažujícím se, sledujícím rytmus doby, a reflektujícím ji

stavěná úskalí, a to nejen v obecné rovině (jeho prózy lze číst i jako protest proti povrchnosti, stereotypizaci života a bezmyšlenkovité honbě za konformními životními styly a materiálně vysokými standardy, které pozorujeme i u mnohých jednotlivců či dvojic naší citové orientace), ale i v konkrétních, často nečekaných dějinných křížovatkách a zvratech. Byla-li pandemie Covidu-19 spouštěčem autorova psaní, najdeme v něm i reflexe přílivu uprchlíků po ruské agresi do Ukrajiny, které šifruje jen částečně.

Spisovatel proto zveřejňuje výsledky své práce, aby se dostaly ke čtenáři, a ne aby s nimi setrval ve svém privátním prostoru. Různé postmoderní strategie, které pracují se zdánlivým nezájmem o publikum a vrhají texty do veřejného prostoru jako by lhostejně či natruc, jsou oněmi formami tvůrčích her, jejichž kartami Martin hrát nechce. Nejdelší část knihy, povídkový soubor, jehož geneze je vysvětlena výše, nezkouší čtenářskou trpělivost například retardací děje; naopak jde o texty velmi akční, při jejichž četbě jsem se sám těšil na rozuzlení a nic moji zvědavost nezpomalovalo. Vyústění na sebe někdy bere formu paradoxu. Prvek hry i prvek zájmu o konzumenta próz je tu tedy přece přítomen, což jen podtrhuje sytá kresba postav a prostředí a svižně napsané, nekonvenční dialogy. Smyslovost v tom všem hraje podstatnou roli a ukazuje na jeden z podstatných skladebních prvků autorského stylu. Věci, lidé, místa, ba i vzpomínky – to vše voní, chutná, vystavuje se doteku – zejména doteku dvou lidí, “dvojí kůže” – a svítí, je to vnímatelné (skoro) všemi smysly, mezi nimiž hraje podstatnou roli zrak. Jazyková stavba je sytá a hutná, barvy často slouží k charakteristice postav i předmětů. Ten má rezavé vousy, onen je blondák, jeden z klíčů má zelenou barvu. Ano, tyhle klíče, to je předmět, který prostupuje více texty.

Spisovatelé se často dostávají do situace, kdy se sami nestačí divit, co vše v jejich textech najdou čtenáři, recenzenti, komentátoři či literární vědci – a na co přitom sami při psaní vůbec nepomysleli. Nepomysleli? Nevíme. Ale to, že autor bez formálního vzdělání v oboru literární teorie si jako jeden z pojmů-klíčů, klíčových slov, vybere právě klíč, pojem tak drahý odborným vykladačům, ukazuje silnou intuitivnost, jež má potenciál obsáhnout nic menšího než jednu z prostých životních pravd, a taky pravd umění. Klíče odemykají dveře, za nimiž je ukryto poznání. Někdy je ztrácíme, jindy nalézáme, a ještě jindy se jich chceme zbavit, a ono to nejde. Vývoj od esejů k útržkům z deníku, od deníkových zápisků k povídkám a od povídek k poezii se při četbě knihy jeví jako logický krok ve smyslu tvůrčího a lidského zrání, během kterého se nutká potřeba sebereflexe, prostoupená závažnými otázkami po smyslu, rozšiřuje i na pole zájmu o stav světa a o svoji roli v něm, ale co je vlastně opravdovým klíčem k porozumění těmto pohybům, se zatím lze jen domýšlet, a je to tak správně, neboť, jak dokládá text, k jehož četbě se právě odhodláváte, je to tajemství, co tvoří podstatnou složku života i tvorby, a byli bychom o mnohé ochuzeni, kdyby ho nebylo.

Rudolf Vévoda

Povídky

....
*Za šedým závěsem
Ztepilé siluety antických bohů
Proměníš v písek do hodin
Až přijde náš čas
Rozfoukáš prachové mapy
Z prázdných dlaní
Neboť srdce, sval nejmocnější
Zpráchnivěl v těle ještě mladém*
....

Kůže

Odemykám dveře a vcházím do setmělého bytu. Nikdo živý tam nečeká. Vítá mě jen starý nábytek, kytky, ve váze na stolku tři řezané gladioly, které odspodu postupně odumírají, hromádka vypraného prádla a ticho. Zase přicházím v pozdní hodinu. Až si kolem půlnoci budu nařizovat budík na půl šestou ráno, budu se proklínat. Nyní ve mně ještě šumí uvolněná společenská nálada a čtyři deci prosecca. Na věšák odkládám panamák a sako a jdu otevřít okna. Celý den jsem nebyl doma.

Od té doby, co jsme s Francescem našemu vztahu uštědřili poslední ránu a on odletěl do Říma, snažím se prázdno v bytě i v životě naplnit úniky do společnosti. Z kanceláře odcházím na (většinou marnou) schůzku s nějakým chlapem – potenciálním partnerem, na setkání různých spolků, na kafe s kamarádem nebo do kina. Jde jen o to nebýt doma a nemyslet na to, že až se Francesco vrátí z pracovního pobytu v Římě, rozdělíme postele, skříně, psací stoly a obrazy a definitivně se rozejdeme. Fyzicky. Když jsme tento domov tvořili, nenapadlo mě, že budu počítat dny do jeho demolice. Do exploze, která nás dva rozstřelí na různé strany světadílu. Vrací se do Itálie. Je to nevyhnutelné. Je to moudré. Snažím se být moudrý. Každý nový začátek člověka nadopuje adrenalinem. Nemá smysl žít na systému hnijících kořenů, které zaostávají v růstu.

Odpolední slunce naplnilo byt nehybným dusnem. Otevírám proto okno v obývacím pokoji a v kuchyni dveře na balkon, abych vytvořil průvan. Dělán pár kroků po dlažbě, opírám se o zábradlí balkonu a rozhlížím se po prostoru, který uzavírají čtyři strany stoletých cihlových valů s okny a balkony jako je ten, na kterém teď stojím. Domy a jejich dvory. Uzavřený malý svět uprostřed soustavy ulic, chodníků a silnic. Dýchám zhluboka. Noční vzduch je v Praze nejpříjemnější. Zvláště v letních měsících, kdy dlažba a asfalt vstřebávají polední žár, který pak vydechují po zbytek dne.

Dvůr našeho činžáku má mělkou půdu, protože pod ním jsou vybudované podzemní garáže. Na dvoře neroste žádný strom, žádný keř. Jenom čerstvě posekaná tráva. Ještě je tam dřevěný zahradní stoleček se čtyřmi židlemi, na nichž občas vysedávají zaměstnanci firmy sídlící v přízemním bytě. A to je všechno. Teď tam také někdo sedí? Ostrším zrak. Je po půlnoci, na dvoře se rozlévá pouze matné měsíční světlo. Rozeznávám siluetu osoby sedící na židli. Nespavec? Načerpává energii z ticha a tmy? Nebo se šel ochladit, protože má v bytě horko? Nevypil jsem tolik vína, abych měl vidiny, ale vypil jsem ho dost na to, aby obrousilo mé zábrany a naostřílo zvědavost.

Na dvoře jsou také popelnice se smíšeným odpadem, napadne mě. Z koše vyjmu zpola naplněný pytel s odpadky, rozhodnutý použít jej jako záminku, abych si záhadnou postavu mohl prohlédnout z větší blízkosti. Třeba je to Marek, náš soused.

Jdu dolů po schodech. Moji zvědavost náhle nabourávají pochybnosti. Co

když to není Marek? Třeba se na dvůr dostal někdo cizí, kdo nebydlí v činžáku. V tuto noční hodinu na dvoře nikdy nikdo neseděl. V nejhorším případě pytel odhodím do popelnice, pozdravím a zmizím v chodbě. Nebo se mám vrátit do bytu? Proč jsem vlastně tak zvědavý? Co je mi po nějakém člověku, který v noci sedí na našem dvoře? Ráno brzy vstávám. Měl bych si vyčistit zuby a okamžitě zalehnout do postele. Nakonec se však rozhoduji svůj záměr uskutečnit.

Vycházím ze dveří na dlažbu, která před prahem tvoří tmavý čtverec. Ovívá mě čerstvý vítr. Čidlo zaznamenává můj pohyb a nade dveřmi se automaticky rozsvěcuje světlo. Pohled mi spočívá na místě, kde je stolek a židle. A ten člověk. Je to muž. Světlo zhasíná. Tma. Dělán krok dopředu a světlo se zase rozsvěcuje.

Jasně vidím, že ten muž je... nahý. Úplně. Sedí tam, nohy má rozkročené, ruce sepjaté v klíně. Sedí a mlčí. Asi mě nevidí. Ale jak by mě neviděl, když se nade mnou rozsvítilo světlo, které muselo narušit jeho noční rozjímání ve tmě? A proč je nahý? Logický tok myšlenek svírá paralýza. Na minutu zapomínám, že v pravé ruce držím pytel s odpadky, které chci vyhodit a odejít. Zase je tma. Najednou se bojím pohnout. Zrak mám otupělý světlem, takže na muže nevidím. To mi dodává odvalu. Nikam nejdu.

“Co tady děláte?” slyším sám sebe, jak polohlasně mluvím do tmavého prázdna.

Ticho.

“Bydlíte tu?” ptám se tmavé siluety.

“Ahoj G.,” oslovuje mě příjemně zabarvený a povědomý hlas.

“My se známe?”

“Ano i ne,” říká on, “já tě znám velmi dobře. Možná líp než ty sám. Ty mě znáš jen částečně. Řekněme, že jsi mě už párkrát potkal.”

Proč ten muž tak zvláště mluví? Je to jedna ze známostí, s níž jsem strávil noc bez příslibů do budoucna? Pamatuje si, kde bydlím a hraje tady divadlo? Co to má znamenat?

“Posaď se ke mně,” vybízí mě.

“Proč bych si k tobě sedal? Nevím, kdo jsi. A ani nevím, proč tu sedíš nahej uprostřed noci. Možná by ses měl oblíknout a jít se domů vyspat. Já tady vyhodím ty odpadky a odcházím.”

“Máš štěstí, že jsi mě tu dneska zastihnul. Obvykle se míváme. Když tady sedím, ty jsi většinou pryč. Posaď se na chvíli ke mně.”

Jdu směrem ke stolu, u něhož sedí. Rozsvěcí se světlo a já mu vidím do tváře. Někoho mi připomíná. Netuším sice, kam jej mám zařadit, ale vím, že tu tvář znám. Má tmavé vlasy, prokvetlé šedinami, vousy, tmavé obočí a pod ním tmavohnědé oči. Jsou tak výrazné, že i z větší vzdálenosti nejdou přehlédnout. Muž je mi sympatický. Zrak mi spočívá na jeho těle. Silné nohy, pěkně tvarovaná lýtka. Celá situace je tak nepravděpodobná, že za svůj pohled na jeho nahé tělo se stydím víc než kdykoliv jindy. Nevzpírám se však zvědavosti. Jdu k němu blíž. Odkládám pytel s odpadky, odsouvám židli vedle něho a přisedám. Čidlo ještě stále reaguje a světlo svítí, mohu si jej tedy prohlédnout zblízka. Cítím jemné napětí. Možná je to tím vínem nebo tím, že v posledních měsících se drolí mé zábrany, ale nebojím se. A pak mi to dochází. Muž je mi strašně podobný.

Ten tvar nosu. Rty. Oči. Tělo. Užší ramena a silná stehna. Vypadá jako já, ale je jiný. Je starší. Ano, starší. Je starý. Možná je mu sedmdesát? Ví, jak se jmenuji, ale jsem si jistý, že se mnou nikdy nemluvil. Je to zvláštní.

“Je to zvláštní,” říkám mu.

“Co?”

“Nikdy jsem tě neviděl. Teda aspoň myslím. Ale mám pocit, že tě znám. Vypadáš jako můj o dost let starší brácha. Sedíš tu nahý na našem dvoře, víš, jak se jmenuju. To ti nepřijde zvláštní? Co tady vlastně děláš? A proč jsi teda nahý?”

“Protože jsem hodně dával a málo si bral,” říká lhostejně.

“Tomu moc nerozumím,” tvářím se nechápavě.

“Život je horská dráha. Jednou jsi dítě. A jsi šťastné dítě, protože rodiče tě mají rádi. Jsi nahoře. Jednou zase dospíváš a s přívalem otázek ztrácíš pevnou půdu pod nohama. Jedeš dolů. Když dozraješ, nabudeš krásy a sebevědomí. A nepočítáš minuty. Nepočítáš pohledy. Nepočítáš přátele. Hledáš souznění a nacházíš zklamání. Ale jsi mladý a zdravý. Jsi nahoře. Příliš dáváš a málo si bereš. Jsi takový?”

“No abych řekl pravdu, tak nevím.”

Zamýšlím se. Hledám nějaké rozumné vysvětlení pro tuto situaci, v níž jsme se oba ocitli. Zvolené téma se mi zdá poněkud osobní, ale muž ve mně vzbuzuje důvěru. Sedí vedle mě a je zcela obnažený. Mluví upřímně a věcně. Ke všemu se zdá, že za temnými okny bytů, které nás obklopují, všichni spí. Rozhostilo se úplné ticho. Slyším jen ozvěnu našich hlasů odražející se od stěn vnitrobloku.

“Mívám pocit, že si více беру, než dávám,” navazuji na rozhovor. “Někdy si dokonce připadám sobecký.”

Krabatím čelo a posmutním.

“Být zdravě sobecký není špatné,” snaží se mě uklidnit. “Chtěl jsem ti říct, abys neměl strach.”

“Strach? Jaký strach? Z čeho?”

“Prostě strach ze života. Víím, že tě někdy přepadá a vysiluje.”

Skloním hlavu. Dívám se na své ruce. Trochu se třesou. Zvedám zrak k muži a dívám se mu do tmavohnědých očí, které naplnil výraz soucitu.

“Někdy jo,” přisvědčuji mu. “Ale proč mi to říkáš? Má to snad nějakou souvislost s tím, že tu sedíš takhle? Nahej?”

“Souvislost to má. Býval jsem oblečený jako každý normální člověk. A pěkně oblečený, dával jsem si záležet. Moje oblečení pokaždé vyjadřovalo vnitřní rozpoložení. Když jsem se cítil sám a bez radosti, nosil jsem černé. Maloval jsem si černé linky kolem očí a na krku nosil velký kříž z chirurgické oceli. V lepším období jsem se oblékal do barevných košilí. Vlasy jsem měl taky různě barevné. Zelené, modré, duhové. Když se dneska zamyslím, bylo to bláznivý,” směje se. “Člověk stále něco hledá. Hledá způsob, jak se vyjádřit. Jak jednat s lidmi. Jak se ukotvit. Když mi bylo asi třicet let, vyměnil jsem barevné oblečení za bílé. Bílá je barva čistoty, to víš. Šel jsem blíž k lidem. Přiblížil jsem se k mužům. Toužil jsem po přátelství. Po pěkném přátelství, ve kterém si muži dávají víc než běžní kamarádi nebo bratři. Měl jsem prostě nutkavou potřebu najít přítele.

V bílém. Hledal jsem všude. Navštěvoval jsem rozmanitou společnost, kavárny, bary. Zaplétal se do diskuzí. Díval se lidem do očí a hledal v nich přízeň. Touha po příteli byla nesnesitelná. Několik mužů se mnou ušlo kus cesty. Každý si ze mě něco vzal a zanechal na mně červenou skvrnu. Bílá barva je dráždila. Každý přítel, který šel chvíli vedle mě, můj bílý oděv potřísnil červenými kaňkami. Možná nevědomky. Z nějaké vnitřní, mně neznámé pohnutky. Když přítel zjistil, že z červených kaňek je velká skvrna, zmocnil se ho odpor a opustil mě. Za tu dobu, co jsem marně hledal přítele, se moje bílé oblečení změnilo v rudé páchnoucí hadry. Hnusnou červenou sněť. Od límečku až k nohavicím.”

Poslouchám a nedýchám. Svírá se mi hrdlo.

“A-a-a co jsi dělal pak?” koktám o upírám na muže zrak.

“Co bych dělal? Svlékl jsem ze sebe ten rudý humus a uvědomil si, že moje místo je tady.”

“Kde? Tady na dvoře?!” ptám se trochu nechápavě a zrakem měřím dvůr od zídky k zídce. Je skoro tma, svítí pouze měsíc a dvůr působí útulně a přátelsky. Obklopují nás cihlové masy. Chrání nás.

“Ano. Tady na dvoře. Tady je moje místo. Sedím tu sám a nahý. Být nahý je přirozené. Nejprirozenější. Sleduji život za okny. Každodenní prosté příběhy lidí, co tu žijí. Někde se hádají, někde se smějí, jinde se milují. Často tu zaznívá dětský pláč. Jako třeba teď. Slyšíš?”

Ze všech stran se ozývá dětský nářek. Je ho plný dvůr. Za několik minut utichá.

“Sleduju život za zdmi domů. Mě si nikdo nevšímá. Pro ostatní jsem neviditelný. A je mi tak dobře. Už nevidím barvy, nehledám přítele. Jsem smířený se svým místem na tomhle dvoře.” Dlouho jen mlčíme.

Mužova upřímnost mě ohromuje a dojímá. Něco mu dlužím. Chci mu nějak oplatit jeho otevřenost a zbavit ho smutku, který se vykreslil v jeho tváři i hlase. Rozhodnu se vysvléct. Vstávám a postupně odkládám svršky, dokud nejsem úplně nahý. Usedám zpět vedle něho. Díváme se na sebe. Dva stejní lidé. Rozdílní jen ve fázích biologického stárnutí. Toho zcela nevyhnutelného rozpadu a následného zániku. Toužím pocítit jeho kůži na dotek. Prozkoumat všechny záhyby času na jeho těle. Pokládám mu prsty na prsa. Kůže připomíná zmuchlaný papír, který se marně snažím narovnat. Kolem klíčních kostí se krabatí a v okolí bradavek je povislá. Má mírně vyklenuté břicho a stále pevná stehna. Nohy má vlastně docela mladistvé. On mi pokládá dlaň na stehno. Hmatem zkoumáme naše těla a ani jeden z nás není viditelně vzrušený. Nevím proč. Mám pocit, že se dotýkám vlastního otce nebo bratra. Nebo sebe? Jenže ten pocit je tak cizí. Ta pokožka je cizí. Vrásky, povadlé maso, papyrově jemná a zvrásknená kůže. Všechno blízké a přitom neznámé.

“Jednou budu vypadat jako ty,” říkám mu, zavírám oči a snažím se uchovat si jeho podobu v paměti.

Muž se najednou zvedá ze židle.

“Měl bys jít,” důrazně mě vybízí. “Prosím, odejdi. Teď hned.”

S leknutím vyskakují. Mužova reakce je nečekaná. Ovládá mě zlost.

“Myslel jsem, že budeme přátelé! Možná já a ty... Možná jsme ti, který

hledáme, nemyslíš? Proč by ses mi jinak svěřoval? Proč bych ti jinak tolik rozuměl? Já ti rozumím, slyšíš?!"

Muž pravou rukou ukazuje ke dveřím na domovní chodbu.

"Musíš odejít! My dva nesmíme být přátelé. Už bys mě neměl nikdy vidět. Snaž se o to, abys mě už nikdy neviděl. Abys tu jednou neskončil místo mě. Já zůstanu tady. Dokud nezestárneš. Budu tě sledovat. Ty jdi zpátky. A slib mi, že už se nikdy neuvidíme".

Víc se nevzpírám. Pociťuji jen vztek a lítost. Sbírám oblečení a běžím do dveří. Do košile si otírám slzy. Rozrážím dveře a vbíhám do černé chodby. Prchám po schodech nahoru. Pořád výš a výš. Schodiště je nekonečné. Stále běžím a běžím.

Nepříjemné pípání protrhává síť spánku. Rukou lovím na nočním stolku, abych vypnul ten šílený zvuk. Mátožně zvedám hlavu a pokouším se vstát z postele. Je půl šesté ráno. Bolí mě těžká hlava. Sbírám odhodlání načít další středu v řadě. Otevírám okno do ložnice. Syrové paprsky vycházejícího slunce mi oslepují oči. Zase lituji, že jsem nešel spát dřív. Dnes mám pocit, že jsem nespál celou noc. V kuchyni hledám brýle a kávu. Přesně v tomto pořadí. A nadávám u toho. Na hlavní třídě zvoní tramvaj. Kolik jich ještě projede, než doběhnu tu svoji, do níž naskočím? Jako včera. Jako zítra. Jako každý den.

Stínohra

I. 1977

Dívám se na svou fotku, na jejíž rubové straně je ostrými tahy modře napsáno “Vítek 1977”, a nemůžu tomu uvěřit. Takhle jsem vypadal!? Obličej jako obrýlená tučná kobliha s ruměnci na tvářích. Z koblihy trčí podivně ostříhané vrabčí hnízdo. Sedím na lavičce, z pruhovaného trička mi leze pupek, do krátkých kalhot se téměř nevejdu, křením se a v pravé ruce držím zmrzlinu. Ve čtrnácti letech se člověk vůbec nezamýšlí nad tím, že by měl zapózoovat, tvářit se důstojně. Nepudí ho k tomu ani potřeba uchovat svoji podobiznu pro další generaci. Nenapadlo to ani mého tátu, když mě fotil. Tuším, že jsme byli na Komenského náměstí. Bydleli jsme tenkrát v Budovcově ulici na Žižkově.

Žižkovský vrch s pozvolně řidnoucími ulicemi shlížel k vltavským nábřežím velmi melancholicky. Asanace probíhaly zatím jen u jednotlivých činžáků. Fasády a pavlače byly podepřené dřevěným lešením, dokud trámy nezplesnivěly. Dům pak nebylo čím podepřít a bylo jednodušší jej prostě zbourat. Rodičům nabídli byt na teprve se rodícím sídlišti Modřany. Všichni jsme věděli, že žižkovská zastávka je dočasná a dny naší ulice jsou sečteny. Pod kostkami staré dlažby tikaly hodiny, jejichž ručičky brzy zahájí mohutnou detonaci. Nemyslel jsem na to. Nábytek v opuštěných domech byl skvělými kulisami na hraní. I přes varování rodičů jsme s kamarády prolézali schodiště až na půdy pavlačových domů. Ze střešních krovů byly dávno sundané krytiny. Prodlévání pod širým nebem ve výšce několika desítek metrů nám doprávalo nadhled nad šedým světem někde tam pod námi. Pásky jsme podlézali. Varování rodičů bylo pověstným hrachem házeným na zeď. Od pádu do hloubky zbýval často jen krůček. Kuličky hrachu na zemi jsou nebezpečné. Kličkovat mezi nimi je vždycky vzrušující.

Mými kamarády byli jen Tonda a Pavel, spolužáci ze stejného ročníku. Tvořili jsme trojlístek outsiderů. Tonda nosil silné brýle a žil jenom s tátou. Tondova maminka zemřela na rakovinu prsu krátce po jeho narození. Byl stejně hubený a zamlklý jako jeho otec. Zbyli si jeden pro druhého. S Tondou mě seznámil Pavel. Ten jediný Tonda rozmluvil a přiměl jej opouštět na pár hodin malý byt v Husitské ulici, do něhož se po skončení vyučování zavíral a nevycházel. Dodnes nevím, proč si Pavel vybral za kamarády zrovna mě a Tonda. Jako jediný z našeho trojlístku byl premiantem, měl oba rodiče, netrpěl nadváhou a holkám se líbil. Přesto se nesnažil zapadnout. Byl příliš povznesený. O našich spolužácích říkával, že jsou to pitomci, kteří ničemu nerozumějí. A až on, Pavel Jarolímek, vydá sbírku básní, všem ukáže, jak malí proti němu jsou. Věřil jsem mu. Ačkoliv jsem nevěděl, kde bere čas na psaní básní a nikdy jsem od něj žádnou nečetl, při Pavlových fatálně znějících slovech jsem měl pocit, že se účastním něčeho, co přesahuje bezvýznamné potyčky a problémy našich

vrstevníků. Na té půdě, do níž skrze krovy svítilo slunce, jsem si pod blankytnou oblohou, povznesený nad prostotou běžného života, vysnil mnohé životní mety, o jejichž uskutečnění jsem nepochyboval.

S Pavlem jsme se scházeli častěji, protože u Tondy nikdy nebylo jisté, zda dodrží slovo a přijde odpoledne na půdu. Pavel odcházel před setměním, aby ho doma nehledali. A já, který jsem bydlel nejbliže od opuštěných domů, zůstával jsem na půdě pod širým nebem sám. Bavilo mě sledovat lidi za okny bytů v protějších domech. Uspořádání pokojů jsem měl jako na dlani. Ve třetím patře vlevo koukají na televizi, pod nimi nějaká žena žehlí a napravo od ní někdo usnul na gauči. Mnozí nájemníci si střežili soukromí a zatahovali závěsy.

Při delším pozorování jsem spatřil okno bez záclon. V pravém koutě obdélníkového otvoru se jasně rýsovala postel, v levém psací stůl, na němž byly ledabyly pohozené knihy, některé rozevřené. Pokoj projasňovala stolní lampička, jejíž podstavec, hrdlo a stínítko tvořily nedělitelný celek z bílého skla. Na parketách se procházel stín mužské postavy, která přistupovala k oknu. Náhle se v okně zjevil do půli těla svlečený muž. Otevřel obě okenní křídla, aby do pokoje vpustil čerstvý vzduch květnového večera, do rukou vzal činky a rozepjal paže, na nichž mu naběhly svaly spletené do zduřelých uzlů. Konečky dlouhých světlých vlasů mu zvedal vánek vstupující oknem do pokoje. Při zapázení se prudce nadechl. Vzduchem vyklenutý, silně ochlupený hrudník vyslal signály mým očím, které mozek dopravil do pubertálního rozkroku. Ukryl jsem hlavu za okraj zdi, abych muže mohl nepozorovaně sledovat. Přece jen se ještě zcela nesetmělo a mně se zdálo, že muž se dívá mým směrem.

Téměř nahých mužů jsem za čtrnáct let svého života viděl nesčetné množství. Na plovárně, na dovolené u jezera, při tělocviku. Minul jsem je bez většího zájmu. Nepodařilo se jim prorazit mou snahu myslet především na holky, musel-li jsem na ně vůbec myslet. Ten muž v okně byl jiný. Všechno bylo jinak. Líbil se mi on. Líbily se mi pohyby, které dělal. Svoje tehdejší pocity bych nedokázal blíže pojmenovat. Něco jako zmatek? Zcepenění. Probuzení svalu, o jehož funkci jsem dosud příliš nedbal. Čeho jsem se bál?

Z podivného rozrušení mě vytrhlo mokro v trenýrkách. Muž ještě několikrát předpažil, předklonil se, zapožil, připažil, vydýchal se a zmizel v útrobách pokoje. Já se po čtyřech doplazil ke komínové zdi, opřel se o ni, dlaní zkoumal problém v trenkách a byl dokonale mimo sebe.

II. 1978

Neměl jsem holku. Spolužáci se před dívkami spíše předváděli. Jako jeleni v říji před laní demonstrují svoji sílu, aby ten nejsilnější ji mohl obskočit, kluci se mezi sebou prali, hrdinsky se bili do prsou, když ponížili premianta třídy Pavla a jako prostředky vábících signálů volili papírky s oplzlými vzkazy, které strkali spolužačkám do penálů. Moji neúčast připisovali tomu, že jsem nebyl ani pěkný, ani premiantem třídy. Byl jsem šedou myší, která prokluzovala mezi

rozbouřenými adolescentními hormony. Na to, aby se mě snažili přeprat, jsem byl příliš robustní. A za povšimnutí jsem nestál. Tato pozice mi vyhovovala. Ze školy se mnou chodili Tonda s Pavlem. Nebyl jsem osamělý. S novým tajemstvím jsem však zůstal zcela sám. I se svými výčitkami. Trýznily mě. Zároveň však ve mně vzbuzovaly zvláštní uspokojení. Jako rozškrábaný strup. Nehty kůži rozdírají a oddalují hojení, ale na okamžik dopřejí slastnou úlevu.

Tak jsem chodil znovu mezi holé krovy žižkovského činžáku a vyhlížel svého blondýna. S kluky i bez nich. A zůstával tam sám až do pozdního večera. Kolem sedmé hodiny večerní se s pevnou pravidelností otevřelo dvojité okno bez záclon a v něm se objevoval do půli těla svlečený muž. Vkrádal se mi do představ. Už celý rok! Netušil jsem, jak bych s ním mohl fyzicky splynout. Představa chlupatého hrudníku, který se při fyzickém zatížení vypíná v mé bezprostřední blízkosti, mi zcela postačila. Bílá lampička a rozečtené knihy. Stíny poletující po pokoji. Vůně mužského potu. Prameny plavých vlasů na mé pokožce. Být v tom pokoji s ním a dívat se.

Při osamělém toulání Žižkovem jsem bloudil kolem domu, v němž bydlel. Dokola jsem obcházel blok domů a do Budovcovy ulice se vracel stejnou cestou. Doufal jsem, že ho potkám. Uvidím ho zblízka. Potkal jsem ho někdy? Třeba na podzim? Nebo v zimě, kdy byl zahalen do kabátu a plavé vlasy měl ukryté pod čepicí? Možná jsem ho nepoznal. Možná jsem ho viděl i tam, kde nikdy nebyl.

Školní rok se chýlil ke konci. Poslední prázdniny na Žižkově. Osud Budovcovy ulice byl zpečetěný. Zbývalo rozmístění munice a ruka pyrotechnika. U domů se začaly kupit další balíky slámy. Někdy se mi zdálo, že dům pod námi už není. Že byl odstřelen a my se do okolí rozhlížíme z prachového mraku. Chtěli jsme pro náš úkryt ve výšce ještě využít každé volné odpoledne. Dny se prodlužovaly a Tonda s Pavlem odcházeli pozdě, takže muže v okně jsem už pár dní nesledoval.

Jednoho červnového večera jsme se vedle sebe znuděně povalovali na půdě a s hlavami vystrčenými přes okraj domu jsme plivali do závratné hloubky pod námi, když do mě Pavel šťouchl loktem.

“Heleďte, támhle se děje něco zajímavýho,” zašeptal a ukázal do okna v protějším domě. “Nějakej frajer si tam muchluje holku.”

V okně bez záclon se pohybovaly dva stíny. Chvilí byly těsně vedle sebe, chvíli spolu splývaly. Náhle se oba lidé objevili v okně. Plavovlasý muž a dívka. Líbali se. Mužova dlaň se posunula pod dívčinu sukni a hladila její hýždě. Vysadil ji na stůl, levou rukou shrnul ze stolu knihy, které spadaly na podlahu. Dívka si svlékla tričko. Osvobodila prsa, která se vyhoupla a narazila na chlupatou hráz mužova hrudníku. On zabořil ústa do jejího krku.

“Tak to je parádička, pánové,” zajásal Tonda a dýchal si do brýlí, aby naostřil druhé oči.

“Dvě rozinky na pudinku, hravě slíznu, má milá. Zůstaň tady ještě chvílku,

chlouba má se vzpřímila,” začal veršovat Pavel.

Ve mně bušilo srdce jak koňská kopyta na hipodromu. Hlavu mi zahřívala neznámá úzkost. Cítil jsem, jak mi hoří uši. Do očí se mi draly slzy. Tak takhle to vypadá, napadlo mě. Tak snadné to je. Nejvíce mě však zmátla touha být na místě té dívky. Zavřel jsem oči. Uzamkl se uvnitř sebe. Chtěl jsem zmizet. Nesnažil jsem se nijak předstírat nadšení ze šmírování sexu v okně protějšího baráku.

“Co je, Víťane?” vyhrkl ze sebe Pavel, který si všiml mé neúčasti. “Tebe to nebaví?”

“Je mi nějak divně, kluci,” řekl jsem a poprvé měl pocit, že Pavlovi s Tondou nerozumím. Rozvinula se mezi námi deka ze střepů, která nečekaně rozdělila naše, do této chvíle dětinské území. Nebylo radno na ni vstupovat. Cokoliv bych tehdy řekl, bylo by nepřesvědčivé a rozpačité. Poprvé za celou dobu našeho kamarádství jsem se před kluky styděl.

“Hele, Pavle, ten chlap zhasnul,” slyšel jsem ještě Tondova slova, když jsem s baterkou sestupoval po schodech dolů. Odešel jsem a kluky tam nechal. Bylo to naše poslední společné setkání mezi krovy.

Za mých čtrnáct let života jsme se stěhovali dvakrát. Z rodných Dejvic, v nichž jsme sdíleli byt s tátovými rodiči, do bytu čtvrté kategorie v holešovických Zátorách. Dům se pak boural kvůli stavbě panelárny, a tak jsme se na přechodnou dobu ocitli na Žižkově, opět v demoličním pásmu, než bude dostavěné modřanské sídliště. Domy za námi padaly jak mosty. Nazrál čas k dalšímu přesunu. A tak jsme zase balili. Věcí nebylo mnoho. Provizorium člověka naučí vystačit si s málem. Moje matka se celý rok a půl, který jsme na Žižkově strávili, živila sněním o modřanském tři plus jedna. V duchu trhala kalendář a vyhlížela oranžové vesty demoliční čty. Vidina “lepšího příštího” ji držela nad vodou, když za skříněmi smývala plíseň ze zdi a prádlo věšela na šňůře napnuté od kuchyňských kamen k okenní klice. Se skřípěním zubů, leč statečně. Brzy bude mít balkon přes celé patro! Podle mě si šedou monotónnost obřích panelových krabic neuměla představit.

Zdálo se, že tohle bylo smyslem systému, v němž jsme žili. Rozleptat nás plísni, rozežrat štěnicemi, naházet do šterku, abychom pak na obyčejný panelák nahlíželi jako na zámek na Loire. Dodnes nechápu, s jakou obřadností nám táta líčil, ve kterém patře budeme bydlet, na jakou světovou stranu bude situována ložnice. Že bytové jádro je hnědé jako sauna, kterou viděl naposledy ve vile u Holečků, u nichž za první republiky sloužila jeho máma, a že nízké stropy budou úsporné. S těmi stropy měl pravdu. To ostatní bylo nadšení vyhladovělého občana s výhledem pod obzor socialismu.

Mně se líbily oprýskané fasády žižkovských činžáků. Štukové hlavy v úšklebcích, vousatí mudrcové s vyplazenými jazyky, keramické čtverečky různých barev, jejichž pestrost poutala ke vstupnímu portálu domu, zručně vypracovaná kování. Řemeslná kreativita v každém prvku, kterou doceňuji až

dnes. Mezi oblými zábradlími a uzavřenými dvory bylo člověku hezky, byť kov se měnil ve šrot a zasypávala jej omítka.

Balíky slámy byly navezené k našemu domu. Ke dveřím postupně najížděly modré avie, pod jejichž plachty lidé skládali své nepatrné existence, aby je mohli přesadit mezi betonové skruže, na jíloviště rozježděné od tatrovek. Nový dekret, nová půda, nový začátek.

S tátou jsme vynášeli krabice se skleničkami zabalenými ve zmuchlaném Svobodném slově, které páchlo tiskařskou černí, a čekali na příjezd stěhováků. Znuděně jsem se opíral o sloup pouličního osvětlení a nastavoval tvář odpolednímu slunci. Do ulice vjel zelený robur a zastavil u domu uprostřed ulice. Vyskočili z něj dva dlouhovlasí muži. Jeden z nich měl pruhované tričko, džíny a dlouhé plavé vlasy. Byl to ON. Všechny mé smysly byly rázem v pohotovosti. Upřeně jsem sledoval, jak oba muži vynášejí nábytek do auta. Zkoumal jsem tvář plavovlasého muže. Byl ode mě vzdálený asi třicet stop. Očima jsem absorboval vysoké štíhlé tělo, vrásky kolem očí, když se smál, chlupy na rukou a hrudi pod tričkem, hlas, který ke mně doléhal. Budovcova ulice přestala existovat. Zvětralé útroby domů kolem nás se rozpouštěly ve sladké bolesti. Pociťoval jsem silné poryvy větru. Během doby, po kterou jsem svůj objekt pozoroval, se nebe nečekaně zatáhlo nasáklými mraky. Muži opustili nábytek vyskládaný u zeleného roburu a zmizeli ve dveřích. Na chodníku před zadkem auta byl postavený psací stůl, na něm dvě krabice s květináči a bílá lampička. Ta bílá lampička, která mi zablikala na novou cestu. Lampička, jejíž světlo kreslilo stíny v mých snech, které se mísily se skutečností. Neskutečnou skutečností. Z nebe padaly drobné krůpěje vody. Odlepil jsem se od sloupu a mátožně krok po kroku jsem se blížil k bílé lampičce. Kapky se na bílém skle usazovaly jako drobné slzy.

“Líbí se ti, co?” řekl mužský hlas za mými zády.

Úlekem jsem nadskočil a prudkým otočením se bezděky dotkl mužovy ruky.

“Jestli se ti líbí, tak si ji vezmi. Koukáš tu na ni, jak na boží zjevení,” řekl s úsměvem plavovlasý muž.

Stál jsem jak opařený, neschopný slova.

“Dělej, za chvíli bude pršet. Naházíme to tam a jedeme,” volal ten druhý, když vybíhal z domu na ulici.

“Hele, mladej, tu máš. Vezmi si to a upaluj. Já už to nepotřebuju,” řekl blondák, vrazil mi do ruky lampičku a odstrčil mě stranou, aby oba mohli nasoukat psací stůl do zbývajícího prostoru v malém roburu. Za chvíli zelený nákladňáček nastartoval, vypustil oblak černého dýmu a začal se ztrácet za rohem ulice, která zanedlouho zmizí s ním. Před zatáčkou se těsně minul s modrou avií, která přijížděla k našemu vchodu.

Spustil se prudký liják.

Demolice žižkovských domovních bloků byla událostí. Demoliční pracovníci v bílých helmách z obřích cívek rozvíjeli kabely kolem cihlových skeletů a o něčem zaníceně diskutovali. Každých deset minut se zdálo, že už přijde poslední povel k výkonu poprav, ale asi třikrát během hodiny se bílé helmy srocovaly a tváře pod nimi byly vážné. Celé to plošné vyhlazování zděděného majetku po našich předcích mělo absurdně vážnou atmosféru.

Pak se to stalo. Oranžový amplion jednoho z pracovníků ostře zavelel, aby se přihlízející, na něž dohlíželi příslušníci Veřejné bezpečnosti, drželi v bezpečné vzdálenosti za páskou.

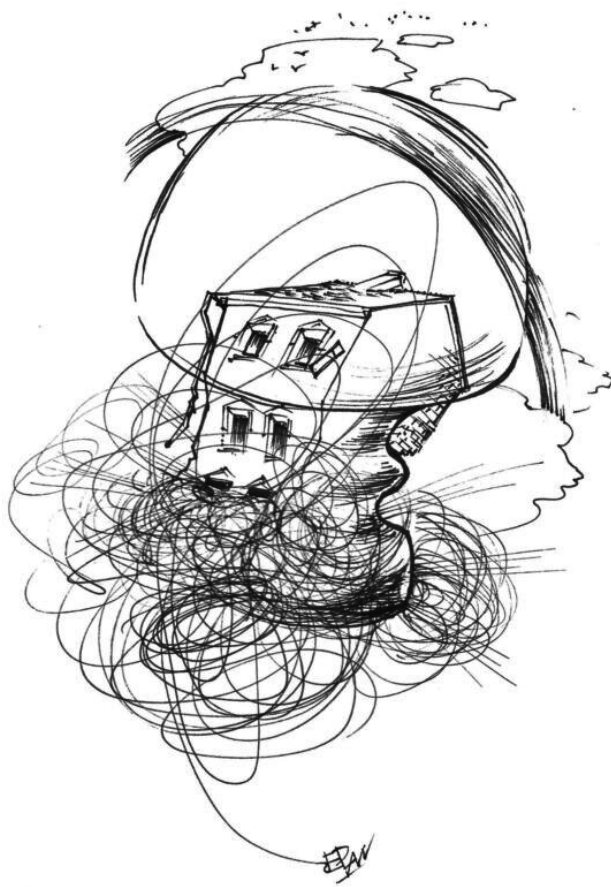
Výbuch.

Domy ze spodních pater vyplivly prachovou vlnu, do níž se postupně zhroutily. Ze střechy se vzneslo poplašené hejno vlaštovek. Oblétěly prachový oblak a zmizely v dálce. Malé tečky na obloze. Malé tečky za jednou životní kapitolou.

III. 2018

Prošel jsem spoustou komnat. Některé z nich jsem uzamkl a otevřel je až po mnoha letech od jejich nalezení. Pro muže jsem dnes na několik nocí milencem, na několik let partnerem a na milióny let jsem sám. Žiju, jak se dá. Rád bych se někdy vrátil do Budovcovy ulice. Ohlédl se za svou tučnou chlapeckou tvář a vyhlížel muže v okně. Toho prvního, který mi umožnil projít se první neznámou komnatou. Nikde v Praze nemám umístění pro vzpomínky. Nějaký pevný bod. Kulisy mého dětství rozebraly bagry. Místo nich stojí panelové domy. Žižkov se zčásti proměnil. A chladně schematické modřanské sídliště mě zastihlo dospělejšího a vážnějšího. Po cestě jsem poztrácel Pavla s Tondou. Tonda zůstal s tátou v Husitské ulici a v září roku 1978 nastoupil do prvního ročníku učení. Pavel byl přijat na gymnázium a ještě toho léta se odstěhoval na Petřiny. Kde je jim konec, to nevím.

Dodnes mám bílou lampičku. Stojí na psacím stole. Když bloudím temnými myšlenkami, rozsvěcím si ji. V jejím světle si promítám stíny Budovcovy ulice, stíny pokojů ve starých činžácích i siluetu plavovlasého muže. V bílém světle zůstal poslední rok dětství.

Den návratu

Ochlazuje se, teplomilní ptáci odlétají a stromy si za ně začínají barvit peří. Postupně stahují mizu do kořenů a vysychají. Také já mám každý podzim pocit, že vysychám. Doslova pozoruji, jak mi bledne kůže, krabatí se, stahuje se do sebe. Když vyblednou poslední zbytky letního opálení a já začnu usychat, znamená to, že přišel podzim, že se navléknu do kabátu a budu se deštěm prodírat k šedému bezčasí, které ve střední Evropě nazýváme zimou.

čtvrtek 8. října 2020

8 h 03 m

Tento říjnový den není ničím zvláštní. Ráno jsem přijal fakt, že mám před sebou cestu tramvají do kanceláře, ve které vyřídím obvyklou agendu, a za setmění pojedu domů. Neočekávám nic, co by mě mělo vychýlit ze zaběhnuté drážky, v níž prokluzuji už několik let. Od odchodu z bytu je vše stejné. Zabouchnutí. Otočení klíčem. Rychlé sestupování po schodech. Odemknutí mříže. Odemknutí vstupních dveří do domu. Zamknutí. Za běhu vkládám klíče do kapsy v brašně. Klíče zachrastí, zapadnou do kapsy. Dobíhám tramvaj a mizím ve spleti ulic, tisíců aut a lidí.

Usazen v tramvaji, oknem vyhlížím slunce pronikající barevnými korunami stromů. Je krásné ráno. Tereziánské babí léto. Lehce mě rozesmutňuje, že většinu dne strávím v kanceláři. Tuto myšlenku rychle zaháním. Svírám pevně brašnu a na chvíli zavírám oči. Kapsa s klíči se mi zdá plnější, než obvykle bývá. Někdy do ní omylem vložím mobilní telefon. Snažím se tomu zabránit, protože klíče poškrábou displej. Otevírám kapsu, nořím do ní prsty a nahmatávám klíče. Jeden svazek od domu a bytu. A další svazek tří klíčů. Vyndávám jej z kapsy a nevěřícně na něj zírám. Co je to za klíče? Od koho nebo čeho jsou? Kde se tu vzaly? Mezi třemi barevnými klíči se blýská klíčenka s nápisem *Barcelona 2009*. Malá mosazná placka s gravírováním. V jejím odraze vidím zmenšeninu své tváře. Najednou mi vše začíná docházet. Klíčenku mi daroval Petr ve druhém roce našeho vztahu. Přivezl ji tehdy z pobytu v Barceloně, na který jsem z pracovních důvodů nemohl odjet s ním. Rok na to jsme se rozešli. Následně jsem se odstěhoval do Nuslí. Od posledního dne jsem ho nikdy neviděl. Nemůžu čekat, že se Petr ještě někdy ozve. A já nejevím zájem se k této životní etapě vracet.

Jen jednou jsem přece jen musel. Měl jsem s jedním přítelem schůzku poblíž místa, kde jsme s Petrem tři roky žili. Musel jsem proběhnout kolem domu, z něhož jsem před lety vycházel den za dnem na stejné cesty do práce. Zakázal jsem si dívat se do oken našeho dřívějšího bytu. Neubránil jsem se. Spatřil jsem řadu tří slepých oken. Překvapilo mě, že byt dosud nemá nové obyvatele. Už v době našeho rozchodu o něj projevilo zájem pár Petrových známých. Dům byl v atraktivní lokalitě, dispozice bytu byla praktická a majitel by ze známosti

nastavil nízký nájem. Slepá okna vyhlížela do ulice jako bezkrevné oči mrtvého. Sklopil jsem hlavu a utíkal za přítelem do nedaleké hospody. Od té doby jsem se té ulici sverepě vyhýbal. Teď mě mezi prsty studí klíče, které jsou s tím domem spojené. Před deseti lety jsem je položil na botník vedle dveří a navždy odešel. Od té doby jsem je neviděl. Svírám je v ruce jako tři barevné vykřičníky a dívám se sám na sebe v odrazu klíčenky *Barcelona 2009*. Brašna je nová. Jak se do ní dostaly? A jsou to skutečně ony? Nezbývá čas na další otázky. Musím vystupovat z tramvaje. Klíče vracím do brašny, vyběhám na nástupní ostrůvek a přes silnici utíkám do kanceláře.

21 h 14 m

Slunce zapadlo za střechy domů. Jdu temnou ulicí se svazkem tří barevných klíčů v ruce. V zátylku mě hladí jemný mráz. Dříve bych touto ulicí nedokázal projít. Teď stojím před důvěrně známými dveřmi do domu, v němž jsem nebyl mnoho let. Nemám žádný úmysl, ani žádný cíl. Nalezení starých klíčů v brašně do mě vlilo touhu po dobrodružství.

Odemykám vstupní dveře do domu a stoupám po točitém schodišti do třetího patra. Najednou stojím před dvoukřídlymi dveřmi s kazetovými výplněmi, do nichž jsem už nikdy neměl v úmyslu vstoupit. Jsem napjatý a podvědomě věřím, že nepůjdou odemknout. Hořce bych se zasmál vlastní bláhovosti a rychle zmizel. Mezi palcem a ukazovákem držím zelený klíč. Klíč od bytu. Barevné rozlišení klíčů jsem si pamatoval ještě po letech. Červený klíč je od domu, zelený klíč od bytu a modrý od sklepa. Zelený klíč vklouzl do zámku. Napadá mě, že jím třeba nepůjde otočit, protože zámek za ty roky musel být vyměněn. Klíč se otáčí. Dvakrát. Otrásá mnou směsice hrůzy a zvědavosti. Přesto odemykám a pomalu otevírám levé křídlo dveří. Z vnitřku zavání důvěrně známá vůně santalového dřeva. Strkám do dveří a nechávám je rozestoupit. Nesmělými kroky měřím tmou, hmatám po vypínači a rozsvěcuji v předsíni. Šokovaně hledím před sebe. Vše je na svém místě jako tehdy. Stolička u botníku, zrcadlo vedle dveří do pokoje i kuchyňský nábytek, na nějž lze z předsíně dohlédnout. Vcházím do obývacího pokoje. Také tam je vše tak, jak jsem to před deseti lety opustil. Procházím se pokojem a prsty hladím dřevěný stůl s lampou, secesní knihovnu, modře čalouněný ušák, hladkou šelakovou polituru konferenčního stolu. Nevěřím tomu. Vše je jako dřív. V kuchyni je mletá káva a na plotně moka konvička. Vracím se ke dveřím, zavírám je a zamykám. Dnešní noc strávím v domově, který mi byl nejdražší ze všech, ať mě do něj přivedla jakákoliv náhoda. Vyvolám si příjemné vzpomínky z minulosti, protože ve vzpomínkách vše špatné propadá sítem milosrdného času.

Tak tady sedím, upíjím kávu z bílého šálku s kobaltovým lemem, který jsem měl rád, a oddychuji. Ten kobaltový servis je darem od Petrovy ženy. Petr byl ženatý, než jsme se poznali. Nastoupil jsem tehdy do advokátní kanceláře jako koncipient. Petr pracoval ve stejné advokátní kanceláři necelý rok. Vzpomínám na první den, ve kterém mě prováděl po jednotlivých kancelářích, představoval

mě kolegům a ukazoval mi, co kde najdu, jak se odblokuje alarm, který klíč je od budovy, který od kanceláře. Byl velmi stručný a udržoval si patřičný odstup. Petr nebyl problémový typ. Na svých třicet let působil starším dojmem. Jeho štíhlá a vzpřímená postava ve spojení s rezavým plnovousem mu dopřávala důstojný vzhled klidného a rozvážného muže. Mluvil příjemně zabarveným a uklidňujícím hlasem. Za jakékoliv situace jednal rozhodně a bez afektu. Byl diplomatický. Na svůj protějšek při tom upíral klidné a laskavé zelené oči. Krátce po mém nástupu do kanceláře se Petrovi a jeho ženě Markétě narodila dcera Ivana. Všichni jsme Petrovi gratulovali. Zdálo se, že nová životní úloha Petra upevnila v jeho rozvážnosti, k níž přibyla větší sebedůvěra.

Někdy, pokud nám to čas dovolil, mluvil jsem s Petrem o sobě a svém životě. Nejprve s lehkou opatrností. Petr se však poměrně brzy začal jevit jako velmi citlivý muž. Bylo v něm cosi křehkého, s čím se u mužů setkávám jen zřídka. Byl empatický, a ptal-li se na větší podrobnosti z mého intimního života s muži, neměl jsem obavu, že by mou zkušenost nepochopil, nebo že by jí dokonce zneužil. Já jsem pokorně naslouchal Petrově radosti z Markéty a Ivany. Byli jsme k sobě s Petrem velmi vstřícní a laskaví. Do toho muže s bledou tváří a rezavým plnovousem, který mi zpočátku připadal jako usedlý a nezajímavý chlapík, jsem se zamiloval. Doufal jsem, že moje sympatie časem odezní. Ale s každým dnem, s každým rozhovorem a Petrovým gestem nabíraly na síle. Při usínání jsem na něj myslel. Vyvolával jsem si jeho hlas a užíral se steskem. Zaslechl-li jsem Petrův hlas po příchodu do práce, měl jsem lepší náladu. Když jsme zhodnocovali uplynulý víkend a povídali si o dalších plánech, cítil jsem se šťastně a bezpečně. Takový pocit z člověka se příliš často neopakuje, to jsem věděl. Petr byl v mých očích úžasným advokátem, úžasným otcem, úžasným kolegou. Zkrátka každodenním důkazem o ideálu patřícímu někomu jinému.

22 h 06 m

Petrova secesní knihovna. Skleněné tabulky na dveřích se zatřeným prachem v rozích a za nimi desítky knih, zákoníků, Jo Nesbø nebo třeba Julius Zeyer. Petr hodně četl. Četli jsme oba. Byla to naše společná vášeň, když ta milostná se vypařila. Jednoho dne jsem ráno otevřel okno do ložnice a z postelí se vznesl drobný neviditelný prach. Odletěl s průvanem. Tak se mi to později jevilo. Zmizela náhle. Láska. Nevím, zda Petr před lety věděl, co dělá. Domnívám se, že víc než vášeň Petrovi imponovalo naše intelektuální souznění a citlivost, které s žádným mužem dosud nezažil.

Poprvé jsem ho líbal v kanceláři. Nemohl jsem překonat citový přetlak. Přišel jsem k němu a pohládl jej po tváři. Pak jsem ho zkusil políbit na rty. Věděl jsem, že teď můžu všechno pokazit. Věděl jsem, že rozbím dlouho udržovanou hranici mezi našimi stoly, našimi těly a životy. Nebránil se. Nevzpouzel se. Přisál moje rty ke svým. Milovali jsme se u mě doma. Zuřivě. Jako bychom odstříhli naše životy, které proudí po hlavní trati. Můj rozumný úsudek, že ženatý muž a můj kolega nemůže být mým partnerem jsem nechal odjet po hlavní trati a přehodil výhybku na kolej zakázaných cest. Petr po hlavní trati pustil svůj rodinný život, a po tajné výhybce mířil za mnou.

Petra fascinovalo, že si dva muži mohou tak rozumět. Se svými kamarády mluvil o ženách, přizpůsoboval se šovinistickému humoru. Doba se sice změnila, ale správný archetyp mužství přetrval. Ožeň se, postav dům, zasaď strom, poříd si nejnovější typ škodovky. Buď mužem v obleku, který elegantně vystupuje z auta většího než ego. Vezmi za ruku blondýnku s porcelánovou tváří a zamiřte do přístavu v čirých vodách, kde spolu zestárnete a za asistence dospělých dětí si budete vyměňovat pleny. V našem pronajatém bytě měla být oáza upřímnosti a klidu. Žádné plnění úloh. Prostě jen my dva. Naše síla i něha. Moje porozumění Petra odzbrojovalo a vzrušovalo. Já jsem ujížděl na opiátu zamilovanosti a bezbřehého obdivu. Dnes vím, že zamilovanost na mě fungovala jako toxický opiát, který mě vyšinul z bezpečné cesty a na revanš mi daroval strach a bolest.

V tom poměrně šťastném období jsme s Petrem vydrželi dva roky. V prvním roce nás zaměstnávalo zařizování domácnosti. V tom druhém Petrova cukrovka, která vyžadovala speciální dietu. Učil jsem se vařit podle diabetických receptů. Vaření mě nikdy předtím nebavilo, ale tehdy jsem se chtěl změnit. Ve všem. Zapřít sám sebe a přizpůsobit své potřeby a touhy Petrovi. Chtěl jsem se o Petra starat nejlépe, jak jsem dokázal.

22 h 41 m

Odcházím do kuchyně, hrnek od kávy vkládám do dřezu a usedám za stůl, na žlutočerveně čalouněnou židli s motivy vinné révy. Tento stůl Petr přestěhoval z bytu, ve kterém žil s rodinou. Náhle si vybavuji jeho ženu Markétu a její nečekanou návštěvu.

“Možná se mu jen pomátly smysly. Neví, co dělá. Petr není na chlapy. Víím to, jsem jeho žena,” pronášela Markéta, utírala si slzy a kouřila jednu cigaretu za druhou.

Řekl jí o mně po šesti měsících rozdvojeného života. V té době už jsem pro nás sháněl tento byt. Myslel si, že ho Markéta pochopí. Dopřeje mu tuto, podle jejích slov vyšinutou zábavu. Možná si tehdy myslel, že bychom mohli žít ve třech jako nějací členové polyamorní bohémy. Já byl tehdy falešně rozhodnutý Petra opustit. Nechat ho jeho rodině. Životu, který mu byl dán a který si sám vybral. Vážně si ho vybral? Vyčítal jsem si, že nejspíš já jsem ho svými myšlenkami, neverbálními projevy a empatickou formou našich rozhovorů přivedl k náklonnosti. Vidím Markétu, jak sedí za stolem a pláče. Pláče jako malé dítě. Chtěla okamžitý rozvod. Po něm se na čas odmlčela. Přestože soud přesně stanovil čas, v němž má Petr nárok malou Ivanku navštěvovat, Markéta se snažila našemu setkávání s dcerou zabránit.

“Nebudu Ivanu dávat těm dvěma buzerantům,” prohlásila u soudu.

Pak Petr ji a Ivanu, až na pár výjimek, neviděl dva a půl roku.

Při vzpomínce na toto období se mi do očí derou slzy a přemáhá mě vztek. Hbitě vstávám, popadám židli za opěradlo a mlátím jí do desky stolu. Čtyři nohy se rozštěpují a letí se do stran. Deska stolu praská. Totéž dělám i s ostatními

židlemi. Vztekle jimi buším do stolu, dokud nohy od židlí nejsou rozmlácené na kusy. Dřevěná deska se rozštěpuje na několik dílů. Silou jednoho kopnutí se stůl po částech poroučí k zemi. Nenávidím tenhle stůl! Nenávidím tuhle kuchyň!! Nenávidím!!! Nenávidím!!!!

22 h 59 m

Zhluboka vydechuji a rozhlížím se. Odcházím do pracovny, usedám se za intarzovaný psací stůl a zasním se. Zelená barva na stěnách vnáší do mé mysli zklidnění. Tady Petr trávil nejvíc času. Nástěnné hodiny odbíjejí jedenáct hodin. V posledním roce našeho soužití jsem jej v tuto dobu pravidelně nacházel za tímto psacím stolem. Četl spisy, psal usnesení nebo si pročítal internet. Bez většího zájmu o mou osobu. Říká se, že první žena je od srdce, ta druhá od lidí a třetí od ďábla. Ale já jsem nebyl jeho první, ani poslední ženou a on nebyl mým mužem. Nezval k nám ani své přátele. Petrův společenský život se odehrával na neutrální půdě, v restauracích a kavárnách.

“To je můj kamarád Dan,” představoval mě novým lidem, nebo “nechoď tam se mnou, necítí by ses tam dobře,” říkával, když odcházel do společnosti svých přátel.

Za tímto psacím stolem psával maily Markétě. Nejdříve ji prosil, aby jejich přátelům hned neříkala, že ji opustil s mužem. Řekne jim to sám. Po jejím dlouhém odmlčení ji začal prosit, aby mu neodpírala setkání s Ivankou. A nakonec? Nakonec ji posílal omluvné maily, ve kterých litoval svého rozhodnutí. Četl jsem je v poslední fázi našeho vztahu. Markéta mi je posílala, aby mi dala najevo, že jsem v jejím rodinném životě vetřelcem, který se ho neúspěšně pokusil rozbít. Co má přežít, co je přírodou posvěcené, nedá se rozdělit, psala mi. Marně jsem sebe i Petra přesvědčoval, že mé úmysly byly vždycky čisté. Mohou však být čisté úmysly člověka, který odvedl pozornost muže od jeho rodiny? Kdo sakra posoudí čistotu úmyslů, když člověka, žijícího v citové pustině, ovládne neuchopitelná chemie a touha po blízkosti? Kdo je vinen? Já nebo on?

Můj a Petrův vztah lehkými náznaky a posunky odsoudili kolegové v práci. Cítil jsem z jejich slov štiplavou ironii. Petrovi rodiče a přátelé jej ode mě odrazovali. Snažili se mu vnutit myšlenku, že jsem ho zpracoval a převedl na stranu podivného životního stylu. Někteří kamarádi, nebylo jich mnoho, Petra opustili. Petrovo nejbližší okolí rozhodlo, že vinen jsem jen já. Jen já! Vinen tím, že kdyby mě Petr nepoznal, zůstal by normální. Normální?!

Otevírám dvířka psacího stolu a vytrhávám je z pantů. Tluču jimi do desky stolu. Ze zásuvek ve stole vyhazují všechny papíry a dokumenty. Zběsile všechno házím na stůl. Pak uchopím dvířka a vysklím jimi knihovnu, která je v pracovně umístěna vedle psacího stolu. Odraz mé tváře ve skleněné výplni se otřásá a pak se sype na hromadu střepů, které mi padají k nohám. Knihy vyhazují z regálů, trhám, pohazuji je po místnosti. Pak vyběhnu z pracovny, zabouchnu za sebou dveře a svezu se po nich až na zem. Jsem úplně vyčerpaný. Asi čtvrt hodiny tak ležím zády opřený o dveře a zírám do prázdna.

Naproti dveřím do pracovny jsou otevřené dveře do ložnice. Ustlaná postel vybízí k ulehnutí. Otupěle vstávám ze země a jdu k zadní pelesti postele. Konečky prstů hladím cíp povlečení. Spaní ve společné posteli pro mě bylo konejšivým symbolem toho, že vztah je v pořádku, ačkoliv v posledních měsících před mým odchodem jsme spali spíše vedle sebe než spolu. Pak se Petr vytrácel. Věděl jsem, že nocuje u Markéty.

Jednou Markéta s Ivanou čekaly na Petra před prací, když jsme odcházeli. Bylo mi jasné, že se mnou nepočítají. Petr šel s nimi a já šel domů. Tu noc jsem v tomto pochmurném bytě spal naposledy. Nebudu tu spát ani dnes. Můj vnitřní neklid se stupňuje. Nastala chvíle odejít jako tenkrát. Zanechat klíče na botníku vedle dveří, zabouchnout a zmizet.

23 h 35 m

Jdu ke dveřím a беру за клику. Dveře jsou zamčené. V zámku není klíč. Hledám všude. Na věšáku, na botníku, na zemi. Znovu беру за клику a lomcuji dveřmi. Nehnou se ani o milimetr. Jdu prohledat byt, zda při mém běsnění někde nevypadly, přestože jsem si jistý, že jsem je po uzamčení nechal ve dveřích. Procházím bytem, prohledávám třísky nábytku v kuchyni, zásuvky v pracovně, přehazuji poházené knihy, ale klíče nenacházím. Stahuje se mi krk, ovládá mě úzkost. Nějak se přece musím dostat ven! Nějak jistě! Běžím do chodbičky vedoucí ke koupelně, kde je ve skřínce pod oknem nářadí. Beru malou špachtli, kterou zasouvám pod rám dveří ve snaze oddělit v zámku dveře od sebe. Špachtle se v půlce láme. Zahazuji ji a vracím se pro kladivo. V chodbičce mě však zaráží podivné stopy, kapky a stříkance, které tu před okamžikem nebyly. Vzduch prosycený vlhkou párou se mísí se zápachem železa. Klekám si na zem, prstem nabírám kapku rudé tekutiny. Krev. Její stopy vedou ke koupelně, kterou zamlžila pára stoupající z vroucí vody. Skrze sklo ve dveřích spatřuji ve sprchovém koutě objekt připomínající obrys těla. Přistupuji blíž, otevírám dveře do koupelny a s leknutím dveře prudce zavřu. Ve sprchovém koutě leží Petr.

Ten den mého odchodu. Pamatuji si jej přesně. Byl pátek 8. října, a podzimní počasí zdaleka nebylo tak slunečné jako dnes. Petr se vrátil od Markéty. Vešla s ním chladivá vůně Markétina domova vpitá do jeho bundy. Vypadal unaveně. Karty už byly rozdané, a každý hráč věděl, kdo drží eso. Petr se se vším velmi rychle smířil. Dokonce se usmíření s Markétou snažil urychlit, aby tato mylná etapa jeho života mohla co nejdříve skončit. Pronajatý byt vrátíme a půjdeme si každý svou cestou. On se vrátí k rodině. A já?

Seděl jsem v kuchyni za stolem, Petr se sprchoval ve vedlejší koupelně. Pil jsem víno a hlavou mi probíhaly nejrůznější myšlenky. Nechtěl jsem, aby to, co jsme oba věděli, bylo vyřčeno nahlas. Báł jsem se té pravdy. Cítil jsem ostrou čepel na prsou. Vyslovená pravda by ji zasunula hluboko útroba a rozedrala by mě na kusy.

Z koupelny se ozvala dutá rána, která mi zastavila tok myšlenek. Nejprve jsem si myslel, že Petr uklouzl ve sprchovém koutě, ale mýlil jsem se. Petr měl svůj druhý těžký hypoglykemický šok. Znal jsem jeho průběh, věděl jsem, jak vypadá. Ležel zkroucený ve sprchovém koutě a na jeho bezvládné tělo padaly provázky horké vody. Bylo mou povinností mu v té chvíli pomoci. Vytáhnout ho ven a do břišního svalu mu injekční stříkačkou vpravit glucagen. Nic z toho jsem neudělal. Zavřel jsem dveře do koupelny, chvíli bezvládného Petra váhavě sledoval, dokud sklo ve dveřích nezamlžila pára. Ještě jsem mohl zasáhnout a zvrátit tím běh dalších událostí. Během vteřiny jsem udělal rozhodnutí, které se nedá vzít zpátky. Překotně jsem si sbalil nejnnutnější věci do kufru. Jen tolik, kolik se do něj vešlo. Klíče od bytu jsem zanechal na skřínce vedle dveří, a ještě jsem na okamžik zaváhal, zda mám odejít. Když jsem zabouchl dveře, už jsem nemohl jít zpět. Na ulici ze mě spadla tíha. Odešel jsem a ani se neotočil. Vnutil jsem si myšlenku, že jsme se toho dne s Petrem nesetkali. Nechal jsem ho zemřít.

Když se mě později policisté ptali, kde jsem v tu chvíli byl, řekl jsem jim, a byl jsem o tom přesvědčen, že jsem odešel ještě před tím, než se Petr vrátil. Kde není důkaz, nemůže být obvinění. Nic jsem si nevyčítal. Mohlo to tak přece klidně být? Jen jsem nechal věci plynout, do ničeho jsem nezasáhl. Petr měl pocit, že si svůj život zařídí beze mě. Nechal jsem mu tedy i možnost pomoci si sám. Vytratil jsem se tak, jak si přál. Z bytu, z kanceláře, z jeho života.

Teď ho tu vidím ležet znovu a mám trýznivý pocit viny. Kdybych mu tehdy pomohl, mohl žít. Měl přece dceru! Myslel jsem tenkrát jen na sebe, na svou promarněnou šanci.

Běžím znovu ke vstupním dveřím, buším do nich a volám o pomoc, lomcuji klikou, zkouším je rozmlátit kladivem. Neúspěšně. Jsem zavřený v bytě s Petrovou mrtvolou ležící v koupelně. Není kam utéct.

O h O l m

Žádný byt však nemá čtyři stěny místností uzavřené. Každá alespoň trochu vlídná místnost musí mít okno, i kdyby směřovalo do dvora, v němž je pouze betonová zem a další domy a okna. Jedinou únikovou cestou z tohoto vězení je okno. Už jako malý kluk jsem ve chvílích podivné melancholie chodil k balkonovému zábradlí a díval se do hloubky. Fascinovala mě. Perverzně jsem si pohrával s myšlenkou, že když se teď rozhodnu, mohu se vrhnout dolů a zamezit dalšímu přílivu melancholie, která mě drtí. Od té doby, kdykoliv se ocitnu u okna nebo zábradlí ve vyšším patře, dívám se dolů a přemýšlím, zda výška a povrch země nasvědčují rychlému konci. Je v tom hra s osudem. Můžu se od okna vrátit do společnosti a třeba se dál bavit s ostatními přáteli v místnosti, pak odejít a dál žít svůj život. Nebo jediným vykloněním a odrazem může vše skončit. Jenomže teď nemám na vybranou. Okno je jediným prostředkem k úniku.

Otevírám obě okenní křídla a nahlížím do neprostupné tmy. Po radiátoru stoupám na parapet. Nevidím nebe, ani pevnou zem. Vím jen, že jsem ve třetím patře. Zakážu si dlouhé rozmýšlení.

Pouštím se okenního rámu a skáču.

Čas se zastaví.

Přiznání pravdy a viny mi zatemňuje zrak. Propadám se. Ale mám naději. Čtvrtá stěna místnosti má okno. A za ním hledám světlo. Tím světlem je odpuštění. Petrovi život nevrátím. Markétě nevrátím muže a Ivaně tátu. Dokud se však budu propadat touto temnotou, nemám šanci začít nový život. A ty tři barevné klíče čas od času najdu tam, kde bych je nehledal. Objeví se vždycky, když budu chtít zapomenout.

Pod černým nebem spása

Přízemní domky, několik patrových činžáků a zahrádkářská kolonie. Jedna hlavní ulice se stromořadím a tramvajovou tratí. Takové je tohle malé předměstí. Při setmění se na zastávkách rojí hloučky unavených tváří pod kapucemi, které tramvaje rozvázejí na noční směnu do blízkých továren. V bezbarvých mikinách, vatových bundách a sepraných džínách. Čekání si krátí balením cigarety, kterou rychle vykouří cestou od zastávky k vrátnici. Na velkoměstskou módu není čas. Tady nepokrytě vládne život neoholených tváří a nevyspalých očí. Od šichty k šichtě. Ulice má úlohu převozníka. Ani její vzhled si neklade vysoké cíle. Domky vystřekují do ulice nevábně zašedlé fasády, světla za okny jsou rozpitá ve večerní mlze. Po setmění se chodníky zaplní letitými starousedlíky s jejich psy, prostitutkami, vietnamskými obchodníky, kteří zavírají svou celodenní rutinu v krámku, a hospodskými kunčafy. Je podzim. Zahrádky u řeky za čtvrtí spí pod vrstvami tlejícího listí a nesklizených jablek, jejichž pach se vsakuje do ovzduší.

Na hlavní ulici zastaví tramvaj, z níž vystoupí Tomáš. Jeho kroky zamíří do nejvyšší budovy v celé čtvrti. Hotel Bernard. Tři poschodí. Tři hvězdičky, z nichž jedna nesvítí. Recepce s malým zázemím, šest pokojů, podkrovní byt majitele domu a provozovatele nočního podniku, který se nalézá v suterénu. Tomáš sestoupí po čtyřech schodech, projde pod neónovým nápisem OPEN a pohltí jej šero, jímž problikávají červená světla chodby vedoucí k baru. Za barem, nad nímž visí desítky dřevěných penisů, stojí mladík v tílku, který do držáku nad sebou zavěšuje pečlivě vycíděné skleničky. Naproti barovému pultu jsou tři oblouky koženkových pohovek, před nimiž stojí malé stolky s červenými svíčkami ve skle. Tomáš přikročí k barovým židlím a vyhoupne se na jednu z nich.

“Nazdar Honzo.”

Kluk v tílku odvrátí soustředěné oči od skleniček a zaznamená Tomášův smutný pozdrav.

“Čau Tomíku. Co je? Dneska nějak bez nálady. Co si dáš na rozjezd?”

“Máš víno?”

“Nemám. Domáci ho doveze zejtra.”

“Tak colu s rumem,” poručí si Tomáš a podívá se ke dveřním s korálkovými závěsy. “Kolik jich tam je?”

“Dneska asi šest. Docela bída. Ale chlastaj za celej regiment,” řekne Honza a otráveně mávne rukou na poloprázdný bar za sebou.

Tomáš dopije poslední lok nahořklé coly, sesedne ze stoličky a zamíří ke korálkovému závěsům. Zastaví se před obdélníkovým zrcadlem odrážejícím jej od vlasů až po špičky bot. Tomáš je vysoký, dobře rostlý blondýn. V černých kalhotách s ošoupanými koleny, modré košili a černé kožené bundě, jejíž lemy

otrhal zub času, vypadá trochu sešle. Nic lepšího dnes na sebe nesehnal. Nezáleží na tom. Stejně to všechno půjde rychle dolů. Podstatná je jeho vlastní kůže. A tu za pětadvacet let života čas opotřeboval jen tolik, aby byla stále pevná a plnokrevná. Protáhne se, dlaní prohrábne vlasy, mrkne na Honzu a zmizí za korálky.

Prostorná temná místnost. Nalevo od dveří je velká červená koženková postel, nad ní tři obrazovky, na nichž ve smyčce běží porno. Uprostřed je pět bílých kabiněk s fotkami kluků. Čtyři z nich jsou obsazené. Jedna má otevřená dvířka, za nimiž je červená sedačka a malá obrazovka nabízející stejné porno jako jedna ze tří obrazovek nad postelí. Napravo je úzká chodbička s toaletami a dveřmi do dalších dvou místností s koženkovými pohovkami. V jedné z nich jsou pohovky seřazené v řadě za sebou jako v kině. Před nimi je na zdi zavěšená velká televize. V tmavých prostorách bloumají muži. Procházejí se, koukají po sobě, dělají posunky. Některý si sedne na pohovku, civí na porno, rozepíná poklopec a začíná masturbovat. Jiný se chvíli s někým domlouvá a pak spolu zapadnou do bílé kabinky, kterou před chvílí opustil jiný muž. Modré světlo z obrazovek mu na okamžik ozáří tvář, než zmizí ve tmě chodby. Tomáš vejde do prázdné kabinky, na níž je fotka s jeho tváří a obnaženým hrudníkem, na háček pověsí bundu, usadí se v červeném křesílku a rozsvítí měkké světlo signalizující, že návada je na háčku. Čeká. Nudí se. Porno na obrazovce viděl asi tisíckrát. Dokázal by přesně popsat, jak scény na sebe navazují. Je to stále dokola. Líbání, kouření, rimming, nakonec anál. Zezadu nebo na misionáře. Gymnastické výkony.

Pootevrou se dveře kabinky a dovnitř nahlédne nějaký muž.

“Je tu volno?” zeptá se nejistě.

“Jasně. Vidiš tu někoho kromě mě?” odvěti mu Tomáš dost nevrle. Uvědomí si, že nezačal dobře. “Pojď dál. Kdybys neměl kondom, mám ho tady. Buď v pohodě,” uklidňuje ho.

Muž vejde do kabinky a zavře za sebou bílé dveře. Rozhlíží se po malém čtvercovém prostoru, jednou rukou žmoulá čepici a druhou si upravuje brýle na nose. Působí nejistě.

Tomáš si muže se zájmem prohlíží. Všimne si, že je hezký. Věkově mezi pětáctýřiceti a padesáti lety. Tmavé vlasy, na skráních prošedivělé. Modré oči. Docela urostlý. Mužný typ. Nejspíš zase nějaký tatka, proběhne Tomášovi hlavou zkušenost z praxe. Uchopí mužovu ruku, vyjme mu z ní čepici, kterou odloží na opěradlo křesílka. Jednu ruku mu vloží pod svetr a nahmatá chlupy na lehce rostoucím bříšku. Pokouší se muže přivést k uvolnění. Muž vnoří prsty do Tomášových vlasů a začne mu masírovat hlavu. Dívají se jeden druhému do očí. Když Tomáš uchopí pásek u kalhot a začne jej rozepínat, muž se náhle zarazí a poodstoupí.

“Co je ti?” tázavě na něj pohlédne trochu dotčený Tomáš. “Jestli to nechceš ode mě, tak si to běž udělat na pohovku a uvolni místo jinýmu.”

“Nechci,” vydechne muž. “Vlastně chci něco jinýho.”

“A co teda?”

Muž chvíli rychle oddechuje, než sebere odvahu.

“Chci čas s tebou strávit nějak jinak. Klidně ti za to zaplatím,” řekne.

“Jak jinak? Jestli myslíš nějaký tvrdý hrátky nebo fisting u tebe doma, tak na to zapomeň. To neudělám ani za milion. Buď tady nebo nic,” pronese rozhodně Tomáš, opře se o křeslo a složí ruce za hlavu.

Muž se napřímí a pohlédne Tomášovi do očí. Tomášovi se zdá, že muž má oči zalité slzami.

“Promiň, neupřesnil jsem ti, o co mi jde. Zaplatím ti klidně stonásobek, když se mnou strávíš večer a dovolíš mi bejt vedle tebe. Když se projdeme, budeme si povídat. Když se necháš obejmout a budeš poslouchat, co ti říkám. Už mě pak nikdy neuvidíš. Slibuju. Zaplatím ti dobře,” muž zajímavě dokončí větu a sevře rty.

Tomáš na něj nechápavě zírá. Přistihne se, že má otevřená ústa. Buď je to cvok nebo nějaký zoufalec, kterej mě někam zaveze a za pár měsíců budu ležet na soudní patologii zřízené tak, že mě ani vlastní máma nepozná, říká si. Možná, že kdyby to udělal bezbolestně, ani bych se na něj nezlobil. Pak si se mnou může dělat, co chce. Mně to bude šumák. V tom lepším případě se projdeme kolem řeky, on se mi vypláče na rameni, slušně zaplatí a já pak nějakou dobu nebudu muset páchnout do téhle díry, dokončí úvahu Tomáš a rozhodne se.

“Hlavně tu nedělej plačtivý scény,” řekne, uchopí muže za ruku, vezme si bundu, zhasne světlo a opustí kabinku.

“Bereš si ho jako suvenýr?” pronese Honza, když Tomáš vede muže okolo baru k východu z podniku. Tomáš se jen ohlédne, ale nic neříká. Tohle prostředí ho silně irituje. Honza ze všeho nejvíc.

Ať je rád, že může míchat laciný patoky a za závěs chodit stříkat jen ty svoje levandulový vůničky. Ty jeho ironický kecy jsou na pěst, řekne si Tomáš a přidá do kroku. Nechce s Honzou mít konflikt. Kromě barmana tady ještě dělá příležitostnou sexuální hračku majiteli podniku, kterému podává pravidelné reference. Solidním průšvihem může být už jen to, že Tomáše viděl, jak se zákazníkem odchází mimo podnik.

“Tak kam půjdeme teď? Do Jalty? Nebo snad do Hiltonu?” pronese Tomáš s rukama v kapsách, když oba vyjdou z nedýchatelného dusna prosyceného levandulovým sprejem do chladné listopadové noci. “Hele, to byl vtip. Mně je to jedno. Hlavně už pojďme. Je mi trochu zima,” dodá a vykročí před mužem, který váhavě přešlapuje na místě.

“Jsem Karel,” řekne tichým hlasem muž, když srovná krok s Tomášem.

“Tomáš. Tak mě teda těší, Karle.”

Oba jdou chvíli vedle sebe a mlčí. Na předměstí padá bílá mlha. Pod nedalekým mostem šumí řeka. Na mostě jezdí tramvaje. Kromě nich není nikde ani památky po živé civilizaci. Tomáš s Karlem mají skloněné hlavy a sledují vlastní kroky po rozšlapaném listí.

“Proč tam chodíš?” rozbije dlouhé ticho Karel.

“Hele, Karle, nechtěl jsi mluvit spíš o sobě?”

“To máš vlastně pravdu, Tomáši. Promiň. Asi bych ti měl o sobě něco říct, když se mnou strávíš dnešní večer. Akorát teď nevím, kde začít.”

“Tak začni třeba tím, co děláš? Tipoval bych tě na učitele z mateřské školy,” pronese ironicky Tomáš a vyprskne smíchy.

“Jsem kněz,” řekne vážně Karel.

“Ne! To jako fakt? Už jsem měl různý týpky. Politiky, herce. Jednou u mě byl ten herec z toho seriálu. No... Jak se ten seriál jmenuje... Donašeč. Ale živej kněz? To je novinka.”

“Jo, jsem kněz. Evangelík.”

“Prostě nejsi katolík. To ostatní je pro mě jeden velkej zmatek. Nesnaž se mi to vysvětlit. No a když jsi kněz, tak co hledáš u Bernarda? Nebo je fakt pod svícnem největší tma?”

“Všechno ti povím. Slib mi, že mě budeš poslouchat. Nebo aspoň předstírej, že mě posloucháš.”

“Oukej. Fajn.”

Tomáš předstírat nepotřebuje. Karel ho zajímá čím dál víc. Jeho libozvučný hlas se navíc příjemně poslouchá. Zklidňuje mu mysl. Naplňuje ji důvěrou.

“Víš, Tomáši, pocházím z Berouna. Moji rodiče jsou věřící. Katolíci. Ve třinácti jsem zjistil, že se mi líbí kluci. Ne, nesměj se, prosím. Vím, že je to pro tebe banální. Ty sis třeba už mohl najít kluka. Já ne. Abych v sobě přehlušil ten zmatek a nemusel se zabývat otázkami kolem svojí sexuality, na gymplu jsem začal číst Bibli, různé teologické příručky, uzavřel jsem nepsaný vztah s bohem a pojal ho jako svého jediného průvodce životem. Tehdy byl mým blízkým kamarádem jeden kněz z evangelické církve. Pochopil moje zanícení pro věc. Inspiroval mě. Chtěl jsem být knězem jako on. Ale moje čerstvě dospělé touhy se začaly hlásit o slovo. Bylo to šílený! Šílený! Abych na to nemusel myslet, sedal jsem si za stůl a četl knížky. Teologickou literaturu. Byla mojí náplastí. Evangelium podle Matouše, Lukáše, Jana, Knihu žalmů. Hodně, hodně knížek. Po gymnáziu jsem nastoupil na pražskou univerzitu. V jednom rozhovoru mých spolužáků jsem zaslechl, že v Praze existují podniky, jako je Bernard. Prostě místa, kde můžeš mít sex s chlapý anonymně a skrytě. Pohrdali tím. A já zpočátku taky. Před nimi. Ve skutečnosti jsem kolem jednoho podniku chodil, sedal si v parku na místo, odkud bylo vidět na vchod a pozoroval muže, kteří vcházejí dovnitř. Po nějakém čase, ve chvíli naprostého poklesnutí, jsem tomu podlehl. Tenkrát jsem se poprvé opil. Strašně moc! A šel tam. A prožil ten adrenalin. První setkání s mužskou společností, ve které všichni chtějí to samé, co chci já. Chlapa! Teď! Hned! Chápeš? Mému střízlivému JÁ bylo na zvracení, ale to druhé JÁ opilé hormony a chlastem bylo k nezastavení. A od té doby to musím opakovat. Je to jako droga. Nemůžu si pomoci. Je to adrenalin. Uspokojuje mě to.”

Karel dokončí dlouhý monolog a uchopí Tomáše za ruku. Povšimne si, že chůze obou se před notnou chvílí zastavila. Karel zaníceně vyprávěl a Tomáš jej

soustředěně poslouchal. Ani si nevšimli, že stojí na místě.

“Hele, Karle, a to jsi nikdy nebyl s klukem jinde než tam?” zeptá se Tomáš.

“Nemohl jsem, Tomáši. Byl jsem ženatý. Mám dceru.”

“Aha,” podiví se Tomáš. “To je dost podstatná informace, ne? A už teda nejsi ženatej? Řekls jí to, jo?”

“Na začátku jsem svoji ženu miloval. Naše holka je toho důkazem. Přál jsem si rodinu. Hele, to je prostě bezvadnej pocit. Do doby, než se narodila naše dcera, mi v životě pořád něco chybělo. Jen jsem pořád nevěděl, co to je. Pak jsem to pochopil. To je taky to jediný, co se mi v životě povedlo. S manželkou už spolu nežijeme. Nedokázal jsem ji s dcerkou udržet vedle sebe. Ona dělá, že o ničem neví. Už takhle je náš vztah dost napjatý. Manželství jsem nezvládnul. Ztratil jsem je obě. Je to moje vina. Všechno.”

“Nespál jsi s ní, co? Nedivil bych se ti. Já bych to se ženskou nemohl dělat. Jaký to vlastně je?”

“Hele, je to pěkný. Žena je kromě jinýho i v oblasti sexu pro muže dokonale uzpůsobená. Díky rodině, kterou jsme spolu vytvořili, jsem dorostl. Vyplnil se. Ale neklapalo to. Chyběl mi adrenalin. Chyběli mi... chlapi. Když byl dceři rok, ve večerních hodinách jsem se začal vypařovat, abych se po půlnoci vracel a svoje strašný výčitky utápěl v moři teologie. Pokaždé jsem si slíbil, že už se to nebude opakovat. Nedokázal jsem to. Jsem slabej. Manželka si pak našla jinýho muže. Asi něco tušila. Musela něco tušit. Nespali jsme spolu od doby, co se dcera narodila. Nezmohl jsem se pak k sebemenšímu projevu citu. Teď je šťastná. Já jsem ten, co prohrál. Normální sex už mi nic neříká. Potřebuju k tomu všechny ty ostatní nesmysly, který se mi v hlavě smíchají, když jsem v tom šíleným prostředí. Cit a sex jsou pro mě napořád dvě rozpojený nádoby. Mám strach, že už je nikdy neslepím. Že prostě nikdy nepoznám, jaký to je někoho mít rád a zároveň po něm opakovaně fyzicky toužit. Na vztah s klukem prostě nemám odvahu. Už jen kvůli tomu, co dělám. Nemám odvahu takhle dál žít.”

“Já kluka měl,” vstoupí do Karlovy řeči Tomáš. “Přitáhnul mě z Karviné do Prahy. A po půlroce se na mě vykašlal. Začal jsem pracovat jako sanitář. Abych utáhnul podnájem, zkoušel jsem k tomu různý brigády. Pak mi jeden kámoš dohodil tuhle práci. Za měsíc si tam přijdu třeba na dvacet litrů na ruku. Někdy i víc. K mému platu je to docela slušný ryto. Jasně, že prachy nedostávám přímo od chlápku v kabině, jako šlapka. Provozní to má dobře vymyšlený. Chlápký zkasíruje Honza na baru. Díl z toho si nechá provozní. Díl jde ke mně. Hnusí se mi to čím dál víc. Všichni tihle teplouši se mi hnusej. Jako neříkám, že heteráci jsou v tomhle ohledu nějak lepší. Ale stejně... Jsem už pět let bez kluka. Přitom nejsem hnusnej ani blbej. Hele, já v tom nevidím budoucnost. Jestli mám zadarmo kouřit péro chlapům, kteří mě po jediný noci nebudou znát, nebo za to dostat prachy, radši volím druhou možnost, i když mě to nebaví. Je to rutina. V týdnu makám ve špitále a od pátku do neděle jsem v Bernardovi. Vlastně už jenom dělám, co musím, ale ve mně není nic. Žádná jiskra. Prostě nic. Už několik měsíců uvažuju o tom, že to zabalím. Definitivně.

Tenhle svět je hnusnej. Každý chlap chce jenom moje tělo. Prej mám nejvíc zákazníků. Jasný. Všichni viděj fotku mýho těla na dveřích a stoupnou si do fronty. Hele, jestli chceš, můžeme to skončit oba. Asi sis mě nevytáhnul ven jen tak, ne? Pokud máš s sebou bouchačku nebo tak něco, vytáhni ji, odkráglujeme se a budeme mít pokoj,” drmolí Tomáš a chvěje se vztekem.

“Uklidni se, Tomáši. Prosím,” řekne Karel konejšivým tónem.

“Popravdě jsem tě ven vytáhl hlavně proto, abych tohle všechno někomu řekl. A chtěl jsem, aby to byl kluk. Přál jsem si prožít něco z toho, co si představuju, co je hezký. Hezčí než sex v kabině. Nevěděl jsem, kde bych takovýho kluka našel. Napadlo mě zajít do Bernarda a prostě to zkusit. Měl jsi volno. A tím pádem štěstí. Tady máš.”

Karel vztáhne k Tomášovi ruku s vějířem fialových bankovek.

“Jsou tvoje. Děkuju ti.”

“Hele, tohle si nevezmu. Fakt. To nejde. Bylo mi s tebou celkem pěkně,” řekne Tomáš.

Karel jej pevně obejmě. Tomáš mu objetí opětuje pevným stiskem ramen a lehkým polibkem na tvář.

“Aha. Tak to je teda všechno,” smutně špitne Tomáš. “Tak si teda běž no. Jsi jako všichni chlapi. Vycucneš mě a odejdeš. Mám toho dost. Do té kobky už se dneska nevrátím. Jdu domů.” Odstupuje od Karla a prsty si utírá nos. Pociťuje neznámou úlevu a zároveň se cítí těžce. Je zmatený.

Karel se beze slova otočí a zamíří k nedalekému mostu, který předměstskou část spojuje s centrem. Tomáš sleduje, jak mu Karlova silueta mizí v mlze. Stojí, civí před sebe a v hlavě má prázdno.

Snad poprvé po dlouhé době jej opustilo vnitřní pnutí, s nímž se každodenně potýká a mírní jej vínem většinou nevalné kvality.

Když Karlovu postavu skryje tma, Tomášem projde zvláštní pohnutí. Uvědomí si, že si na Karla nevzal ani telefonní číslo. Všechno se seběhlo v takové rychlosti. Určitě by ho ještě rád viděl. Moc rád! Rozeběhne se směrem k řece. Most je dlouhý. Když Tomáš poběží dostatečně rychle, Karla zastihne sotva v jeho polovině. Utíká. Slyší pleskání podrážek o mokré listí. Vidí most. Lampy na mostě svítí jako majáky v pravidelných rozestupech. Polovinu mostu nechal za sebou, ale Karla nevidí. Volá jeho jméno. Nejdříve nejistě, po chvíli nahlas a zřetelně. Není tady. Doběhne na konec mostu. Volá znovu. Rozběhne se nazpět po opačné straně. Po Karlovi není ani stopy. Vykloní se přes zábradlí a dívá se do temné hloubky, v níž se převalují proudy chladné říční vody. Vkrade se mu představa, jak se Karel zmítá ve vodě, než jeho tělo, instinktivně se vzpírající síle proudu, zmizí pod hladinou. Začne se té představy bát. Uklidňuje se myšlenkou, že Karel utekl. Mohl být rychlejší, ačkoliv to příliš nedává smysl. Přece by ale neskočil dolů? To ne. Sám Tomáš by ke skoku nesebral odvalu. Náhle pocítí chlad. Pohled na temnou studenou vodu ho mrazí v šíji. Přivine k sobě bundu. V pravé kapse nahmatá něco pevného. Strčí do ní ruku a vyjme ruličku fialových bankovek.

Na jaře následujícího roku rozkvetly zahrady za čtvrtí, aby při pohledu od řeky zakrývaly oprýskanou bídu fasád. Hlavní ulici protkávají řetězy aut a tramvají, do nichž nastupují neoholené mužské tváře s páry nevyspalých očí. Mozolovité prsty svírají ubalenou cigaretu. Blízký hotel Bernard neonovým nápisem OPEN vítá návštěvníky suterénního podniku. Bar, pohovky, zrcadlo, korálkové závěsy. Prostorná temná místnost. Nalevo od dveří je velká červená koženková postel, nad ní tři obrazovky, na nichž ve smyčce běží porno. Uprostřed je pět bílých kabiněk s fotkami kluků. Tomášova fotka už mezi nimi není.

10 minut

Je půl druhé odpoledne. Sedím na parapetu výkladní skříně a čekám na tramvaj. Jedu na pracovní pohovor. Tentokrát nejsem nervózní. Nejdříve mi z firmy napsali, že jsem je zaujal, ale z důvodu časové tísně při obsazování pozice nemohou čekat na skončení mé dvouměsíční výpovědní doby. Dneska ráno mi volali, že oddělení obsadí dvěma lidmi. Tedy i mnou. Počkají na mě. Jedu vyjednat podmínky. Zkrátka nemám žádný důvod k nervozitě.

Koukám na protější dům. Zedníci z fasády obrousili nánosy špíny. Prokoukla. Z arkýřů vyčnívají antické hlavy se slepýma očima. Přilepené domy svou prostotou a zanedbáním vytvářejí k parádnímu činžáku ostrý kontrast. Nebe se zatahuje. Mám deštník? – Jasně, bral jsem ho z věšáku. Papíry mám taky. A otázky mám v hlavě. Kolem mě projdou dva mladí lidé. Kluk mluví anglicky. Holka mu odpovídá se zjevným přízvukem. Tramvaj nejede. Zapaluji si cigaretu.

“Dobrý den. Prosím vás, jak se dostanu k Národnímu muzeu?” říká chlapecký hlas odněkud zdáli.

Zvednu oči od zapalovače, který mi opaluje konec cigarety.

Kluk. Asi dvacet let. Možná míň, ale jistě ne víc. V tmavofialové mikině a džínových kraťasech. Na nohou má ošlapané tenisky, které původně byly nejspíš bílé. Kaštanové vlasy má víc neučesané než učesané. Zvláštním způsobem sympatický. Má hezkou, ostře řezanou tvář. V hnědých očích milý, chlapecky nesmělý výraz.

Vydechnu kouř a zamyslím se.

“To musíte dojet na Hradčanskou, pak linkou metra A dále na Můstek,” pronesu ke klukovi. “Jede vám to z protější strany.”

Kluk na mě kouká a očividně se snaží pospojovat moje instrukce do pochopitelného celku. Čím víc nad tím přemýšlím, dochází mi, že ve spěchu jsem vymyslel trasu, která je nejméně výhodná. Jsem z kluka trochu nesvůj. Nahlas pronesu logickou úvahu, že kluk nejspíš není z Prahy.

“Ne, nejsem Pražák. Pocházím z Bohumína, ale teď studuju v Olomouci,” spontánně vyhrkne. “Rok jsem studoval v Praze, ale nelíbilo se mi tady.”

Začnu klukovi velmi stručně popisovat důvody, které mě přivedly do Prahy a kvůli nimž se v ní stále cítím jako doma.

“A co vás zaválo do Holešovic?” ptám se ho.

“Byl jsem tady na pohovoru u drah.”

“Tady? České dráhy mají v Holešovicích nějaký personální oddělení?”

“To ne, ale bylo to přes agenturu. Ta agentura je tady za rohem,” odpovídá mi zdvořile a usmívá se.

Povšimnu si, že chvílemi s klukem udržuji oční kontakt déle, než u mě bývá zvykem. Pokud jsem nejistý v konverzaci s nějakým mužem, který ve

mně vyvolává sympatie, často je zakrývám právě tím, že se vyhýbám dlouhým pohledům do očí. S klukem takový problém nemám. Zdá se mi, že v jeho očích se značí skrytá prosba, abych se do nich díval. To se mi zřejmě opravdu jen zdá. Nebo ne?

“O jakou práci se ucházíte?” ptám se ho a prohlížím si jeho milý obličej.

“Stevard na mezinárodních linkách. Bude to brigáda.”

“To zní fajn. Je legrace, že já jedu na taky na pohovor,” stihnu říct, než zahlédnu svoji tramvaj. Dochází mi, že kluk může jet se mnou. Vystoupí na Vltavské, na níž jsou to odsud dvě stanice. Pojede linkou metra C přímo na stanici Muzeum. Že mě to nenapadlo dřív! Típnu cigaretu a vstanu.

“Pojďte, pojedete se mnou,” řeknu a popíšu mu nový plán cesty.

V tramvaji si nasazujeme nezbytné roušky a sedáme si naproti sobě. Usmíváme se na sebe. Dívám se mu do očí s ještě větším zaujetím, neboť nad bílou rouškou více vynikají. Jsou výrazné a krásné.

“A co budete dělat vy?” ptá se mě.

Vyprávím klukovi o svém budoucím místě. Vrchní okénka v tramvaji jsou otevřená. Směsice hluku vozu a okolních lidí nás nutí naklánět hlavy k sobě. Míjíme dvě zastávky.

“Už vám to nedopovím. Budete vystupovat,” říkám, když tramvaj dojíždí ke stanici Vltavská.

Kluk se zvedne. Popřejeme si hodně štěstí a podáme si ruce. Má teplou, měkkou dlaň. Když se naše ruce rozplétají, pocítím ještě pevný stisk svých prstů, který opětuji letným přidržením konečků jeho prstů mezi svými. Vřelost, s níž mi tiskl ruku se mi z ruky přelévá do myšlenek a rozjasňuje je. Ukládá se do paměti. Přesedám si do směru jízdy na chlapcovo místo. Vidím jej, jak vchází do vestibulu metra a ohlíží se za mnou. Tramvaj se rozjíždí. Je třináct hodin a čtyřicet minut. Příští zastávka – Pražská tržnice.

Tělo z biskvitu

Byl jsem u něho, když odcházel. Když jeho mohutné tělo, popsané rýhami dlouhého lidského života, opouštělo cosi neviditelného. Cosi, co naplnilo každický centimetr pokoje, v němž byla postel, na které ležel. Neznámá síla zostrila hrany starých skříní, pohltila zelené závěsy na oknech, vpila se do koberce, obalila každou molekulu vzduchu. Nevím, jestli z umírajícího člověka skutečně prchá jakási energie, která změní proud času a vtáhne do děje další bytost, která zápasu člověka se smrtí přihlíží, nebo zda se pokoj proměnil jenom v mé hlavě. Nemohl jsem tam s Albertem zůstat ani vteřinu. Věděl jsem, že musím odejít. Musím pryč. Napadlo mě zavřít dveře do pokoje, v němž jeho tělo vychládalo. Snad proto, aby mě nepronásledovala všepohlcující energie, která z mrtvého vystupovala.

I. Albert

Vinohradský bar. Já a Láďa, můj kamarád a spolubydlící. Byl jsem v Praze nováčkem. Teprve před dvěma měsíci jsem natrvalo odešel ze Vsetína. Láďa mě přesvědčil, abych v Praze zůstal. “Žije tu sice hodně lidí, ale tím pádem jsou tu i příležitosti,” naléhal na mě tak dlouho, až jsem se k němu nastěhoval a zůstal trvale. Ačkoliv jsme měli ve zvyku sedávat na barových židlích a občas prohodit pár slov s barmanem nebo s kluky, kteří seděli po našich bocích, na muže, o kterém mi Láďa zběžně pověděl jen to, že je to starší a nemocný chlápek, jsme čekali v koutě, kam nedosahovaly ani odlesky zrcadlové koule na stropě.

“Hele, Milane, pokud nejsi bohatej Čech nebo cizinec, kterej má v kapse dost peněz, aby si tu mohl koupit dobrej bejvák na Vinohradech nebo v Dejvicích, nečekej od Prahy nějaký zázraky,” spustil Láďa před třemi dny zcela nečekaně. “Pokud nemáš tuhle vizitku ke vstupu do lepší pražský společnosti, musíš si nějak pomoci.”

“Jako jak – pomoci?” ptal jsem se ho nechápavě.

“No prostě si najdeš nějakýho staršího chlapíka, kterej už má v očích smrt, údy se mu nedorkvujou, ale pořád se rád podívá a sáhne si, chápeš?” řekl Láďa a položil mi ruku na koleno. Já ji opatrně sundal a podíval se na něj s otazníky v očích.

“Myslíš, že si za to budu brát peníze? Zbláznil ses?”

“Ale ne, ty trubko. Prostě dědu občas navštívíš, zjistíš, jestli něco nepotřebuje, někdy mu nakoupíš nebo doneseš léky. A sem tam mu prokážeš laskavost tím, že ho třeba pohladíš po vousech nebo se necháš pohladit ty. Protože většina takovejch chlápků žije sama, nemá žádný potomky a někdy ani příbuzný, nechá pak na tebe coby nejbližšího člověka přepsat svůj byt. Ten, co sem přijde, nemá nikoho, to vím nabeton. Znáám ho z jedný turistický skupiny. Já se mu asi moc

nezamlouvám. Nejspíš bude na blondáky. Takže ty seš idální. Chlápek má svůj velkej byt. Rozumíš tomu, co to znamená mít vlastní byt v Praze? A třeba ještě na dobrý adrese?! Už žádnéj podnájem. Nebo chceš, abychom do smrti hnili v tom kamrlíku za poloviny našich vejplat? Doba je zlá. Každěj se o sebe musí postarat, jak nejlíp umí. Děda byt už potřebovat nebude, ale my jsme ještě mladý. Když v tom bejváku nebudeš chtít bydlet se mnou, můžeš ho prodat a rozdělíme to na půlku. I tak zbude na nějakěj menší byt pro každýho. Ale vlastní! Chápeš? Vlastní, ty trubko!” dokončil monolog Láďa a v očích se mu leskla bájná představa o bytě.

Láďův entuziasmus mě elektrizoval. Uvěřil jsem, že to má smysl. Jasně. Jedna a jedna jsou dvě. Dvě jsou vždycky víc než jedna. A ze dvou může být několik milionů. Případně jen nějakému muži zpříjemním stáří. Mně to neublíží. Pojmu to jako pečovatelskou službu s pěkným bonusem.

Do baru mezi nás dva dorazil Albert. Vysoký, mírně předkloněný muž. Hlavu měl dohladka vyholenou a na tvářích a bradě šedivý plnovous. Láďa říkal, že je mu dvaasedmdesát let, ale díky své opálené pleti a jasným tmavým očím vypadal mladší. Přistoupil k nám a s téměř otcovskou vřelostí se mi představil. Pevně mi stiskl ruku. S takovou rozhodností tisknou ruce lidé, kteří jsou jen tam, kde nemarní čas, napadlo mě. Albert měl medově hluboký hlas. Byl mužný, příjemně voněl. Kdyby byl o čtyři desítky let mladší, pravděpodobně by to byl můj typ. Teď jsme seděli naproti sobě. On se mi vlídně díval do očí a já zaujatě sledoval dlouhou vertikální rýhu na jeho čele s nepředstíraným zájmem dozvědět se o něm něco víc. Albert působil jako lidé, z jejichž přátelství máte dobrý pocit a s hrdostí říkáte: doktora Alberta Fialu znám, je to můj blízký přítel. Možná proto jsem si byl po první hodině známosti jistý, že udržet si pozornost tohoto muže nebude žádná duševní tortura.

II. Biskvit

Rostlinné motivy byly spoutané oblými hranami nábytku, z něhož se odpařovala leštidla udržující lazury v pravidelných letokruzích. Napočítal jsem víc než sto let. V mistrně zhotovených dveřích bylo vsazeno pískované sklo a za ním sošky nahých mužů na podstavcích. Figury byly z kovových slitin a z glazovaného nebo čistého biskvitu. V předklonu nebo v napjatém postoji, dávajícím příležitost rozehrát každý sval ztepilých těl. Okna zastiňoval tmavozelený samet. Na zemi ležely perské koberce z hedvábné příze. Albert byl obyvatelem muzejního depozitáře, který si sám vybudoval a na nějž byl náležitě hrdý. Atmosféra starého bytu pro mě byla zpočátku tíživá, ale Albert do tohoto prostředí tak dokonale zapadal, že jsem častější návštěvy jeho bytu začínal pojímat jako mimořádné přestupy do jiného světa.

S Láďou jsem sdílel malou garsonku na Jižním Městě. Panelová monstra s miliardami očí vystupovala z ranní mlhy jako obrovští pavouci, předoucí kolem

sebe neviditelné nitky nicoty. Esteticky přebujelý Albertův byt byl příjemným šokem. Vytržením. Albert byl kdysi praktickým lékařem. Žil sám a celý život, celou bytost a všechny peníze vtiskl do tohoto starého bytu. Vymodeloval ho jako sochu, na které má každý hliněný díl své místo a zapadá do žlabu jemu určenému. Jeho byt byl odrazem osobnosti. Realizoval se v něm, utvářel jej. A stejně tak nenápadně utvářel lidi, kteří mu byli blízcí. Naplnil je sebou. Čím menší a prázdnější byla duše hosta, tím urputněji ji hostitel plnil zkapalněným kouzlem osobnosti.

Navštěvoval jsem Alberta dvakrát týdně. Trpěl na slabé srdce a diabetes. Potřeboval pravidelnou a pestrnou stravu. Vařil jsem mu dvě jídla na několik dní dopředu. Zejména v letních měsících, kdy díky vysokým teplotám nemohl ven, nosil jsem mu léky, obstarával nákupy a stále vařil. A mluvil jsem s ním. Lehával při tom na posteli v obývacím pokoji, v němž měl blízko k televizi a knihovně. Já sedával naproti němu v křesle s vyřezávanými opěrkami a poslouchal. Zpočátku mi vázl hlas. Styděl jsem se před ním. Přerůstal mě nejen výškou a věkem, ale především vědomostmi. A tak jsem jen přikyvoval nebo něco zamumlal, a hned jsem se zalykal nad svou trapností. Jak jsem Alberta začal poznávat, nabýval jsem silnější důvěry v něho i v sebe. Jeho stříbrně lemovaná tvář občas posmutněla. Zjišťoval jsem, že v mnohých oblastech života byl stejně bezradný jako já. Všechny cesty našich rozhovorů vedly jedním směrem. K pocitu osamění. Biskvitoví muži za sklem byli sice krásní, ale neživí. A radost z jejich ukořistění byla prchavější než letitý odér starého sekretáře. Byli svolní k uzamčení za skleněnými dveřmi. Nikam neodešli. Sedal na ně prach. Mlčeli. Chladné a vypočítavé figury. Po desítkách let byla jejich matně bílá pokožka stále nehybná a pevná.

III. Samet

Albert ležel na posteli a četl knihu. Já jsem vařil v kuchyni. Občas mezi námi proběhla běžná konverzace o plánech do dalších dní.

“Milane, pojď sem,” zničehonic na mě zavolal.

Odložil jsem nůž, kterým jsem zrovna krájel lilek, a šel k Albertovi.

“Milane, já vím, proč za mnou chodíš,” řekl. “Abys věděl, moc si toho vážím. Jinej kluk ve tvém věku běhá po barech a užívá si mládí. Ty tu se mnou trávíš čas, staráš se o mě. Přitom o mně skoro nic nevíš. Víš, že ani city v tom nejsou. Jak by takovej mladej kluk moh’ bejt zamilovanej do starýho dědka, jako jsem já?”

“Počkej. Ale já...” vyhrkl jsem.

“Nepřerušuj mě, Milane,” zastavil mě. “Dejme tomu, že jsem na tu hru přistoupil, protože ses mi líbil od prvního večera. Tvoje přítomnost mi dělá dobře. Jsem už tolik let sám, že to ani nespočítám,” pronesl patetickým hlasem a z očí mu vytekly dva malé pramínky, které se vpily do vráscité brázdě pod nimi. Nikdy takhle pateticky nemluvil. “Abych na samotu nemusel myslet, začal jsem

shromažďovat tyhle neživý předměty. Ale všechno je to chladný. Cizí. Někdo to kdysi koupil. Někdo, kdo už dávno nežije. Možná byl jeho život stejně marnej, jako je ten náš.”

“Tak hele,” prudce jsem se vymrštil z křesla a nasadil rozhodný tón hlasu, “já teda nevím jak ty, ale já rozhodně marnej život nežiju. Mám slušnou práci, mám kde bydlet a kus života mám ještě před sebou. Sám rozhodně nebudu. Nenapadlo tě někdy, že si za to vlastně můžeš sám?”

Albert zaklonil hlavu a dlouze se zadíval do stropu. Zhluboka oddychoval.

“Možná máš pravdu”, říkal tichým chraptivým hlasem. “Neuměl jsem brát věci takové, jak přicházely. Stále jsem čekal na něco lepšího. Na lepší ordinaci, na docenturu, na lepšího muže. Stále jsem myslel, že všechno je ještě přede mnou. Že mám dost času. Všechno proteklo pod rukama. Příležitost se o tebe jen otře. Jen do tebe narazí a zase odpluje, pokud ji nechytíš za ploutev a nepodíváš se jí do tváře. Nedokázal jsem ji zachytit. Někdo kolem mě možná uvažoval stejně. Taky stál rovnýma nohama v řece, ve který plavaly desítky příležitostí, otíraly se mu o nohy a on pořád vyhlížel parník s nákladem toho nejlepšího zboží. Možná jsme se minuli. Je to všechno marnost. Všichni jsme marní. Malí a chtiví čolci v malém rybníce. Proto říkám, že i ty jsi marnej. Ale nemusel bys bejt, kdybys uvažoval jinak.”

“Jak to myslíš?!” vypálil jsem.

“Když už o nic jinýho, jde přece o peníze, ne? Na těch se dá postavit kdeco. Oboustranně výhodný obchod nemusí skončit krachem. Přál bych si, abychom nebyli jenom přátelé, Milane. Nemůžu se pořád dívat, jak kolem mě chodíš, mluvíš se mnou, díváš se mi do očí. Nevidíš, jak u toho trpím? Kdybych se tě mohl aspoň dotknout. Pokud přistoupíš na to, že budeme milenci, všechno tady, co vidíš, bude tvoje. Nemám nikoho, komu bych byt i s věcmi mohl darovat. To ti Ladislav určitě řekl, než nás seznámil. Můžeš to rozdat, prodat, dělat si s tím, co chceš. Já už se na ty porcelánový chlapy nemůžu ani dívat. Jestli je ti moje nabídka proti srsti, Milane, polož mi klíče na stůl, vyrovnám se s tebou a důstojně se rozloučíme.”

Byl jsem z Albertových slov úplně zmatený. Nezmohl jsem se na jediné slovo. Kroužek se svazkem klíčů jsem měl nasazený na ukazováku a houpal jimi ze strany na stranu, připravený položit je na stůl. Strídavě jsem se díval na svazek a na Alberta. Pak jsem klíče zastrčil do kapsy, zvedl se a bez rozloučení odešel.

Po celou dobu, kterou jsem Alberta navštěvoval, postranní úmysly naší známosti jsem zatlačoval hluboko do podvědomí. Povznášel jsem se nad praktické uvažování, nad Láďův plán, který se postupně přetavil v unikání do jiného, v mých očích lepšího života. Nevím, co mě těšilo víc. Zda Albertova přítomnost, nebo uvědomění si, že magickou hranici v získání sympatií bohatého muže jsem už překročil a postupuji dál. Každopádně jsem nechtěl, aby to skončilo. Nikdy. Albert mě svou upřímností vrátil zpátky na zem. Bavilo mě starat se o něj. Učit se od něj. Sdílet s ním jeho život, který se mi zdál významnější než můj.

Jenomže on celý čas věděl o našem plánu. Kalkuloval možná víc než já. Neměl co ztratit. Můj vztah k němu vychládal. Odkryl v sobě starého nadržného chlapa uprostřed krámů s relativní hodnotou. Z jeho tváře spadla maska. Gloriola nad jeho hlavou vyhasla.

Když jsem od něj po tomto rozhovoru odcházel, šel jsem neznámo kam. Procházel jsem se dlouho. Přemýšlel jsem nad ním i nad sebou. Couvnout? Teď? To by nedávalo smysl. Napadlo mě, že jde jen o to přijmout pravidla hry, kterou jsem sám rozehrál. Nic víc. Musím dohrát do konce. Nakonec o nic jiného mi na samém začátku nešlo. Láďův zájem na věci sice v průběhu mé téměř dvouleté známosti s Albertem mírně ochladl, ale nikdy jsem nebyl tak blízko cíle jako nyní. V tu chvíli jsem byl ještě schopný Alberta litovat. Nejvíc jsem však litoval sebe. Chtiví čolci v malém rybníce... Jenomže Albert byl moje zlatá ryba. Mohl jsem ji nechat uplavat, nebo ji chytit, když se mi otřela o nohu. Rozhodl jsem se pro druhou možnost.

IV. Krev

Mladý a starý muž. Ve shodném pohybu obou těl není nic stejné. Zatímco mladá kůže je pevná, naplněná rudou tekutinou prosvítající v záhybech, ze starého těla prchá život jako vzduch z nafukovacího člunu. Plnokrevné svaly se vyprazdňují. Obnažují se kosti. Mladý muž se předkloní a jeho hýždě připomínají čerstvě utrženou broskev vydávající sladkou mizu po pevném stisku. Rychle se napřímí a hbitě odskočí k novému poznání. Tělo starce se shýbá a napřimuje se s obtížemi. Jednoho dne bude tak lehoučké, že se vznese jako balon naplněný heliem. Tělo starce snad může být svérázně krásné. A možná je. Záleží však na okolnostech, za nichž jej člověk spatří.

Od prvního večera, v němž jsem se pokoušel splnit slib, k němuž jsem se Albertovi zavázal, jsem jej stále víc nenáviděl. Díval se na mě lačnými očima, jak se svlékám. Později jsem jeho pohled nesnesl a vysvlékl se hned po příchodu do bytu, zaběhl jsem do sprchy a pak rovnou k němu do pokoje. Už jsme se ani nevíkali, nepovídali si. Přestal jsem vařit, obstarávat mu potřebné věci. Moje návštěvy měly jediný účel – ukojit Albertův chtíč. Někdy se jen díval, jak sedím a masturboval při tom. Jindy chtěl, abych se v křesle nastavil do vyžádané polohy a zkoumavě se mě dotýkal. Přerývaně u toho dýchal. Zřetelně jsem slyšel tlukot jeho srdce. Měl jsem možnost si jej zblízka prohlédnout. Jeho jindy moudrý pohled se proměnil ve zvířecí grimasu. Dech mu odporně páchl. Chladivé konečky prstů jsem na sobě cítil ještě ve své sprše. Nedokázal jsem však s docházením k Albertovi přestat. Byla v tom jakási posedlost. Fetiš. Fascinovalo mě, jak nad sebou ztrácí kontrolu, jak je vulgární a hrubý. Vzrušovalo ho, když jsem mu sprostárny oplácel. Zdálo se mi, že v tuto chvíli a na tomto místě jsme oba úplně malí a všední. On ve své nekontrolovatelné touze a já ve svém stárnutí, kterým se mu podobám, ačkoliv jsem zatím poměrně mladý.

“Do hajzlu, proč se mě vůbec nedotýkáš, Milane?” zeptal se Albert ve chvíli, kdy jsem podle intenzity jeho dechu a pohybu rukou odhadoval, že se brzy uspokojí a já vypadnu.

“Já, já nevím, Alberte. Nemůžu.”

“Proč?” tázavě se na mě díval a nervózně si proplétal plnovous mezi prsty. Zřejmě tušil moji reakci. Obával se skutečného ponížení.

“Zkus to, prosím. Taký jsem vypadal jako ty. Možná i líp. Nemysli si, že ty budeš v mém věku vypadat jinak. Tohle se mnou udělal čas. Zkus si to představit a sáhni na mě. Neboj se,” cedil škodolibě mezi zuby, vzal mi pravou ruku do své a natahoval ji k vlhkému narudlému penisu.

Vyškulbl jsem se, on mě znovu pevně uchopil a držel. Levou rukou jsem jej odrazil zpátky na postel. Hodil sebou, až se zatřásly parkety. Sledoval mě prázdnýma očima a těžce dýchal. Zatočila se mi hlava. Celý pokoj, zelené závěsy, sošky ve vitrínách, všechno se mi smálo. V jeho tváři jsem spatřil zřetelný posměšek. Vysmíval se mi. Albertovi a všem němým svědkům kolem nás jsem byl pro smích. Rozběhl jsem se do kuchyně, otevřel příborník, popadl nůž, o jehož čepel jsem se v rozčilení pořezal do dlaně, a vběhl zpátky do pokoje. Chtěl jsem Alberta zabít. Bodat do jeho elastické tkáně tak dlouho, dokud celý pokoj nezalijí litry krve. Nemyslel jsem na to, co bude potom. Chtěl jsem zabít Alberta a s ním hrůzu z vlastní budoucnosti, která se mi vysmívala do tváře.

Přiběhl jsem k němu s nožem v ruce. Po rukojeti začala stékat krev z řezné rány na dlaní. Vztáhl jsem ruku a chystal se bodnout, když jsem si náhle uvědomil, že Albert se nebrání. Nekryje si tvář. Nesnaží se utéct. Ležel ve stejné poloze, s úšklebkem ve tváři. Nedýchal. Byl mrtvý. Na bílém čele usychaly drobné krůpěje potu. Karmínový nádech kolem úst a na krku se měnil v popelavě šedou, strnulé svaly povolily. Jeho úšklebek neznamenal výsměch, ale křeč způsobenou posledním srdečním stahem, po němž se tok v krevním řečišti úplně zastavil. Umíral na infarkt, když jsem se jej chystal zabít. Nůž mi vypadl z ruky. Klekl jsem si na zem a chvíli ho pozoroval. Pak jsem si olízl krev z dlaně, oblékl se, nůž lhostejně sebral, opláchl nad dřezem a uklidil zpátky do příborníku.

Nevím, jestli z umírajícího člověka skutečně prchá jakási energie, která změní proud času a vtáhne do děje další bytost, která zápasu člověka se smrtí přihlíží, nebo zda se pokoj proměnil jenom v mé hlavě. Nemohl jsem tam s Albertem zůstat ani vteřinu. Věděl jsem, že musím odejít. Musím pryč. Nechal jsem vše, jak to Albert zanechal. Nevzal jsem si s sebou nic. Napadlo mě zavřít dveře do pokoje, v němž jeho tělo vychládalo. Snad proto, aby mě nepronásledovala všepohlcující energie, která z mrtvého vystupovala. Odešel jsem a už nikdy se tam nevrátil.

Láďa na náš plán definitivně zapomněl.

Bratr

Občas tě potkávám tam, kde bych tě nehledal. Nemám důvod tě hledat, protože v mojí mysli jsi dál. A protože žiješ v mojí mysli, věřím, že někde musíš být. Ale proč bys byl zrovna v tomhle supermarketu a zrovna teď? Od chvíle, kdy jsem tě viděl naposledy, uteklo tolik času, všechno se změnilo, já jsem se změnil. Ty ses nezměnil. V běhu života jsem na tebe několikrát téměř zapomněl. Mnohokrát jsem tě potkal. Byls to ty? Nebo někdo jiný, kdo se ti jen podobal?

Proběhnu obchodem, vím přesně, co potřebuji, v úzkých uličkách mezi regály se nezdržím dlouho. Se zpola naplněným košíkem jdu k automatickým pokladnám, před nimiž stojí fronta. A někde uprostřed mezi mnou a koncem fronty stojí muž nakloněný k malé dívce. V jedné ruce drží svazek cibulí, ve druhé ručičku té dívky. Po dlouhé době mnou zase projede nečekaný záblesk intuice. Vypadá jako ty, jen starší o notný počet let. Kolik je to vlastně let?

I. Oko za oko

Zdrhal jsem před nimi jako vyplašená antilopa před smečkou lvů. Prosklené dveře školy byly zamčené a školník na vrátnici nebyl. Skončilo odpolední vyučování a v celé škole, až na dvě třídy, nebyl nikdo, kdo by mi mohl dosvědčit, že skupinku zběsilých podobanců jsem ničím nenaštval. Jenom jsem se snažil odrazit jejich urážky, které se zhusta sypaly na mou hlavu, když jsme kolektivně opouštěli třídu po schodech ve směru k šatnám. Otočil jsem se a řekl jim, že jsou láčkovci. Tušili v tom slově něco sprostého, ačkoliv vůbec nechápali, co to slovo znamená, což je možná rozzuřilo ještě víc.

Od skleněné výplně dveří vrátnice jsem běžel k drátěným kójím šaten, kde mě dostihli. Pět kluků na jednoho srabíka. V koutě nudlovité místnosti s drátěným pletivem, které víc připomínalo výběh pro opice než školní šatny, mě srazili k zemi. Ten největší z nich, obtloustlý Radek mě chytil za krk a s prskotem na mě křičel, abych znovu zopakoval, co jsem jim řekl. Nezmohl jsem se na slovo. Jen jsem doufal, že z této bitky vyjdu bez větší újmy, protože prát jsem se nechtěl, ani neuměl. Největší strach jsem měl z úderů do obličeje, neboť zuby, oči a nos se na mé tělesné podstatě, jinak nehodné pozornosti, zdařily nejvíce. Alespoň jsem to slýchal mé od matky.

Dostal jsem pěstí přímo do oka. Svalil jsem se na záda a opřel se o pletivo. Musela to být veliká rána, protože levé oko, které ji schytalo, mi rozmazalo pohled do divných pruhů, ujíždělo do všech stran, odmítalo zaostřit. To mě natolik vyděsilo, že jsem se rozhodl obě oči zavřít a na místě umřít. V přivřených víčkách jsem pozoroval čtyři odcházející siluety a jednu stojící opodál. Pátý bijec, který při mém mučení projevoval spíše pasivní účast, zůstal váhavě stát. Byl jsi to ty. Zavřel jsem oči, abych tě neviděl.

Zaslechl jsem šustění desítek bačkor a tušil jsem, že po fyzické újmě bude následovat ponižující pohled ostatních spolužáků na mou zbitou schránku.

Podle pochroumaného levého oka se dalo předpokládat, že následky budou na tváři viditelné. Nepletl jsem se. Tehdy jsem se cítil úplně sám a ptal se sám sebe, kdy člověk získává vlastnost, jakou je třeba soucit. Jak je možné, že k bezvládnému tělu člověka, padnoucího uprostřed ulice, přiběhnou lidé, snaží se jej přivést k vědomí a volají záchrannou službu, zatímco mezi námi, tady v té hnusné školní budově, mezi drátěnými kójemi platí jiná pravidla. Zvířecí pravidla pasivity, ignorance, nadřazenosti a slepého následování vůdců, bez soucitu k obětem. Nebo děti prostě jen neumějí nic předstírat? Proč ke mně nikdo nepřišel? Proč nikdo nezavolal pomoc? A proč ty, váhavě stojící opodál, jsi nakonec odešel?

Na zavolání učitele pro mě přijeli rodiče a odvezli mě na vyšetření zraku. Fialové a napuchlé oko bylo lehce pohmožděné, ale bez následků. Pobyl jsem si pár dní doma a do školy se odmítal vrátit. Nejlépe navždy.

II. Holka

Seděl jsi na židli a mnul si ruce. Promluva ředitele školy byla dlouhá a naléhavá. Vypadalo to, že bys nejraději utekl. Na jedné straně dlouhého šedého konferenčního stolu vás sedělo pět a na druhé já a ředitel. Najednou jsem vás měl předhozené jako pět kořistí. Tohle bylo moje vítězství.

“Takže pánové, vy se tady Matějovi omluvíte a jestli se bude něco takového zase opakovat, uplatním návrh na trojky z chování. Je to jasné?” direktivně pronesl ředitel.

Pozoroval jsem vaše reakce. Nejvíce však tvoji. Můj zrak se stácel k tobě, aniž bych to dokázal ovlivnit. Zdálo se mi, že z celé pětičlenné skupinky právě ty nejvíc lituješ účasti na mém pronásledování. Občas jsi svůj sklopený zrak zvedl ke mně, a když sis všiml, že se na tebe dívám, stočil jsi jej na ředitele. Přikývl jsi. Nic víc jsi neudělal. Nic jsi neřekl, a znovu jsi sklopil zrak k rukám.

“Tak nás nemá provokovat!” vykřikl Radek, od něhož jsem dostal ránu do oka.

“A čím tě Matěj provokuje? Můžeš mi to říct?” zeptal se ředitel.

“Vypadá jak holka a chová se jak holka.”

“Jasný, je to buzik,” dodal Ivan sedící vedle Radka.

“Matěji, můžeš nás tu s pány nechat o samotě?” obrátil se ke mně ředitel.

Vyšel jsem z ředitelny a stál za dveřmi. Chtěl jsem vyslechnout proslov ředitele, který mi pak zněl v uších ještě několik dalších let, možná celý život. Kdybych věděl, co uslyším, odešel bych.

“Pánové, Matěj se sice odlišuje, ale ať už si o tom, jak vypadá můžete myslet cokoliv, nemůžete to řešit násilím. Nesmíte na všechno, s čím nesouhlasíte reagovat tím, že někoho budete bít. Se spolužákem, který se za každou cenu snaží vybočit z kolektivu, můžete mluvit, vést dialog, snažit se ho zapojit mezi sebe, hledat v něm vlastnosti, kterými může přispět. Jakékoliv násilí mezi vámi odmitám, ať už vás někdo provokuje nebo ne. Matěj si vás nevšímá. Pokud s ním tedy nechcete mluvit a zapojit ho do kolektivu, alespoň si nevšímejte ani vy jeho,” znělo tlumeně skrze sololitové dveře.

Víc jsem toho neslyšel. Roztrásl jsem se po celém těle a odcházel tmavou chodbou do třídy jako zmlácený šašek, který sice triumfoval, ale místo zaslouženého potlesku byl překvapivě vyhnán rozhněvaným davem. Bral jsem to jako zradu. Zradu od ředitele, zradu od světa, byl jsem zrazen sám sebou.

Do školy a ze školy domů jsem chodil sám. Od partičky pěti bijců jsem měl pokoj. Na nějaký čas na mě zapomněli a soustředili se na spolužačku potýkající se s vadou řeči. Ohlížím-li se dnes, uvědomuji si, jak ode mě bylo zbabělé, že jsem jí neposkytl záštitu, nebránil ji před jejich krutostmi, když jsem věděl, že mě vystřídala a prochází si stejným a mně dobře známým utrpením.

Jako každý pátek i dnes končilo vyučování o něco dříve. Před školou jsem sestupoval po hranolech z umělého mramoru, kolem mě probíhaly desítky nohou, aktovek a šustákových pytlů se cvičebními úbory, skrze našedlé panelové domy a nízké únorové nebe jsem apaticky vyhlížel nadcházející víkend a vychutnával si slastnou úlevu. Na dva dny nechám vyprchat napětí a potřebu být neustále ve střehu. Abych spolužáky méně dráždil, rozhodl jsem se, že dlouhé vlasy začnu skrývat pod rolákem, barevné oblečení nahradím hnědými manšestráky a vlněnými svetry. Otevřenost jsem nahradil ostražitostí. Stal jsem se neviditelným. A jako neviditelný jsem se cítil, když mě mījela masa pubescentů, která se během několika minut rozptýlila mezi paneláky předměstského sídliště. Náš dlouhý panelák přezdívaný “hokejka” stál na Liščím vrchu. Byl to zalomený betonový koráb čítající jedenáct vstupů na palubu. Ze strany s lodžiemi vypadal jako dlouhá chlupatá housenka, zatímco z opačné strany do ulice vyhlížel jako mohutný pavouk se stovkami očí, v noci ožívajícími, ve dne mrtvými.

Na cestě kolem plynárny jsem za sebou slyšel kroky. Sídliště bylo prázdné. Matky vařily páteční oběd, tátové byli v práci, občas projelo auto a za mnou někdo šel. Otočil jsem se. Zrychlil jsi krok, abys mě dohnal. Stál jsi přede mnou. Na chvíli jsem nevěděl, co si s tebou počít. Byl jsem zaskočený a vystrašený zároveň.

“Ty tady bydlíš?” vypadlo ze mě.

“Jo, akorát na druhý straně,” řekl jsi.

Otočil jsem se a šel dál svou cestou. Ty jsi šel mlčenlivě vedle mě. Znervózňoval jsi mě. Chtěl jsem něco říct, ale nic mě nenapadalo. Divná situace.

“Nechtěl jsem u toho bejt,” rozbil jsi naše mlčení. “Radek s Ivanem na mě tlačili. Chtěli, abych ti dal ránu a nebyl jako ty. Ale já jsem to nemoh‘ udělat. Je mi to fakt líto.”

“Jasný. Prostě ses jenom koukal, jak mě mlátěj a nic jsi neudělal,” vylétlo ze mě. Nahromaděný vztek se mi dral z pusy, ztrácel jsem na svém hlasem kontrolu. “Jseš stejnej sráč jako oni. Protože kdybys nebyl, tak něco uděláš a nebudeš se dívat.”

“Mrzí mě to, fakt,” řekl jsi jenom, poodstoupil ode mě a odkráčel po chodníku lemujícím blok paneláku.

Já stál a díval se, jak odcházíš. Pak ses na chvíli zastavil a sledoval mě, jak vcházím do podchodu paneláku. Ne, nic ti nedlužím, říkal jsem si, nemáme spolu nic společného. Jdi si po svém.

III. Sami dva

Ponuré únorové víkendy jsou pro mě dodnes těžkou zkouškou. Všechny svátky, které prosvěćují zimní temnotu, pominuly, jaro je v nedohlednu a těžký balvan z šedých mraků nad stejně šedým sídlištěm ve mně vzbuzoval beznaděj. Celé dva dny jsem zpravidla trávil doma. Učil jsem se, dokončoval úkoly nebo jsem četl. Zřídka jsem se sám chodil projít. Měl jsem oblíbenou cestu od našeho paneláku přes třešňové sady za městem, dále secesní vilovou čtvrtí, v níž byly domy vzácně omítnuté a zachovalé, a pak zpět kolem rozpadajících se jednopodlažních domků, připravených k demolici, do vedlejšího sídliště, jehož rozpínavosti musejí domky ustoupit. Tuto sobotu jsem se však rozhodl trávit doma.

Na skleněnou výplň dveří mého pokoje zaklepala máma a vešla mi oznámit, že na mě někdo zvoní.

Na mě? Zvoní? Kdo? Nikdo nemá důvod mě hledat. Zase nějaký vtip? Snaha vylákat mě ven a experimentálně rozebírat a ponížovat jako podivné zvířátko?

Nenápadně jsem vykoukl z okna. Stál jsi dole s rukama za zády a hledal moje okno. Zachvátila mě panika. Jeden vnitřní rádce mi velel být opatrný a raději se nechat zapřít, druhý rádce mě vybízel jít za tebou. Poslechl jsem druhého rádce, i za cenu rizika, že tentokrát máš úlohu volavky a někde jsou schovaní čtyři bijci, kteří se rozhodli zpestřit nám odpoledne.

Byl jsi sám.

“Jak jsi mě našel?” překonal jsem zábrany a zeptal se tě.

“Nebylo těžký najít váš zvonek, když se doma jmenujete všichni stejně,” pronesl jsi klidně a usmál ses. “Chtěl bych ti ukázat jedno super místo. Teda jestli chceš.”

“Aha a kde? Je to daleko?” ptal jsem se nejistě a podezíravost mnou stále lomcovala.

“Je to docela vysoko, ale jde se tam po pěkný cestě,” ujistil jsi mě.

Z očí ti vyzařovala vlídnost, která mě uklidnila. Rozhodl jsem se důvěřovat ti.

Šli jsme sami dva na cestě, která byla nejprve stejná, jakou pravidelně opisují při svých procházkách. V třešňovém sadu jsme se odklonili na lesní cestu ústící na silnici z betonových kvádrů. Stoupali jsme uprostřed lesa. Ptal ses mě, jestli čtu. Dozvěděl jsem se, že máš rád Halase a posloucháš staré kapely Hollies a Marbles. Českou muziku vůbec neposloucháš. Je to brak. Já třeba Hollies vůbec neznám. Muziku skoro neposlouchám. Tvůj táta ti vozí desky z Dánska, protože tam pomáhá s projektováním rozvodu inženýrských sítí pro nějakou továrnu, kterou staví Dánové společně s Čechoslováky. Bude tě zajímat, že čtu Oscara Wilda? Máš vůbec ponětí, jak mě baví dívat se ti na ústa, když tak jdeme vedle sebe a ty vyprávíš? Zdá se mi, že vypouštíš

přetlak myšlenek a nedokážu pochopit, proč sis jako posluchače zvolil zrovna mě. Kdybych se po této cestě měl vydat znovu sám, nejspíše bych zabloudil, neboť si z ní nepamatuji vůbec nic. Tebe jsem si však prohlédl dokonale. Už znám tvou barvu hlasu, pichlavě zelené, v úsměvu nádherné oči, i to, jak si pravou rukou každou chvíli probíráš prameny polodlouhých černých vlasů. Z nervozity? Zaznamenal jsem první náznaky tmavých vousů pod nosem a silná stehna v modrých džínách, když jsi šlapal přede mnou.

Došli jsme na vrchol cesty. Na místo, na něž koukám každý den, ale nikdy jsem jej nenavštívil. Na kopci za městem se tyčí pustnoucí budova bývalé výletní restaurace postavená ve stylu romantizující secese, vkliněná mezi trosky někdejšího hradu, po nájezdu Švédů se rozpadajícího do dnešní podoby. Opravdu nádherné místo, z něhož je výhled na město i do daleké krajiny, toho dne zahalené do zimního závoje z par a smogu. Tam nahoře ze mě spadl zbytek tíhy, která se mi rozpínala v kolenou při strmém stoupání nahoru, při poslechu tvých slov a marném polykání knedlíku uvízlého v krku. Snažil jsem se, aby můj hlas zněl co nejmužněji, abys nepoznal, že se mi líbíš, ani jak jsem rád, že jsme spolu sami.

Ze sobotních výšlapů na kopec s troskami hradu se stal pravidelný rituál. Pokud nám plán nevyšel, protože jsme ty nebo já byli na dovolených s rodinami nebo bylo špatné počasí, pokaždé jsme po tajné dohodě na náš zvyk navázali.

Ačkoliv jsem se rozdíl v projevu našeho přátelství ve škole a ve chvílích, kdy jsme byli sami, snažil pochopit, bylo mi to líto. Ve škole ses totiž choval, jako bys mě neznal. Dál jsi chodil kus cesty domů s Radkem, Ivanem a jejich partičkou. Scházel jsi se s nimi uprostřed týdne. Někdy se mi zdálo, že se bavíte o mně, kluci se smějí, ty se usmíváš s nimi a všichni se díváte na mě. Děлил jsem tě na dva lidi. Jedno TY žilo svůj život ve škole, přizpůsobilo se předem dané selekci lidí kolem nás na přijatelné a nepřijatelné, a druhé TY bylo se mnou na kopci a mluvilo o Waltu Whitmanovi. Já byl pořád stejný. Tam nahoře, i tady, na dně toho, čemu se říká sociální život. Odpustil jsem ti to snad stokrát. A odpouštím ti i dnes.

Bál jsem se, že tě naše výšlapy omrzí, že si najdeš holku, že ti dojde, že se mi líbíš, že se tím kouzlo nějakým způsobem naruší. Ale ty jsi mě místo toho na jednu z našich sobot pozval k sobě domů. Říkal jsi, že budeš sám. Vyměníme nějaký knížky a pustíš mi desky, který přivezl táta. Já sebou jen překvapeně škulbl.

Od toho dne jsem se netěšil na nic jiného.

IV. Bratr

Ačkoliv náš panelák vypadal jako jednolitá betonová masa s otvory, byl rozdělený do jedenácti bytových domů. Já jsem bydlel ve druhém zleva a ty v prvním zprava. To bylo vše, čím se naše bydliště lišilo, neboť vchody byly zevnitř úplně stejné, byty měly stejné dispozice, stejná linolea a kuchyňské linky. Nebylo těžké uhodnout, jak váš byt bude vypadat. Proto mě nijak nepřekvapila

stejná obývací stěna v pokoji, jakou měli mí rodiče, stejná kuchyňská linka a podobné korálkové závěsy v předsíni. Tvůj pokoj však byl úplně jiný než můj. Já měl nudný pokojík s typizovaným nábytkem, válendou a máminým ručně pleteným gobelínem. Tvůj pokoj byl poskládaný ze starožitných skříněk, jaké si lidi dávali na chalupy, na zdech visely plakáty Frankie Goes To Hollywood, Johna Lennona nebo Hendrika Martze s postranním logem časopisu BRAVO.

Ty máš časopisy BRAVO?! A starý desky Animals a Rolling Stones! Vozí ti je táta z Německa a Dánka, kde se v bazarech prodávají za pár korun? Aha. Vstoupil jsem do světa tvých barev, batikovaných triček a drsné muziky, které jsem vůbec nerozuměl.

“Nechceš se něčeho napít?” zeptal ses.

“Jako čeho?”

“Něčeho pro kluky,” řekl jsi a ze skřínky v obývacím pokoji donesl nazlátlý nápoj v hranaté láhvi s válcovitým hrdlem a korkovou zátkou. Nalil jsi nám do skleniček a pustil gramofon.

*The road is long
With many a winding turn
That leads us to who knows where, who knows where
But I'm strong
Strong enough to carry him
He ain't heavy, he's my brother*

Upíjel jsem ze sklenky nazlátlou tekutinu, která při prvním povalení na jazyku chutnala jako rozpouštědlo na barvu a po polknutí se sladce rozlila v ústech. Sladký pocit se zmocňoval nejen mého hrdla, ale i mozku. Rozplýval jsem se ve zvukových vibracích tvého hlasu a krásné písně *He ain't heavy, he's my brother* od Hollies, která zněla jako podkres našeho osamělého souznění. Ze všech kapel, které jsi mi ten večer hrál, tahle se mi líbila nejvíc. Prosil jsem tě, abys mi ji hrál pořád dokola.

*So on we go
His welfare is of my concern
No burden is he to bear
We'll get there*

Nevím už jak, najednou jsem se ocitl na tvém rameni. Levou paží jsi mě objal kolem ramene a do tváře mi vydechoval nasládlou vůni. Také se ti tak motala hlava? Nebo proč jsi to udělal? Proč jsi se pak ke mně přiblížil a políbil mě? Oběma rukama jsi pevně sevřel moji hlavu a začal mě líbat. Napínaly se mi kalhoty v místech, kterých jsem se až do toho večera dotýkal jen já.

*If I'm laden at all
I'm laden with sadness*

*That everyone's heart
Isn't filled with the gladness
Of love for one another*

Hledáš v sobě odvahu, když mi zadíráš nehty do prsou, když vdechují nahořklou vůni tvých vlasů a mezi stehny jsme stejní. Explodují. Trhám se na kusy. Ztrácím zábrany. Ztrácím soudnost. Opil jsi mě celou svou podstatou. Zlomil mě silnými rameny a pronikl do mého světa, z něhož už nikdy neodejdeš. Nesmíš!

Venku se mezitím setmělo. Posbírali jsme oblečení a chvatně jej hodili na sebe. Ty jsi odnesl sklenky a ve dřezu je omyl. Pak ses vrátil za mnou do pokoje, pustil další desku a poslouchali jsme, jako by k ničemu nedošlo. Tvářil ses vyrovnaně a spokojeně. Já také. V přítomnosti donedávna téměř neznámého kluka jsem byl poprvé klidný a nečekal žádný podraz. Zastavil se čas ve chvíli, kdy jsme byli sami sebou.

*And the load
Doesn't weigh me down at all
He ain't heavy, he's my brother*

Minulo jaro a blížil se konec našeho posledního školního roku. Rodiče mě přesvědčili, abych pokračoval na gymnázium. Poslechl jsem je. Zatím jsem nevěděl, čím bych se měl stát. V posledních měsících jsem ve studijním úsilí polevil a uvědomil si, že odložené rozhodování o mé budoucnosti bude nejlepší. Ty sis podal přihlášku na obchodní akademii. Ptal jsem se tě, jestli bys nešel na stejné gymnázium jako já, ale řekl jsi, že po něm bys rozhodně musel na vysokou a že to by tě moc zavazovalo.

Na kopec za městem, kde jsme byli většinou sami, neboť někdejší výletní restaurace, kterou pohlcovaly trosky hradu, nebyla lákavým místem pro televizní generaci našich vrstevníků, jsme vystoupali ještě mnohokrát. Po setmění jsem tě na lesní cestě brával za ruku, ty jsi se mnou scházel kousek z cesty mezi náletové keře, kdes mě líbal a já se tě zkoumavě dotýkal. V tom úniku z bezčasu, tlejícím ve městě pod námi, jsme byli jen my dva.

“Matěji, co vlastně jsme?” zeptal ses mě jednou, když jsme seděli na kameni u ohniště pod zdí bývalé hradební věže ukrývající nás ve stínu.

“Něco jako... bráchové?” řekl jsem po delším zamyšlení.

“Matěji, bráchové se přece nelíbají,” pronesl jsi logickou úvahu a začal se smát.

“Kámoši taky nejsme, jsme něco víc. Něco víc než kámoši a víc než bráchové, ale co je teda víc?”

“Mně se vlastně líbí ti bráchové. Takoví jiní bráchové. Kámoši jsou prostě kluci ze školy nebo z baráku, bez kterých se obejdu, když za mnou nepřijdou. Bráchu nemám. Takže seš můj brácha,” řekl jsi a plácl mě dlaní do stehna, já

chytil tvou ruku, pevně ji sevřel a propletl své prsty mezi tvými, jak jsem to viděl u kluků a holek ve škole.

Další sobotní výšlap jsme odložili, neboť poslední květnovou sobotu jsi měl odjet za babičkou a dědou do Jirkova.

V. Promlčen

To pondělí 1. června mi utkvělo v paměti do posledního detailu. Škola slavila dětský den a na sportovním hřišti za tělocvičnou byly pro žáky prvního stupně uspořádány hry a volný program pod dohledem učitelek. Dopolední polojasné počasí vystřídaly husté mraky, z nichž nespadla ani kapka. Dlely nad školou jako předzvěst něčeho špatného. Před budovou školy zaparkovala bíložlutá ladovka se dvěma esenbáky. Příslušníci v zelených uniformách vystoupali po schodišti a zmizeli v útrokách školy. Teprve jejich příchod do třídy za doprovodu ředitele školy vysvětlil tvoji pondělní nepřítomnost. Slova se ujal ředitel.

“Děvčata a chlapci, v sobotu se ztratil váš spolužák Petr Bednařík. Dopoledne, kolem deváté hodiny odešel z bydlíště v ulici V Závětrí na autobusové nádraží, ze kterého měl namířeno za prarodiči do Jirkova. Tam nedojel. Prarodiče o něm nemají žádnou informaci a rodičům se neozval. Kdyby se kdokoliv z vás chtěl podělit o jakoukoliv informaci o Petrovi, o jeho plánech, nebo pokud víte, kde teď Petr je, musíte to mně i pánům od bezpečnosti neprodleně říct, nejlépe teď hned. Je tu mezi vámi někdo, kdo by nám o Petrovi mohl říct něco důležitého? Pokud ano, zvedněte ruku. Vezmeme vás do ředitelny, kde vás pánové jednotlivě vyslechnou.”

Všichni jsme na sebe nechápavě zírali.

Ty jsi zmizel? Kam jsi šel? Utekl jsi? Proč? Jak jsem si to měl vyložit?

Snaživci zvedali ruce, chtěli být první, podílet se na velkém dobrodružství. Ředitel na ně pokynul rukou, aby šli za ním. Pak se podíval na mě.

“Matěji, netrávil jsi s Petrem v poslední době taky hodně času?” řekl do vzrušeného ticha.

Desítky hlav se otočily k mé lavici.

Jak o tom ředitel ví? Viděl nás někdo?

Mlčky jsem přikývl a bez vědomé vůle se zvedal, abych se přidal k tlupě dobrovolných práškačů, kteří o tvém životě věděli asi tolik, co já o tom jejich.

Nic.

Seděl jsem v ředitelově pracovně na jedné straně konferenčního stolu jako tenkrát, když sis mě poprvé pořádně všiml. Tentokrát jsi však na protější straně neseseděl ty a čtyři bijci, ale jeden prošedivělý esenbák s kotletami a jeden mladý v nepadnoucí uniformě.

“Kdy jsi Petra viděl naposledy?” zeptal se ten mladý a hrotem tužky klepal do malého notesu.

Esenbák s kotletami kouřil cigaretu. Jemný popílek odpadával na šedivou desku stolu.

“Předminulou sobotu,” řekl jsem popravdě a pozoroval kouř vycházející z úst muže s kotletami.

“Jak moc jsi se s Petrem znal? Jak blízcí kamarádi jste byli? Rodiče Petra Bednaříka nám sdělili, že tě často navštěvoval. Tvoji rodiče řekli, že Petr pro tebe každou sobotu chodil, ale u vás doma nikdy nebyl. Každopádně se s tebou v poslední době vídal nejčastěji. Je teda něco, co bys nám chtěl říct?” pokračoval ten s kotletami.

“Petr pro mě chodil, to je pravda, ale chodili jsme venku. Tak různě. V parku za kostelem nebo do třešňovky. Byli jsme venku. Normální kámoši. Nevím, co víc.... Co víc říct.”

“Svěřil se ti někdy s něčím, co by teď mohlo být důležité? O vztazích s rodiči, o skrytých úmyslech a tak podobně,” doplnil jej mladý.

Zatrnulo mi. Musím říct úplně všechno? Jde přece o tebe. Co když jim pomůžu, řeknu-li jim pravdu do posledního detailu? Třeba ti jde o život a každá informace může mít zásadní význam. O tvé rodině toho moc nevím. Tvé rodiče jsem viděl jen párkrát, když jsem tě s nimi potkal ve městě. A o tvých úmyslech? Povědět jim o našem tajemství? Ne. Ale něco jim říct musím. Něco, co jsem věděl jen já. Co jsi mi svěřil jako svému bráchovi a já se zařekl, že se o tom nikdo nedozví, ačkoliv mi vůbec nedocházelo, že je to pro tebe nebezpečné. Stále jsem si to plně neuvědomoval. Tušil jsem jen, že by o tom ti dva příslušníci měli vědět. Pokud ti to pomůžu, stojí mi to za malou zradu.

“Petr se mi jednou svěřil, že..., polkl jsem, „aby ušetřil peníze určený původně na autobus, někdy jezdil do Jirkova stopem,” vyhrkl jsem ze sebe dříve, než bych tu větu znovu spolkl.

“V patnácti letech jezdil stopem?” zařval ředitel.

“No... On Petr vypadal starší a nebál se. Mluvil o tom jako o příležitosti poznat nové lidi a tak. Nemyslel si, že by se něco mohlo stát,” blekotal jsem překotně a mnul si zpocené dlaně.

“Věděl o tom ještě někdo další?” upřel na mě zrak mladý esenbák.

“Myslím, že ne.”

V tu chvíli mi došlo, do jakého nebezpečí ses bezhlavě vrhal. Usoudil jsem tak z vážných tváří obou esenbáků a z pohledu, který si vyměnili. Doptávali se mě ještě na několik upřesňujících detailů a pak mě propustili. Než jsem odešel, zeptal jsem se, jestli tě najdou. Oba esenbáci přisvědčili, že ve většině podobných případů jde jen o planý poplach, tvoje zmizení jim bylo oznámeno včas, už v sobotu večer, a je tedy velká šance, že se v pořádku vrátíš.

Neuklidnili mě. Stěží by mě někdo dokázal uklidnit. Vypotácel jsem se z ředitelny a vybavil si ředitelův projev, který k vám pronesl, když mě tehdy požádal, abych šel za dveře. Tentokrát mi bylo nesrovnatelně hůře.

V úterý večer jsem viděl tvou fotografii v televizním vysílání federální kriminální ústředny. Slzy mě zahnały do pokoje. Neopustil jsem jej do středečního rána.

Za měsíčního svitu jsem stoupal po cestě z betonových kvádrů k vrcholu s hradními troskami. Šel jsi vedle mě. Držel jsem tě za ruku a hlasitě se s tebou smál. Z křoví se ozývalo praskání kroků a šumění cizích rtů. Zpoza porostu se vynořily postavy s obličejí bez tváří, náš smích utichl a rozezněl se z všude kolem nás. Rozléhal se smích bezpočtu hlav, jež nás pozorovaly, houstl počet rukou ukazujících si na nás. Nebe zčernalo, otočil jsem se na tebe. Zmizel jsi. V ruce mi zbyla jen tvá ruka. Zbytek tvého těla byl pryč. Zůstal jsem na cestě sám. Hlavy bez tváří mě obklíčily ze všech stran a pomalu se blížily.

V tom jsem se probudil. V noci na 3. června 1981 od tvého zmizení uplynuly už necelé čtyři dny. Ležel jsem na posteli a tupě civěl na odraz záclony, jejíž vzorek na strop prosvěcovala pouliční lampa. Kdes byl v tu chvíli ty?

Výslechy ve škole pokračovaly. Účast na nich už nebyla dobrovolná. Tvého zmizení se ujali příslušníci kriminální služby a ti si nás zvali do ředitelny jednoho po druhém, abychom dokola opakovali stále stejné výpovědi. Tato podivná atmosféra naši třídu alespoň na několik posledních týdnů stmelila. Pod tíhou nečekané události jsme zvážněli a dozráli krátce před tím, než jsme se rozprchli na střední školy a učiliště. Radek s Ivanem mě doprovázeli kousek cesty domů a mluvili o tobě, jako by tě znali lépe než já. Naším přátelstvím přiznaným za těchto dramatických okolností jsem u spolužáků stoupl v ceně. O jejich pozornost jsem neměl zájem. Bylo mi z jejich senzacechtivosti na nic. Moc rád bych ti to všechno vyprávěl. Můj život se začal měnit ve chvíli, kdy jsem ti o tom nemohl říct, neboť jsi se té změny stal zpočátku strůjcem, abys ji pak ve mně pevně ukotvil velikou ztrátou.

Od roku 1981 jsi pohřešovaný. Já jsem se nalezl. Vděčím za to tobě.

Pán s holčičkou mi zmizí z dohledu. Oba se vmísí do skupiny lidí za pokladnami a odejdou stejnými dveřmi jako já. Pak s taškou zamířím na tramvajovou zastávku a ztratím se v lomozu tepajícího velkoměsta, z něhož se do rodného města vracím jen zřídka. Bývá-li pěkné počasí, když rodiště navštívím, vyšlápnu si cestu z betonových kvádrů na kopec s troskami hradu. Výletní restauraci po roce 1989 od města koupil spolek radioamatérů, který ji alespoň navenek zvelebil. Místo s nádherným výhledem do krajiny se tak stalo opět vyhledávaným cílem výletníků.

S víceletými přestávkami mě cosi pudí se k tobě vracet. Prál bych si vědět, co se s tebou skutečně stalo. Naposledy jsi byl spatřen na silniční krajnici někde mezi Bystřicí a Mstišovem. A co dál? Fámy o černých sanitkách, které především ve druhé polovině osmdesátých let údajně unášely mladé lidi přes západní hranici na prodej orgánů, se mi nezdály přesvědčivé. Životní cestu občas přetne souhra méně senzačních náhod, zlých úmyslů a špatných rozhodnutí. Mohl jsem snad udělat něco, čím bych zvrátil běh věcí? Když přátelství dvou lidí nedostane příležitost odžít si svůj obvyklý příběh od poznání, přes intenzivní prožívání až po vyprcháání v banální všednost, zůstane stát na cestě jako

ohromný pomník volající o pozornost a píšící otazníky namísto teček. Všechno se sice změnilo, ale vzpomínky nelze přetavit. S přibývajícím časem jsou stále krásnější. Silnější. Nepromlčitelné.

It's your a long, long road. From which there is no return.

S použitím textu písně *He Ain't Heavy, He's My Brother* (autoři: Bobby Scott a Bob Russell). Píseň, kterou v roce 1969 původně nazpíval Kelly Gordon, se v témže roce stala celosvětovým hitem anglické skupiny The Hollies.

Koloběh

Ležím v potměšilém pokoji, vyklenuté větvě ibišku nad mojí hlavou vydechují do místnosti hřejivou vůni útulnosti a za oknem vane bezbřehý noční klid, narušovaný rytmickým pleskáním kapek o okenní parapet. Doma. Zrakem otupělým únavou rozeznávám obrysy nábytku, a ještě nechci docela zavřít oči. Vychutnávám si pocit klidu, prostoru, tepla a útulnosti, když v polospánku zaslechnu cvaknutí kliky. Někdo se pokouší vstoupit do pokoje. Možná jsi to ty, Adame. Určitě jsi to ty. Kdo jiný by to byl? Levou tvář mi ozáří světlo z předsíně. Přibližují se hlasy. Rozeznávám tvůj hlas mezi dalšími. Vzájemně se překřikujete. Rozrazí se dveře do mého pokoje a mezi nimi spatřím tebe a za tebou další tři postavy. Postaršího muže ve žluté bundě a modrých džínách, kterému vlasy povážlivě ustupují z čela, mladou ženu v modrých šatech, přes něž má ledabyle přehozený kabát, a malou dívku v zimním kabátku. Všem třem ze šosů stékají malé provázky vody, jsou úplně promočení.

“Musíme tady ty lidi ubytovat. Zatím budou bydlet u tebe v pokoji,” proneseš klidně a uvolníš cestu třem promáčeným osobám.

Muž, žena a dítě drží v rukou igelitové tašky, v nichž mají veškeré svoje jmění.

Tato scéna se za noc opakovala ještě několikrát. Přicházely další známé i neznámé tváře. Kolega z mé kanceláře s manželkou si našli kout mezi skříní a knihovnou. Starý muž, jehož tvář jsem jistě někde viděl, jen jsem si nemohl vzpomenout kde, vešel s malým kufrem, z etuje si vyndal holicí potřeby, nad mým psacím stolem rozložil stolní zrcadlo a začal se holit.

Tak jsem ve svém pokoji do rána žil s dalšími spolubydlicími. Dýchal jsem tam s nimi, dokud jsem se neprobudil. Nemluvili jsme na sebe. Byli to neznámí lidé. Jen jsme si vyměňovali kliku od dveří. Přesto mě pronásledovali, domáhali se klíčů, chtěli zpátky, chtěli jen ty klíče, ty zpropadené klíče.

Tak moc jsou v životě důležité – klíče. Kolik jsme jich na cestě životem poztráceli a kolik našli? Kolik s sebou nosíme klíče, o nichž už nejsme s to říct, že víme, od jakých dveří jsou a do kterých zámků pasují? A přece, dám-li někomu do rukou klíč a řeknu mu, je tvůj, dávám mu tím víc než jen kus kovu. Dávám mu vidinu. Budoucnost. Nebo alespoň jednu noc v teple.

Probral jsem se ze snu. Nezvaní hosté odešli. Rozptýlili se v denním světle. Najednou mi v paměti vytanulo místo, kde jsem viděl holicího se muže. Byl to můj soused z libeňského činžáku, který vlastnil vysloužilý právník doktor Zázvorka. Zázvorkovi patřilo několik domů na Malé Straně a jeden dům v Libni. Byl to statný sedmdesátník se dvěma výraznými rýhami mezi obočím. Vyryla je Zázvorkova věčná starost o majetek. Libeňský činžák už na první pohled připomínal vězení. Vstupní dveře byly ze železa, hned za nimi jistila vchod do domu železná mříž na bzučák. Dveře na dvůr byly rovněž zamřížované.

O možnosti využívat domovní dvůr nemohla být řeč. Okna a dveře na balkony ve schodištní hale byly na zámečky. Největší bytová jednotka čítala kuchyň a pokoj. Častější však byly byty o jedné cimře a kuchyni vybudované v předsíni bytu. Domem se táhl nasládlý zápach smažené cibule promísený s cigaretami a lacinými avivážemi. V přízemí domu bydlela Zázvorkova důvěrnice Herclíková. Obývala jednu tmavou cimru se zamřížovaným oknem vedoucím na ulici, za níž platila dvě třetiny invalidního důchodu. K té jediné se Zázvorka choval jako k sobě rovnému člověku. Ostatní nájemníci představovali skrytou hrozbu. Zatímco vnější riziko ohrožující majetek nemohl Zázvorka ovlivnit, nad rizikem uvnitř majetku držel bič upletený z hrůzy a vydírání.

Byt v Libni měl být můj první pokus o samostatné bydlení v Praze. Už nebude.

Byl jsi tenkrát se mnou, když jsem byt přebíral, pamatuješ? Klíč, který mě po několika měsících začal úpěnlivě pálit. Začalo to Zázvorkovými slovy, jimiž nás uvítal.

“Podívejte se, já nejsem zvědavej na nějaký práva nájemníků. Já znám svoje práva. Celej život jsem pracoval na tom, abych byl nezávislej a teď se nenechám okrádat. Já sice jsem demokrat, ale stalinskýho typu.”

To byla Zázvorkova nejčastější slova. Při přebírání bytu jsem se na tebe tázavě podíval s prosbou o rozsouzení situace, neboť jsem se nedokázal rozhodnout, jestli mám v tomto bytě bydlet nebo ne. Byt byl v dobrém stavu a toho času ještě za dobrou cenu. Do Prahy navíc mířily statisíce válečných uprchlíků, jejichž potřeba bydlet byla nutnější než moje. Ty jsi tedy souhlasně kývnul. Ani jeden z nás nevěděl, že mě čekají bezesné noci s mými spolunocležníky.

Byl jsem z nabytí klíčů tak nadšený, že jsem obavy nebral příliš vážně a s vrozeným optimismem začal sprádat sítě plánů, jak bude můj první samostatný byt v Praze vypadat. Po krátkých měsících však zase začali brát za kliku nezvaní hosté. Popelavé tváře mých sousedů, kteří se z denní šichty vraceli do svého jednopokojového bytu. V Libni bylo puncované zlato Prahy vzdáleným odleskem omšelých zrcátek. Tam stále trčela mosazná klika bída, ubytoven, zastaváren a neúplných ulic. Chodíval jsem do parku Pod Korábem a pozoroval mihotavý třpyt vzdáleného městského centra na jedné straně a Zázvorkovu vilu se dvěma tenisovými kurty na střížkovském kopci. Dům se pro mě stal drsným kriminálem a byt připomínal celu.

Zanedlouho moji celu začali navštěvovat nezvaní hosté. V noci brali za kliku a ptali se mě, jestli můžou přenocovat. Po půlroce jich byl zase plný pokoj a já věděl, že tady nemůžu zůstat. Vrátil jsem klíč. Vypálená jizva v dlani se zhojila ve chvíli, kdy jsem našel klíč nový. Byt si po mně převzala mladá dívka. Byla šťastná, že má kde bydlet. Zatím nic nevěděla.

Za bílého dne se nezvaní nocležníci rozptylují po celé Praze. Berou na sebe dobře šité obleky, tváří se tak významně, jak si to žádá sebejistý krok po pražských dlažbách. Lomoz velkoměsta povznáší, třpyt zlatých věží, odrazy skleněných business domů, kravaty povlávající ve větru, kožené aktovky, hnědé kožené boty a lodičky zalomené v podpatku dodávají mým nočním spolubydlícím

metropolitní eleganci. Získávají kuráž Pražanů. Po setmění se mnozí tito hrdinové dne choulili pod mou postelí, hledali kout za psacím stolem a prosili mě, abych i nazítří nechal klíče pod rohožkou, než půjdu spát. Každý z nich doufal, že je pouze v čekárně na jistoty, provizorium mého pokoje považoval za dočasné řešení, z něhož ho vymaní zázrak. Ale co když ne?

Jednou jsem je nechal stát za dveřmi. Nocovali jsme u tvého přítele Nielse, Belgičana žijícího v Praze. Představil nám svého současného partnera Viléma. Vilém ovládal několik světových jazyků, přesto jsi mi na otázku, čemu se Vilém profesně věnuje odpověděl: "Nic. Je k Nielsovi milý a má ho rád." Vilém a Niels se na vztahu domluvili. Nechápal jsem, jak může takový vztah fungovat.

"Prostě se doplňujeme," popisoval Vilém svůj pohled na Nielse.

"Oba máme rádi umění a starožitnosti, rádi cestujeme. V Praze je pro Viléma lepší žít se mnou než být sám," ujišťoval mě Niels. "A pak si myslím, že vztah dvou chlapů ani jinak fungovat nemůže. Počáteční zamilovanost vyprchá, a co zbude? My jsme si s Vilémem o svých slabostech všechno řekli už na začátku vztahu. Hezky upřímně. Bez nějakých citových výlevů. Víme, co od toho druhého můžeme očekávat a co ne."

"To je ale pro silné povahy," dodal jsem. "K tomu musí člověk bejt dostatečně vyzrálou osobností."

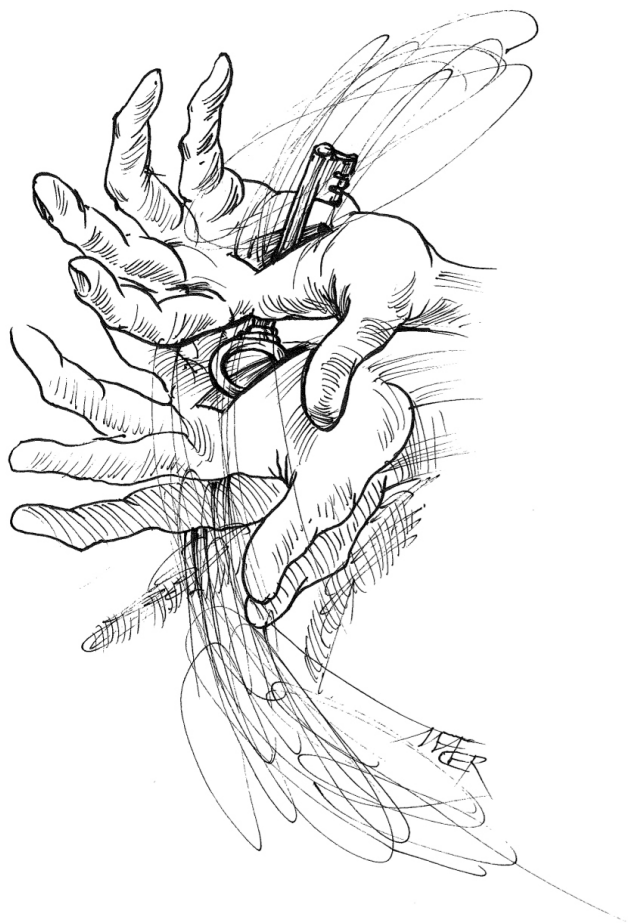
Niels a Vilém souhlasně zabručeli. Přesto se mi zdálo, že v jejich vztahu je zaražená tříška. Ve způsobu jejich komunikace něco skřípavě drhlo. Jako by byli sevření neustálou sebekontrolou a každé slovo a gesto působily nepřírozeně. Nepřírozenou ozvěnu našim hlasům nejspíš dodával nezměrný luxus mezonetového bytu, v němž Niels a Vilém mohli současně pobývat, aniž by se za celý den potkali. V horním patře bytu byla ložnice s ohromným fikusem, kuchyň a obrovský obývací pokoj plný upomínkových předmětů z Nielsových cest po Africe. Z pokoje scházely schody do velké haly, v níž stál klavír, stojan na noty, proti nimž jako úhledně seřazené bonbony trůnila tmavě rudá semišová křesílka. Nielsovou slabostí byla hra na klarinet. Ve spodním patře bytu si proto vytvořil malou koncertní síň pro své přátele. V zadním traktu haly zařídil pokoj pro hosty, v němž jsme jedinkrát přespali. Byla to jediná noc, v níž mě nikdo z mých nocležníků nenavštívil. K Nielsovi neznali cestu. Moji spolunocležníci byli zvyklí nocovat ve skupinách na malém prostoru. Z přílišné volnosti měli strach, ztráceli při ní orientaci.

Spolunocležníci se s konečnou platností odstěhovali, když jsem odevzdal svůj poslední klíč a odešel z velkoměsta zpět do rodného města. Deštěm zmáčená rodina už si ke mně nevleče živobytí v igelitových taškách, libeňský soused si nepřináší holící potřeby, ani dívka, která do Libně přišla po mně, nehledá úkryt pod mou postelí, a nepřišel dokonce ani Vilém, který na konci února s prázdným pohledem projížděl noční tramvají a přemýšlel, že skoncuje se životem, když mu Niels oznámil, že v jejich soužití, na nějž Vilém vsadil všechny karty, nechce pokračovat. Viléma jsem čekal ze všech nejdříve. Být milý a mít rád nestačilo,

pokud tím splácel dočasnou državu klíčů, jež mu nepatřily. Ale komu vlastně patří?

Každý pokoj je jednou opuštěn a každý nocležník je nahrazen jiným. Klíč je vlastně jen zhmotněnou vidinou nocí v teple, jejichž řada utváří pocit domova. A ten, kdo v nekonečném koloběhu přijde po nás, si prostor zcela přivlastní, aniž by na nás pomyslel. Tak je to se všemi věcmi, čtyřmi zdmi i s celým světem.

Dnes v noci zase nikdo nepřišel.

Z deníku...

....
*Pod planoucím nebem s hlavou v ohni
sestoupím do podzemního labyrintu z pěn,
jímž bloudí hladoví žoldnéři
Otoč se! Běžím za tebou! Volám na tebe!
Uzamkneme se v cele kurtizán,
kde nehřejí peřiny ani ušlechtilé city*
....

Zápis ze dne 21. dubna 2021

„Jaro, tramvaje a kalvados“

Včera jsem vyslechl rozhlasové zpracování divadelní hry Alberta Camuse *Nedorozumění*. Hlavní hrdinka, majitelka hotelu a hostinská v jedné osobě reaguje na popis jara v exotické krajině a říká: “To je nádherné. Tady se říká jaro tomu, když v klášterní zahradě vyraší na růži dva pupeny. A to stačí zdejší lidem k úžasu. I srdce mají jako ty růže. Pořádný dech by je zlomil. Mají jaro, jaké si zaslouží. Už nemám sílu na tuhle Evropu, kde se podzim podobá jaru a jaro smrdí málem. Toužím po zemi, kde léto pohltí všechno a kde zimní deště zaplavují města, kde jsou věci to, co jsou.” Pravda, ta hostinská je trochu přísná. Snad ji omlouvá fakt, že je labilní vražedkyně, která hosty svého penzionu zabíjí jedem, aby je mohla okrást a za kradené peníze zmizet kdesi na Pobřeží slonoviny.

Letos na jaře se však cítím jako ta hotelová travička. Všechno kolem nás si dává načas. Praha je ospalá. Příroda se nejspíš přizpůsobila městům a spí dál. Já spím také. Často a dlouho. Jsem jako to jaro. Na opatření proti koronaviru jsme si už zvykli, žijí s námi a udělala z nás automaty, které z posledních sil poslušně vykonají své pracovní povinnosti, obstarají rodinné záležitosti, domácí školu, videokonference a pak zase upadnou do těžkého spánku. Taková je realita dubna roku 2021.

Jedním z mála potěšení mělo být včerejší setkání s L. Známe se z nudapláže, kam oba chodíme, ale na sebe jsme narazili jenom dvakrát. L. si mě nepamatoval. Já jeho ano. Našel jsem ho na seznamce. Překvapilo mě jeho náhlé nadšení. Zvláštní je, že když mě viděl „na Adama“, nic s ním nepohnulo. Ani náš krátký rozhovor mezi ostatními naháči. Když člověka obklopuje tolik kůže, masa a chlupů, stává se rezistentní. Paradoxně ho v tu chvíli nerozruší ani pohled na nahého krasavce s buchtami na břiše. Do kategorie pekáčů nepatřím, takže chápu, že L. měl ve spojení se mnou okno.

Pozval mě do podniku, kde pracuje, a přinesl mi pivo, které obvykle nepiju. K němu naléval malé panáčky domácího kalvados. Byl milý, pozorný a celkově fajn. Po necelé hodině tak trochu nuceného rozhovoru o rodině, rodném městě, práci se téma nečekaně stočilo k sexu. Viděl jsem, jak L. nabíhá žíla na čele. S přibývajícím kalvados jsem rozpletl jazyk a hrál naučený slovní tenis s erotickými významy. Nakonec jsem mu nechal číslo a odešel s divným pocitem. L. stál před podnikem a pozoroval mě, jak se vytrácím. Mával. Dříve bych měl z podobného setkání radost. Lítal bych vzduchem z pocitu vzrušení a těšení. Teď nic. Divná pachůl po jablkách. Možná je to tím, že tohle rychlé nadšení už znám. Vydrží do prvního orgasmu. Oběma. Tak proto. Mám to zase zkusit?

Při dnešní ranní jízdě tramvají jsem si prohlížel muže kolem sebe. Fyzicky by mě dokázaly zaujmout tři čtvrtiny z nich. O mně je všeobecně známo, že

nejsem moc vybíravý, když jde o sympatie. Dokážu se “zamilovat” každých pět minut do někoho jiného, často úplně mimo gay komunitu. Jenže tohle není zamilovanost. Je to jen výbuch chemických látek v mozku. Díky nim jsme přitahováni k lidem stejného nebo opačného pohlaví. Projevujeme o ně zájem, chceme jimi být obklopeni. To je všechno.

Během jízdy se mi ještě vybavila vzpomínka na mladíka, kterého jsem nedávno potkal na tramvajovém ostrůvku. Měl dlouhé vlasy, které se mi na mužích líbí, a za sebou vlekl kufr na kolečkách. Sledoval jsem ho a on mě. Vydrželi jsme to celou cestu, než dojel do své stanice. Člověk tím asi jenom zkouší, jestli je ještě schopen zrakem nasávat radost ze života. Potkat gaye, který se nestydí za svůj zájem o jiného muže, kterého náhodně potká, je navíc tak vzácné. Toho mladíka už nejspíš nikdy neuvidím. Ale co kdyby ano? Pokud to divné kouzlo mezi námi zafunguje a přitáhne nás k sobě, můžeme za A: vyspat se spolu a jít, nebo za B: chtít víc. U mě začíná fungovat varianta B. Po krátkém úvodu se L. začal těšit na sex. Znamená to, že k variantě B u něj pravděpodobně nedojde. To už koneckonců dobře znám a jízda končí. Vystupovat.

Vyklouzl jsem z tramvaje, na ústech měl respirátor, v hlavě nepěkné myšlenky. Brzké ráno, nebe bylo nízko, začínalo pršet do stále holých stromů a já šel do práce. Vzpomněl jsem si na hotelovou travičku a kalvádos.

Dal bych si panáka. Pořádného.

G.

Zápis ze dne 17. června 2021

„Tváří v tvář“

Krása se kolem nás vyskytuje v takovém množství, že kdyby člověk měl dar vidět ji pokaždé, když se mu nabízí, asi by se nikdy nesoustředil na žádnou důležitou činnost. Jen by se rozhlížel, rozjímal a chtěl by se k ní přiblížit. Poznání krásy je pěkné i bolestné zároveň. Krásy, která nás vyzývavě udeří do očí, i krásy na první pohled skryté.

Procesem poznání krásy jsem prošel mnohokrát. Dosud mě neopustila schopnost zaměřit se na ni. Vyfotografovat si do paměti neopakovatelné spojení každodenních obrazů. Třeba když po prázdném Štefánikově mostě nad ránem projížděla osamělá tramvaj, do jejíž oken svítilo syrové letní slunce. Světlo se odráželo na vozovku a zlatě lemovalo vozy tramvaje. Nebo včerejší srpek měsíce na tmavnoucí letní obloze. Nebo když mi na terase pestrobarevně kvetou kytky, které jsem v květnu pracně zasadil. A další a další. To jsou takové každodenní dávky delikátních momentů. Je jich moc a nikdy se nevyčerpají. Dále je tu výtvarné umění, architektura nebo nenapodobitelná kompozice divoké přírody. Na světě je fajn. Někdy. Když se dívám a cítím.

Troufám si tvrdit, že krásu dokážu ocenit. I lidskou krásu. Ženskou krásu také. Na ženách nejvíc oceňuji, když jsou nenuceně ženské. Ať už jsou plnoštíhlé, subtilní, malé nebo vysoké. Je pěkné, když jsou přirozené a mají v sobě zvláštní křehkost. Jako například dnes. Na nástupišti v metru vedle mě stála mladá dívka v dlouhých lososových šatech s šedými květy. Byla velmi štíhlá, takže šaty jen jemně naznačovaly její křivky. Splývavá látka byla v pase přetnutá bílou stuhou. Lososové hedvábí od pasu k nohám vlálo se silicím větrem, který naznačoval příjezd vlaku. Dívka měla bledý obličej, což tvořilo zajímavý kontrast s velkýma hnědýma očima a s havraními vlasy po ramena. Po lícidlech ani stopy. Voněla. Byla krásná. Kdyby mě společenský tlak přiměl vytvořit partnerství se ženou, nejspíš by mě traumatizovalo, že můj mozek není schopný žádné chemické reakce, záplavy citů. Nedostupná ženská краса by se mi rozsypala v dlani jako křehká váza. Mám-li možnost ocenit ženy zpovzdálí, dělám to radši. Většina gayů to má patrně nastavené stejně. Obdivují ženy, ale nemilují je. Ne tak jako muže.

S muži je to složitější, neboť k jejich kráse nedokážu být objektivní. Bude se to zdát banální, ale muži mě přitahují už jen tím, že jsou. Že mají atributy, které mě přitahují. Je to dané přirozeným nastavením, sexuální orientací. Na konkrétní typ muže jsem si nikdy nepotrpěl. Aby mě muž hlouběji zaujal, musí disponovat něčím, co se nedá lehce popsat, ale ihned se to pocítí.

V předpubertálním věku jsem se za své sympatie k mužům styděl. Zálibně jsem je sledoval na pláži u jezera. Líbila se mi hra svalů pod obnaženou kůží.

Priléhavé plavky. Chvilí jsem je tajně pozoroval a vzápětí si to vyčítal. V noci pak napětí muselo svépomocí ven. Byla to radost z krásy a zároveň to bylo trápení. Vykličil ve mně pocit, že se ukájím něčím, co nikdy skutečně neprožiju. Vyhladoval jsem.

V dospělosti jsem se ten hlad snažil zmírnit konzumním sexem. Někdy nahodile, když byla možnost. Někdy intenzivně, když jsem se zamiloval. Čím méně příležitostí jsem měl, tím zběsilejší jsem byl. A taky smutnější. Bylo to takové šilené zahlazování věčného deficitu. Splácení dluhu citovým a sexuálním potřebám, které byly dlouho odložené v koutě. Proto mi mužská krása přináší radost a smutek zároveň. Radost proto, že ji dokážu vnímat nejen smysly, ale i srdcem. Smutek proto, že ji dokážu vnímat právě tím srdcem. A když se mi rozšíří zorničky při pohledu na zajímavého muže, když zaslechnu příjemný mužský hlas, když pocítím mužný parfém, s příjemným pocitem se dostaví zvláštní melancholie. Uvědomím si, že ta mužská krása patří především ženám.

Že pokud budu nějakému muži věnovat delší pohled a třeba i úsměv, mohu se setkat s odvrácením hlavy nebo s projevem odporu. Najednou je mi zase třináct, na pláži pozoruji mužská těla v plavkách a stydím se. Líbí se mi něco, co mi z větší části nepatří. A právě proto, že mi to nepatří, moje smysly to zvědavě vyhledávají. Je to bludný kruh. Ale je svým způsobem krásný.

Jako malého kluka mě děsila představa, že jednou budu mužem. Všechno, co souviselo s mužstvím, jako například oblečení, styl, vousy, mi bylo cizí, nedokázal jsem si to dát do souvislosti se sebou. Chtěl jsem být dítětem. Napořád. Měl jsem tehdy představu dospělého muže, jak jsem ho viděl dětskýma očima. Byl to takový sen. V něm byl muž elegantního zevnějšku. Měl černé polobotky, černé nohavice, pásek se stříbrnou přezkou, černý rolák, dlouhý černý kabát, delší černé vlasy a jeho tvář lemovaly černé vousy, hlavu korunoval černý klobouk. Zdál se mi zajímavý, ale zároveň ve mně vzbuzoval úzkost. Šel za mnou jako stín.

Jak jsem dozrával, začal jsem dorůstat do výšky svého stínu. A když se dneska podívám do zrcadla, zjišťuji, že ten muž z dětské představy jsem já. Díváme se na sebe tváří v tvář. Zkoumavě sleduji nedostatky i přednosti svého dvojníka a snažím se přispět světu trochou jeho krásy. To nedokonalé z něj chci překřičet něčím příjemným, co druhým udělá radost, popřípadě je to zaujme. Čas od času se mi to podaří. Někdy rád sáhnu do dvojníkovy hloubky. Ale nedělám to často, protože po vnitřní kráse je dnes nízká poptávka. Tak alespoň teď jsem mohl.

G.

Zápis ze dne 14. září 2021

„Sen 5:45“

Jedu v nějakém voze, nejspíš v tramvaji. Vnitřek vozu chladně osvětlují zářivky. Proti mně sedí Marek, můj o pár let starší kamarád. Máme spolu kamarádství s výhodami. Už několik let se scházíme, abychom čas od času zahnali žízeň po víně a po intimní přízni. Po každém sexuálním zážitku s Markem se přesvědčuji, že tentokrát to bylo naposledy. Ne snad proto, že by to s Markem bylo nepříjemné. Jenomže Marek není pro mě. Vím to já. Ví to on. Pro oba je to pouze povrchní uspokojení pudové potřeby. A to už nestačí. Alespoň na chvíli však přestanu myslet na to, že za několik týdnů studna zase vyschne, prsty se dotknu dna a vyprahlou jámu budu potřebovat urychleně naplnit. To je Marek. Jedeme spolu a nic neříkáme. Marek mizí.

Náhle se ocitám ve velké místnosti s vestavěným patrem. Setkávám se tam s mužem, který mi vzhledově připomíná mého bývalého přítele Vaška. A taky trochu vypadá jako kluk, jehož jsem včera zahlédl v kavárně. Světlý typ, rty lemují plavé vousy. Sedíme spolu na patře a projevujeme si sympatie. Líbáme se. Spojení našich rtů mi přináší uvolnění. Uklidňuje. Trvá to jen krátce. Převažuje dojem, že jsme na veřejném místě, přestože žádné další osoby zřetelně nevidím. Slyším jen jejich hlasy. Takový ten kavárenský ruch. Dřevěné obklady stěn a krovky připomínají více chalupu než kavárnu. Světlo uvnitř prostorného pokoje je oranžové, teplé. Vytrácím se. Místnost potemní.

Po chvíli se vracím na stejné místo, ale muže na něm nenacházím. Místo něj ke mně promlouvá neznámá dívka. Tvrdí mi, že s mužem se už nesetkám. Ptám se jí, proč? V tu chvíli na mě mluvící ženská hlava vychrlí všechny věci, pro něž bych se měl cítit méněcenný a nehodný mužovy náklonnosti. Křivé nohy, velké ruce, žádné vlasy, malé uši. Dívka mi se stoickým klidem předkládá výčet mých nedostatků, zatímco já se propadám do zoufalství. Spatřím zrcadlo. Podívám se do něj. Zrcadlo zkresluje můj odraz. Vidím se v něm celý pokřivený, holohlavý, znetvořený.

“Já za to nemůžu! Já za to nemůžu!” křičím stále dokola a pěsti buším do dveří. Buším a buším.

Tento sen se mi zdál dnes nad ránem. Probudil mě z mělkého spánku. Nalepil se na mě. Ještě při provádění ranní hygieny moje oči bloudily po té divné místnosti s dřevěnými krovky a můj mozek byl otupělý. Intenzivní vzpomínku na sen jsem ze sebe nemohl setřást. Při holení jsem se díval do zrcadla. Nezkreslovalo. Byl jsem to zatím pořád já.

A jaký budu zítra?

G.

Zápis ze dne 15. října 2021 „Zranění“

Můj kamarád Matěj vystavoval portréty v Huťském mlýně na Malé Straně. Na výstavu jsem zavítal, a hned u vstupu do salónu mě překvapilo plátno s kresbou mé hlavy a odhalených ramen. Hlava je zakloněná, aby vynikly krční svaly a klíční kosti. Ve tváři mám uvolněný výraz. Kreslilo mě tehdy asi šest studentů střední umělecké školy. A Matěj – jejich učitel – se připojil. Plátno si schoval, nechal jej zarámovat a hotový obraz k mému údivu zapojil do výstavy.

Ačkoliv podoba s realitou je poměrně zdánlivá, téměř jsem se styděl kolem obrazu chodit a důkladněji jej studovat. Nechtěl jsem vzbuzovat pozornost lidí sedících pod obrazem. Počkal jsem si, až se salónek vyprázdní a teprve pak jsem se pozorněji podíval na vlastní podobiznu nakreslenou v poloze, v níž se nikdy nemohu vidět, v liniích, které prošly Matějovýmá očima, aby se skrze ruku přepsaly do jeho prstů, jejichž trhavé pohyby vytvořily tuhle pěknou věcičku.

Takhle mě vidíš? Opravdu takhle vypadám?

Obraz působí smyslně. Ze všech vystavených portrétů tento jediný vyzařuje erotický náboj.

Matěj. Malíř. Třicet devět let. Zajímavý chlapík. Netají se tím, že je na kluky. Žije sám. Partnera nebo partnerku nikdy neměl. Jeho přátelé mu říkají „netýkavka“. Kluky kolem sebe má rád. Má-li však dojít na nějaké, třeba jen nechtěné doteky, zpozorní a stáhne se. Ne flirtuje. Nedívá se do očí, ale někam jinam. Na nos, na bradu. Někam skrze člověka. Jde-li o záležitosti hlubšího citu, obklopuje ho ledová krusta. Dalo by se říct, že Matěj je asexuální. Dalo by se... Jenže nedá. Tomáš, náš společný kamarád, s Matějem nocoval na své chalupě. Mrzlo, a protože kamna byla jen v hlavní světnici, v níž byla postel, Tomáš s Matějem leželi vedle sebe na jednom lůžku. Matěj celou noc nezamhouřil oči. Sledoval Tomáše, zda spí, a když se Matějovi zdálo, že Tomáš zabral, konečky prstů mu šimral předloktí. Tomáš to cítil, ale snažil se, aby Matěj nic nezpozoroval. Den nato Matěj zmizel. Brzy ráno, než se Tomáš probudil, si Matěj sbalil věci a utekl na vlak. Poprvé od té noci se viděli na říjnové vernisáži Matějových obrazů. Matěj na sobě nedal nic znát. Byl přátelsky vlídný a citově ledový. Jako vždy.

Vernisáž se povedla. Měl jsem z Matěje radost. Potkal jsem na ní několik přátel, vypil pár piv. A nechtělo se mi domů, kde každý večer usínám na troskách rozpadlého vztahu. Byla jasná noc. Na Prahu spadl první noční mrazík, nejcitelnější poblíž Vltavy. S jednou promile v krvi a vzrušujícím očekáváním jsem přešel most Legii, prošel kolem Národního divadla a zamířil do jednoho queer baru na Novém Městě.

Jakmile se za mnou zavřely dveře baru, ujal se mě nějaký silně podnapilý mladík. Zapíjel s přáteli imatrikulaci. Ukazoval mi knihu básní od nějakého bývalého politika, kterou dostal.

„Hele, to je strašná debilita,“ řekl mi a nabídl mi knihu k prolistování.

Formát knihy, titulní stránka i font písma mi připomněly volební brožury. Obsah jsem letmo prošel. Nezaulal mě. Větší pozornost jsem věnoval svému společníkovi. Černovlasý, výrazné obočí a pod ním hnědé živé oči. Dlouhé řasy. Navlečen v obleku s kravatou vypadal jako pojišťovák z Počernic. Přesto měl kouzlo. A nechtěl domů. Vypil se mnou jedno pivo a nabídl mi, že mě doprovodí na tramvaj.

Když jsme procházeli klikaté uličky ve směru k Národní třídě, v povznášející lehké opilosti jsem přemýšlel, jak se k němu více přiblížit, dotknout se ho, políbit ho. Zatáhnout ho do otevřeného průjezdu a tam ho zmuchlat, zmáčknout mu zadek, zavrtat mu prsty do vlasů, přitisknout tvář na jeho měkké vousy.

Nic z toho jsem nepodnikl. Nesebral jsem odvahu a nevymyslel racionální pokračování takové situace.

Chytil mě pod ramenem a kráčeli jsme dál jeden vedle druhého. Kluk zjistil, že mu došly cigarety. Kus před námi bylo řecké bistro, před nímž stála partička kouřících cizinců. Napadlo nás, že by si mohl pár cigaret vyjednat. Mladík se mi vyškubl a zamířil ke skupince. Já stál opodál. Dlouho. Čekal jsem na něj, zatímco on s partou mužů zapředl rozhovor. Mně už nevěnoval pozornost. Asi to tak bylo lepší. Nevolal jsem na něj, neloučil se, ale otočil jsem se a odešel. A bylo mi smutno. Ne snad, že bych čekal na pozvání domů. Věděl jsem, že na konci naší cesty se rozloučíme a pojedeme každý jiným směrem. Kluk se mi líbil. A já? Chvilí jsem si užíval jeho blízkosti. Ale v závěru jsem jen nasypal sůl do rány. Otevřel jsem zranění.

Jasně. Moje zranění.

Coural jsem ulicí, potkával veselé skupinky lidí a přemítal, jestli tu absenci chlapa prostě moc neprožívám. Vzpomněl jsem si na Matěje a jeho stoický klid, když jde o city. Nikdy nikoho skutečně nemiloval. Nikdy nebyl odmítnut. Nikdy neodmítal. Nepřijímal. Ale opravdu tím nikdy netrpěl? Myslím si, že člověk má potřebu párování zakódovanou v sobě. Může se tvářit, že se ho netýká. Může se snažit zapudit všechny signály přicházející z vnějšku i z vlastního těla. Ale zkrátka nemůže popřít, že sex a vztahy k němu patří. Řeší to každý. Všude se o tom píše, hraje a zpívá. Tělo se hlásí o slovo, když mu nedám, co potřebuje. Sexualita jsou neviditelné nitky mezi námi. I když se jen míjíme na ulicích, nezávazně spolu mluvíme, potkáváme se za formálních okolností, nitky pracují a vysílají podvědomé signály. Nejde se tvářit, že tato oblast života se nás netýká. Že ji nepotřebujeme řešit. Že na ni nechceme myslet. Alespoň já to nedokážu. V ničem by nám nepomohlo ani ukotvení v asexuální menšině. Asexuálové také musejí projít složitou spleť nitek, než najdou své místo mimo síť.

V souvislosti s tím se mi vybavují slova plzeňského biskupa Církve československé husitské Filipa Štojdla, jenž na bohoslužbě za LGBT+ komunitu

v kostele sv. Martina ve Zdi hovořil o zraněných lidech. Zranění jsme nějakým způsobem všichni. Naše zranění někdy zabolí, aniž bychom si jej uvědomovali. Vyvolává křeč ovlivňující naše každodenní jednání. Ke svému zranění býváme lhostejní. Klademe si příliš vysoké cíle, nešetříme opotřebovanou duši a drásáme krvácející ránu, o níž netušíme. Nevíme tedy, kde pramení naše křeč. A to nás mate. Smyslem života není cítit se jako oběť, ale uvědomovat si své zranění, říkal Filip. Naše komunita je zraněná o to víc, že ji naplňují většinou velmi citliví lidé. S otevřenou ránou se pak snažíme plnit každodenní výzvy, které před nás stavějí povinnosti k celé společnosti, k našim partnerům, rodinám, k našim duševním i fyzickým potřebám. Naše klopýtavé úsilí nad námi vykresluje mohutní stíny.

Druhého dne vyprchalo pivo a s ním vybledla vzpomínka na kluka z baru. Přetrvala jen pachutí myšlenek. Rozhodl jsem se, že své zranění chci poznat a přijmout. Nechám ránu hojit a nebudu si vyčítat, že u mě někdy převáží sebedestruktivní křehkost, kterou mi připisují někteří moji přátelé, a neúmyslně si ublížím. Dělán jen to, co je ruku v ruce s mým přirozeným nastavením. Vím, kde moje křeč pramení. A nechci se bát. Pokusím se s tím žít. Třeba tím najdu způsob, jak se nad původce křečovitých myšlenek povznést.

Najednou mám také větší pochopení pro Matěje. Bojí se své jizvy vystavovat nebezpečí. Chce mít klid. Nejsem si však jistý, že ho má. Kdyby se nebál, možná by zjistil, že projevy citu stojí za trochu risku, pokud je člověk potřebuje. Možná by pak ale nedokázal vtisknout tolik překypující touhy do svých obrazů.

G.

Zápis ze dne 24. listopadu 2021

„Nad hladinou“

Od pondělí do pátku se dny slévají do jednoho velkého dne. Rozdíl mezi úterkem nebo čtvrtkem se smazává. Od dopoledne až do večera jsem v kanceláři. Svoji práci mám rád. Proto nepočítám hodiny, které v ní trávím. Večer už mi moc času nezbyvá. Kulturně-společenské akce si odbývám většinou o víkendech. Tohle dělení života na pracovní a osobní mi v podstatě vyhovuje. Mezi těmito dvěma částmi však musí být předěl. Nějaký rozruch. Společnost, debatování, kafe a potom víno. A taky muzika, zpěv. To bývá v pátečním večeru. Je zadáný pro mé přátele. A když nemohou oni, jdu sám. Kamkoliv, kde jsou lidé. Pozoruji je. Poslouchám. Někdy odcházím v dobré náladě, jindy mám rozporuplné pocity.

Se svým dobrým kamarádem Matyášem jsem zašel do jednoho queer baru kousek od Národní třídy. V polovině našeho rozhovoru jsem zjistil, že se mi vybíjí mobil. Poprosil jsem proto barmana, zda by mi ho nezapojil do sítě, kterou měl u sebe. Zhruba po hodince jsme s Matyášem odešli. Když jsme míjeli Prašnou bránu, uvědomil jsem si, že mi něco chybí. Mobil! Řekl jsem Matyášovi, aby na tramvaj došel sám, že se do baru potřebuji vrátit. Potrásli jsme si rukou a já běžel zpátky.

Když jsem vpadl do dveří, všiml jsem si, že výhradně pánská společnost na baru poměrně zhoustla. Byla pokročilá večerní hodina. Na baru leželo několik prázdných skleniček od vína a tvrdého alkoholu. Několik dalších bylo plných. Menší muž v kšiltovce zaznamenal můj příchod a vrávoravě mě začal vítat. Ptal se mě, jestli jsem Čech. Řekl jsem mu, že ano. Nevěřil mi. On je Kubánec, a já prý vypadám jako z latinské Ameriky. To se mi někdy stává, že si mě cizinci pletou s Mexičany, Řeky nebo Španěly. Jednak za to může jejich alkoholem rozostřené vidění. A pak je pravda, že trochu exoticky vypadám, ačkoliv nevím, kde by se u mě vzaly jižanské geny, když matka je křtěná Ohří a otec má kořeny na Příbramsku. Narodil jsem se na severozápadě Čech, v místech, kde kyselé deště okusovaly lesy a řeky tečou potrubím. Exotika naruby? Kubánec se nedal odbýt. Zatím jsem se pustil do řeči s dalšími muži, kteří seděli v jeho společnosti. Zdálo se, že bude legrace. Rozhodl jsem se objednat si ještě skleničku vína a chvilku setrvat.

Ahoj, já jsem Pavel, já Honza, já Luděk a tak dále. S pány jsme se představili a klábosili. Oni byli pod parou. Abych je dohnal, musel bych značně přidat. A už to začalo. Byl jsem ve víru dění.

Okolo jedenácté se bar začal zaplňovat postavami v kožených uniformách a černých latexových overalech. Někteří kluci měli na obličejích psí masky a vzadu jim z overalu trčel psí ocas. Jeden muž na nás koukal z kulatých otvorů plynové masky těsně upevněné na tváři. Jak mi vysvětlil Luděk, k tomuto fetiši mají sklony lidé submisivní, kteří v životě mohou zastupovat i velmi významnou

pracovní pozici. V osobním životě však času od času nechtějí nic a nikoho řídit. Nasadí si psí masku, přepnou se do submisivního modu a nechají se ovládat. Je to velmi zjednodušená definice. Lepší nemám. Nepodařilo se mi s nikým z nich mluvit. Zato pánové kolem mě se mnou vedli čilou konverzaci. Kubánek se mi svěřil, že má přítele. Vyrozuměl jsem, že mu jeho přítel nějak ubližuje. Blíže to nespecifikoval. Zeptal se mě, jestli bych ho doprovodil domů. Napadlo mě, že by to nejspíš skutečně potřeboval. Odvést domů, opřít o vrata a přikrýt kabátem. Ničeho jiného by totiž nebyl schopen. A já také ne. Luděk, který se mi líbil a k němuž jsem vysílal jasné signály, pravil, že se s partnerem pohádali a několik dní spolu nemluví. Nejspíš spolu začnou mluvit zítra, ale do té doby máme před sebou celou noc. Dal mi své telefonní číslo. Už v tu chvíli jsem tušil, že jej nevyužiju.

Nechci vypadat jako pokrytec. Podobné návrhy mi samozřejmě šimrají ego. Po šňůře dní, v nichž nenacházím zakotvení pro svoje citové potřeby, kdy prahnu po sebemenším náznaku sympatií, což vede k pochybnostem a nízkému sebehodnocení, jsem rád za dotyk, projev uznání nebo úsměv, byť je to mezi barovými stoličkami po mnoha sklenkách vína. Nesoudím ty muže, ani sebe. Neberu to totiž vážně. Nesmím. Ještě před rokem bych s některým z nich pravděpodobně odešel. Dnes ne. Neulpívá na mě ani atmosféra, v níž se všechno odehrává. Barmanova frivolní řeč. Videoklip na velké obrazovce, v němž se mezi mrakodrapy vytvoří pyramida z polonahých lidských těl, která sahá do výšky stovek metrů. Všichni se objímají a líbají. Muži se ženami, muži s muži, ženy se ženami. Na špici pyramidy je zpěvačka zabodnutá jak Socha Svobody. Pisklavým hláskem deklamuje pitomoučký text na hudbu, již jsem už tisíckrát slyšel. V dalším videu ji vystřídala parta tanečníků v kožených jockstrapech. Tanečníci klečící na čtyřech jsou pomocí vodítek ovládáni mužem, který nad nimi stojí. Partička se roztančí, pohupuje zadky, zatímco dominující muž si svlékne jockstrapy, jednou rukou si zakryje penis a druhou rukou práská vodítky. Obecenstvo v sále jásá. Tohle na mě neulpívá. Beru to jako součást popkultury. Takoví jsme my. To produkujeme. To se nám líbí. Takhle vypadáme. Pyramida ze sexuálních otroků na vodítku. Raději jsem se věnoval pánům kolem sebe. Popíjel víno. Tolik vína, až se mi zatočila hlava a hudební i obrazovou kulisu jsem přestal vnímat. Než se mi zcela otupily smysly, uvědomil jsem si, že ani tady muže nenajdu. Tady ne.

Dovolím si malý střih. Na webových stránkách Odnaproti.cz se před krátkým časem objevila kniha Stanislava Zdeňka *Prokleté lásky*. V září roku 1922 ji vydalo nakladatelství B. M. Kliky *Zátiší, Knihy srdce i ducha*. Odkrojím-li nadbytečný patos, rozprostírá se přede mnou jedinečný pohled do duše homosexuála, který odvážně předstoupil před čtenáře se všemi pocity, které jej provázely. Obnažil se. Pro věc. V našich dějinách zableskla světlá chvíle, která umožnila publikaci knihy s homosexuální zpovědí, přestože toto téma bylo stále považováno za dekadentní. Dobová kritika psala, že tato láska zůstane zdravým a čistým tělům nepříjemná a ti, kdož ji neznají, budou se radovat, že ji neznají

(Miroslav Novotný, Národní listy). Já se před Stanislavem Zdeňkem (autorův pseudonym – jeho skutečné jméno není známo) skláním za jeho odvahu a poctivý popis zápasu, který se sebou vedl. Zdeněk také velmi citlivě odkrývá details, které ho na mužích přitahovaly. Popisuje vlastnosti svých oblíbenců, díky nimž k nim chová sympatie, zamilovává se, hoří. V textu je mnoho vroucnosti, která byla našim předkům vlastní nejen v literatuře. Troufám si napsat, že kniha *Prokleté lásky* mi nastavila zrcadlo. Dokážu takhle někoho mít rád? Milovat ho jako ucelenou bytost? Číst mu z očí, z gest, ze rtů, z vlasů? Pronikat do jeho intelektu? Dokážu ještě cítit tyto jemné vibrace, které v sobě dešifruje pouze soustředěný člověk s otevřenou myslí? Ale co jen já? Dokážeme to my všichni? Mám spoustu otázek. Trochu jsem se patosem knihy nechal unést.

Od vydání *Prokletých lásek* uplynulo bezmála sto let. Jsem si jistý, že kdyby Stanislav Zdeněk mohl nahlédnout do naší epochy, jistě by nad proměnou nejprve zajásal. Jako člověka citlivého ducha by ho pak nejspíše začala drtit sterilita a hrubost atmosféry, v níž se náš “svobodnější” proud valí. Uvědomil jsem si, že moderní doba sice otevřela stavidla tabuizovaných témat, ale říční koryta naplnila mohutným proudem, který nás všechny smetl, aby nás následně vyplavil na hladinu. Touhu pomalu začít stavět od základů přebilo rychlé řešení v podobě stavby na klíč. Nikomu z nás se nechce pracně plavat do hlubiny, když hladina řeky nás sama unáší. Proč si dlouhodobě budovat náklonnost čtením z očí nebo dlaní, pronikáním do intelektu, když stačí přečíst poslední stránku s rozuzlením a objekt zahodit? Všechno se musí stát rychle. Ideálně ještě dnes večer, protože zítra už máme povinnost k jiným lidem. V hlubině pod hlavním proudem plave pár jedinců. Pokud do sebe narazí, leknou se a rychle od sebe odplavou. Kolik mužů jsem od sebe odehnal jen proto, že mě jejich vroucnost zbytečně vylekala? Pár určitě. Některým jsem ublížil.

Moje vroucnost zase odehнала jiné muže, které jsem miloval. Nedokázal jsem si to vysvětlit. Dneska tomu rozumím. Od dob Stanislava Zdeňka se změnilo všechno a vlastně nic. Přibylo nepokryté prostituce, ubylo vroucnosti. Někomu zbývá řada sexuálních otroků na vodítku. A obojek škrtí.

Jsem příliš skeptický? Nebo jsem zahořklý staromilec? Kdepak. Do baru u Národní třídy se zase vrátím. Poznal jsem tam nové lidi ze stejného těsta, s nimiž se dobře popíjí víno a klábosí o nesmyslech. Na vážné diskuze mám jiné přátele a jiné podniky. Je to jen očistný předěl mezi pracovním týdnem a víkendem. Alespoň si na chvíli vyplavu nad hladinu, kde se nadechnu a nechám se s ostatními unášet proudem. Až se budu cítit uvláčený, vrátím se zpátky do hloubky, kde trávím většinu času.

Sám.

G.

Zápis ze dne 4. ledna 2022

„Hodinový hotel“

Michal píše, že pracuje jako recepční v hotelu. Kousek od budovy s našimi kanceláři. Poznal jsem ho v kavárně. Seděl se svým kamarádem blízko mého stolku. Dívali jsme se po sobě a po pár sklenkách vína se spolu dali do řeči. V hluku, který nás obklopoval, jsme si toho moc sdělit nestihli. První silný dojem byl tedy převážně vizuální. Dobře rostlý čtyřicátník. Více Doryforos než Vémola. Od Boha neobdařen nabobtnal jen díky dřině a tvrdému odříkání. S tváří sympatickou, ale spíše slovansky širokou než starořecky jemnou, se dvěma jamkami vlídných očí. Když odcházel, vyměnili jsme si telefonní čísla. Mezi prsty jsem sevřel ústřížek s devítičísly a dotkl se Michalových vyklenutých prsou. Byl jsem rád, že s kamarádem raději odkráčeli a nenaléhali s nabídkou změny prostředí. Číslo jsem si uložil, založil a zapomněl.

Po týdnu se mi ozývá. Chci se s ním setkat, napadá mě. Jedině tak ho lépe poznám a uvidím, jestli kromě kulturistiky máme také něco společného. Odepisuji, že se u něj v práci zastavím. Pozdravím ho a vypiju si s ním kafe. Pak půjdu.

Ze dveří našich kanceláří vyrazím do temného lednového večera mezi poletující vložky, které mi na klobouk dopadají jako malinké naděje. Nevidím, zda se na jeho krempě udrží nebo se rozpustí na vodu. Nechci to vidět. Dívám se dopředu. Na krátkou cestu vedoucí od tramvajových kolejí ke slepé uličce, která je libeňským koncem světa. Nalevo se vykresluje silueta stoleté tovární budovy. Černý obdélník jako ležící vykřičník. Napravo stojí pár přízemních domků a dva činžáky. Na jednom z nich je velký nápis, z něhož je čitelné pouze “HHH”. Prohlížím si secesní fasádu, na níž neonová písmena “Hotel Herbert” působí jako strakatí papoušci na smrku. Očekávám točité dveře, takzvaný větrník, recepci s lampičkou se zeleným stínítkem a přihrádky na klíče. Hodně přihrádek. Namísto toho vrazím bradou do zamčených dveří. Hotel vypadá jako nedobytný palác. Recepce funguje na zvonek.

“Čau!” zdraví mě rozesmátý Michal. “Pojď dál a zatím se posaď tady. Dneska tu není moc lidí, takže nebudu tak často odbíhat. Dáš si něco?”

Vede mě do hotelové restaurace v přízemí. Usadím se v pohodlném křesle a poprosím jej o malou kávu. Když odejde, prohlížím si velkorysý interiér. Vkusný. Samé dřevo. Police a přičky. Na skobách zatlučených do zelených tapet visí obrazy s ženskými motivy. Reprodukce secesních děl s nahými zadnicemi a prsy, tu částečně zahalenými, támhle vyzývavě rozšklebenými. Mozek mi přesypá myšlenky z jedné hemisféry do druhé. Mají zdejší hosté pochopení pro tento druh “umění”? Zvláštní. Pak to uvidím. Hotel Herbert – to jsou dvě há. A to třetí? Hodinový. Hodinový hotel Herbert. Dobrá. Už rozumím té nedobytnosti. Chytrému napověz, blbého postav před hotovou věc.

“Jak to tady u vás funguje?” ptám se Michala, který nám přinesl dvě kávy.

“Někdy sem přijedou prostitutky za zákazníkem. To už poznám. Chlap sedí, má v ruce mobil a je trochu nervózní. Pak přijde ženská, chvilku se tu na něčem domlouvají a odejdou nahoru. Míváme tu ale i stabilní milenecký páry, který nemají kam jít,” vypráví Michal a nenápadně posouvá svou ruku k mojí.

“Jak ses k týhle profesi dostal?” ptám se ho.

“Vystudoval jsem pajďák. Už při škole jsem dělal brigády v bordelu Show Park. Pak mi nabídli tohle místo. Vydělám si tu víc, než kdybych se mordoval s dětičkama ve škole.

Upírám zrak i sluch na Michala, ale při jeho vyprávění se mi pohled rozpíjí někam skrze jeho hlavu. Přestávám vnímat, co říká a snažím se udržet pozornost aspoň pohledem na klenbu jeho hrudníku. Jsem fascinovaný. Ovládne mě silná touha. Chvillemi mám pocit, že to nevydržím. Pokaždé mě však z mé představy vytrhne nějaká Michalova věta.

“Lásku už nehledám. Pro většinu buzen už jsem starej, i když chodím do fitka a udržuju se. A tak si aspoň užívám. Ale neboj se, jsem na prepu. Dole jsem někdy docela děvka, ale v životě se snažím mít pořádek. Kdybych třeba potkal fajn kluka, možná by to bylo jiný.”

Koušu se do spodního rtu a je mi trochu úzko. Náš rozhovor nabírá důvěrně známý směr, v jehož kruhu se potácím vždy, když chci hodit udici do hloubky. Než však stihnu začít mluvit o něčem jiném, Michal bez rozmyslu vypálí: “Co máš rád v sexu?”

A jsem tam, kde mě chtěl mít. Co asi?! Něhu! Něhu!! Něhu!!! Chce se mi křičet. Jenom nic drsného. Prostě spolu fyzicky být a hrát si. Dokázal bys to, Michale? Dokázal bys mě rozpálit bez lámání rekordů v gymnastice, bez spuštěných stopek. Minuta, hodina, další rekord a zpátky na seznamku? Tohle nechci, víš? Snažím se ti to vysvětlit, ale v očích ti vidím jen chtíč. Nic víc. Čteš ho i ty v mých očích? Sedím v lepším bordelu s tebou, učitelem češtiny, a mluvím s tebou o kouření. Vypadá to, že jsi rezignoval. Že už od mužů víc nečekáš. Musíme být mezi obrazy s nahými zadnicemi, abychom si mohli říkat gayové? Přemýšlím.

“Jestli chceš, mám tu nahoře jeden volnej pokoj. Jeden páreček přišel před chvílí. Budou mrdat ještě dobrou hodinu. Můžu ti to tady ukázat,” nabízí Michal a zvedá se k recepci.

Jsem zklamáný a otupělý. Jsem-li tady, půjdu s ním. Všechna tato setkávání připomínají světlík. Člověk hledí vysoko, do horní skuliny s modrou oblohou. Ale když skloní hlavu a rozhlédne se kolem sebe, nachází jen temný prostor s několika okny, v nichž se koupou nahá těla. Mají-li být nahá, tak ať jsou svalnatá jako Michalovo tělo. Ať mě Doryforos sevře v mramorových pažích a rozdrťí na písek. Pak mě může vsypat zpátky do světlíku a nechat rozpustit ve smradu a špíně. Stoupáme po točitém schodišti se zrcadly. Vidím nás dva. Michala, jak kráčí přede mnou. A sebe, jak poslušně šlapu za ním. Cítím se jako pozorovatel hanby. Mají-li ta zrcadla ve zdejších hostech vyvolat nejistotu, pak jsou tu správně. V opačném případě bych je otočil lícovou stranou ke zdi.

Pokojík je malý a útulný. Překvapí mě pouze sprchový kout, který od postele dělí tenká skleněná stěna. Lovec může pozorovat svou kořist při sprchování, čímž se oba navnadí. Pára se postará o zbytek erotického dusna. Uschnou až v posteli. Pokud to stihnou. Podle Michala se většinou začíná na křesílku romanticky přistaveného ke stolečku s vázou. Zřejmě se nemýlil, neboť v čalounění křesílka byly patrné vysezené linie hýždí. Trochu si Michala otestuji, říkám si.

“Michale, já tě nechci bohapustě vojet,” pronáším, zatímco si sedám na postel. “Mám trochu jinou představu. Chtěl bych se s tebou scházet. Pravidelně a přátelsky. Nechat probíhat napětí. Začít třeba doteky prstů. Líbat se můžeme, až se dostaneme jeden druhému trochu pod kůži. A tohle tady? Ten sex? Ten můžeme zkusit až po delší době. Hezky pomalu a klidně. Pohrát si. Dlouho. A zůstat přes noc. Probudit se spolu.”

Michal si sedá do vytlačené formy půlek. “No ale... Vždyť jo! Ale zase budeš vědět, že nekupuješ zajíce v pytli, ne?” říká.

“To právě vím už teď. Podepsal jsi se mnou předkupní smlouvu a ani o tom nevíš. Tak jak to vidíš?”

“Hele, jsi pro mě moc složitej,” pronese Michal a plácne se do stehén.

“Takže to asi necháme bejt, ne?” ukončuji Michalovy rozpaky.

Ještě si mohu stáhnout kalhoty, vlézt do sprchového kouta a nechat vypjaté tělo shořet jako dřív. Vstanu z postele, otočím se k odchodu a požádám Michala, aby mě doprovodil.

Sestupuji zpátky do svého světlíku. Moje odolání mě netěší.

Musím na Michala myslet. Víc než jeho svaly mi leží na srdci jeho úděl. Úděl všech takových Michalů. Je jim přes čtyřicet, nemají vlastní rodinu, mučí své ochabující tělo ve fitku a jdou samotě v ústřety. Až se římským Doryforům mramor v pažích promění ve zvětralou opuku a nebude v dohledu žádný terč pro jejich kopí, zůstanou osamělými solitéry za páskami archeologických muzeí, v nichž je nikdo nenavštíví. Nabídl jsem Michalovi známost na dlouho, nikoliv jen na hodinu. Přátelství mezi námi muži “solitéry” je nejvyšší hodnotou. Mnohdy si jím nahrazujeme chybějící rodiny. Získáme jím hlubší pochopení od člověka ze stejného kamene. Michal byl jiný. Věděl jsem, že moje nabídka byla zbytečná, neboť mramor je kámen tvrdý a zvětralá opuka se rozsype při pouhém poryvu větru.

G.

Zápis ze dne 23. března 2023

„Labyrint“

Říkal jsem: život je ze tří čtvrtin daný osudem, jednu čtvrtinu tvoří naděje. On se mnou nesouhlasil. Jsem prý moc fatalistický.

Já vidím osud jako labyrint. Když se narodím, jsem na startu a přede mnou se začínají rozplétat uličky. Nevím, kam vedou, ale jdu, musím jít. Pokud mám štěstí a dost času, chvíli jsem veden. Procházím uličkami s pocitem jistoty a bezpečí, nestarám se o to, zda za rohem čeká nebezpečí, nebojím se, že se ztratím. Těmi uličkami jsme my všichni. Lidé. Naše slova, jednání, skutky a všechno, co nás dělá společností, všechny naše vazby a vztahy ve spolupráci s vrozenými dispozicemi.

Časem přestávám být veden a postupným zkoumáním zjišťuji, že labyrint je mnohem spleťtější, než jsem si představoval. Čím víc jsem z průchodu uličkami zklamaný a čím častěji narážím na stěnu tam, kde ji nečekám, tím jsem opatrnější a tím spíš zpomaluji krok a před další cestou vyčkávám a zvažuji, zda jít dál a kam – vlevo je jistota, vpravo je temná síň. Co je za ní? Mám jít? Nebo mám říct „dost“ a dlouhým skokem se dostat na konec labyrintu, ze kterého není návratu? Rozhodnutí je na mně. Tato možnost je mou nadějí. To, zda se ve mnou zvoleném směru stane to, co jsem očekával, nevím. V neřízeném souběhu událostí zapříčiněných mým podnětem a nezaručenou odezvou okolí je danost.

Trápí mě bubliny, v nichž se ocitáme. Odcizujeme se jeden druhému. Každý ve svém nitru malujeme pestrými barvami další uličky labyrintu, ale ve skutečnosti je popisujeme černě, zavíráme se ve schizoidních mozcích a vysíláme signály, že dál půjdeme raději sami, protože tandemové pochody labyrintem nás vedly k propasti. Oblékáme overaly maskulinních superhrdinů, abychom se přesvědčili, že stojíme nade vším, známe složitost labyrintu a můžeme udávat směr.

Ani náhodou!

Labyrint neuplatíš slovem, ani silou, natož penězi. Dál se větví a klade smyčky v neosvětlených zákoutích. Odmítám bublinu. Raději někoho vezmu za ruku a zkusím jít s ním, když se mi zdá, že cesta je jasná a naděje mám dost. Jestli mě zavede nad propast, chvíli budu chtít zemřít, ale pak si zase uvědomím, že to je další lekce, již se učím chodit v uličkách. Vybrušuji svůj vnitřní kompas tím, že nezapomenu na zradu a znovu doplňuji čtvrtinu naděje ze zásob, které se berou bůh ví odkud. Kompas, jenž je přezdíván zkušeností, mě snad navede, abych znovu nešel ke stěně a nesnažil se ji rozdrápat nehty, když je tlustá a za ní je prázdnota. Kdybych se byl dříve rozhlédl, viděl bych volné cesty. Báł jsem se do nich vykročit. Stál jsem u stěny a přemlouval ji, aby se rozestoupila. Stála přede mnou. Mlčenlivě a fatálně. Nic se nezměnilo.

Můj kompas není dokonalý. Dokáže rozeznat směr uliček třeba jen na

pár kroků. Rád bych byl svého štěstí strůjcem a nedíval se na nebe z takové hloubky. Na ten modrý pruh mezi dvěma vysokými šedými zdmi, které mě ze dvou stran obklopují a mezi nimiž je má cesta, z většiny daná mou dispozicí, z níž jsem vyšel, a slabostí mých nohou, které mě nesou. Kdybych alespoň nemusel pozorovat jistý krok šlachovitých nohou patřících některým kolemjdoucím, nad nimiž se obzor rozšiřuje. Někdy mě ostře zraňuje vědomí, že každý máme jiný start, jiný cíl a odlišný zrak.

Odporná sebelítost!

Mám jen dvě možnosti – stát na místě, nebo jít. Nechci stát. Stát znamená pasivně se oddat, nežít. Nebudu ani přebíhat na konec labyrintu. Ještě počkám. Projdu si jej celý, i když někdy nevím, zda se za rohem propadnu zase o něco níž. Pokud mě kompas nebude zrazovat, ozáří-li mě jarní slunce, chřípím mi provane vůně merlíku a moje čtvrtina bude plná naděje, půjdu dál ve víře, že uličky budou prosvíceny a osud se mi bude zdát příjemným společníkem. A ono se to vyplní. Určitě jo. Alespoň do první zatáčky, do níž se odhodlaně vrhnu. Pak nám řeknu: c'est la vie.

A oba budeme klidnější.

G.

....
Byl jsem vodou
V březích pevně usazenou
S tvářemi z leknínů
Odlesky v šupinách
Hledaly slunce
V bezmračném podnebí

Dnes jsem vodou
Vylitou z břehů
Záplavou pochybností
Lekníny zetlely
Pod kalným nebem
Přivaly vody

Už nechci proudění
Co unáší mě k zapomnění

....

Martin Vršecký

Narodil se 23. 12. 1988 v Teplicích do hroutícího se režimu a do vrcholící ekologické krize, vyrůstal v divokých devadesátkách a dospíval na přelomu tisíciletí. Pokoušel se stát studentem, zpěvákem, úředníkem, aby se nakonec věnoval koordinování studia profesních programů. Nyní žije a pracuje střídavě v Teplicích a v Praze. Psát začal před patnácti lety. Nejdříve internetově publikoval fejetony, později také povídky. Následně psaní na dlouhý čas opustil a věnoval se muzice, aby se k němu vrátil ve formě LGBTQ literatury, neboť po několika úspěšných i neúspěšných pokusech o zapuštění životní kotvy se v něm nahromadily usazeniny myšlenek, vlastních vzpomínek i odpozorovaných příběhů. Tak vznikl *pan G* a jeho zápisky o životě gaye, který zpytuje svůj vztah k mužům a mužské intimitě, a povídky, v nichž se částečně odrážejí osobní vzpomínky.

Další publikační činnost věnuje především rodnému Teplicku, zejména tématům židovské komunity, divadelního života mezi světovými válkami a dějin místního zločinu.

Martin Vršecký
Z deníku pana G
Předmluvu napsal Rudolf Vévoda
Graficky upravil Petr Šístek
Ilustrace a návrh titulní strany vytvořil Petr Kolínský
Vydalo Odnaproti jako svou 5. publikaci
elektronicky v roce 2025
Šíření kterékoli části této knihy je umožněno
jen se souhlasem autora

odnaproti.cz

Martin Vršecký

Z deníku pana G

Stále někoho hledáme, abychom nakonec zjistili, že jsme hledali sami sebe. Pan G. hledá prostřednictvím sebe sama cestu k druhým. V osmi povídkách o malých osudech i o situacích, jež tvoří zásadní životní zlomy, o mužích hledajících své zrcadlení v jiných mužích, o jinakostech, v nichž jsme si všichni podobní. Povídky jsou doplněny vybranými deníkovými zápisky, vzpomínkami a úvahami, jejichž prostřednictvím autor svým pohledem umožňuje nahlédnout přes okraj LGBTQ života na prahu třetí dekády 21. století.